SOČA SNIK

Publikacija Posoškega razvojnega centra

LETNIK XXII, ŠT. 4/2021

BOVEC, KOBARID, TOLMIN
ISSN 2350-4420

- **Praznik Občine Kobarid**
- **Kaj je VGC prispeval Zgornjemu Posočju**
- **Širimo glas o skupnem prostoru**
- **Ovire so zato, da se jih preskakuje**

SOČA SNIK

tudi na Facebooku

Posoški razvojni center

O zeleni pentlji in novih možnostih za duševno zdravje

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 2350-4420

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg tigrovcev 1, 5220 Tolmin

Zanj:
Simon Škvor, direktor Posoškega razvojnega centra

Naslov:
Uredništvo SOČAsnika
Trg tigrovcev 1, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-502 (glavna urednica)
05/38-41-510 (pomočnica urednice)

E-pošta:
socasnik@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si/socasnik
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

Glavna in odgovorna urednica:
Mateja Kutin

Pomočnica urednice:
Tatjana Šalej Faletič

Izbor vsebin občinskih strani:
Nataša Hvala Ivančič (za Občino Kobarid), Špela Kranjc (za Občino Tolmin), Milan Štulc (za Občino Bovec)

Oglasno trženje:
05/38-41-510 (Tatjana Šalej Faletič)
Cenik oglasov najdete na spletni strani: www.prc.si/socasnik/dodatno/cenik-oglasevanja

Lektoriranje:
Polona Hadalin Baša

Fotografija na naslovnici:
Miljko Lesjak (arhiv LAS Dolina Soče)

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje, tehnična priprava in tisk:
Gaya d.o.o.

Naklada:
7.300 izvodov

Distribucija:
SOČAsnik se brezplačno distribuira po vseh gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Publikacijo sofinancirajo:
Občina Bovec, Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik XXII, št. 4, 2021

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

V začetku meseca je sodelavka z radovednostjo in nasmehom na obrazu stopila v pisarno. Kaj neki se skriva v pismu, ki mi ga pošilja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), sem se v naslednjem trenutku spraševala tudi sama. Odprem in še preden preberem dopis, mi pade v oči zelena pentlja – podobna tisti roza, ki jo že poznamo in je simbol ozaveščanja o raku na dojki. A kaj pomeni zelena? Kmalu odkrijem, da nosi simbolno vrednost podpore in ozaveščanja o pomenu duševnega zdravja. Ob Svetovnem dnevu duševnega zdravja, ki je bil 10. oktobra prvič obeležen leta 1992, je inštitut želel pozornost usmeriti k razmisleku o pomenu duševnega zdravja za človekovo življenje in dobrobit družbe v celoti.

ZELENA PENTLJA V ZNAK PODPORE IN OZAVEŠČANJA O POMENU DUŠEVNEGA ZDRAVJA. Foto: Freepik.com

Razmišljam ... Pravzaprav se tudi sama pogosto premalo zavedam pomena duševnega zdravja. Pobrskam po spletu. Številke na svetovni ravni kažejo na pomanjkanje naložb v duševno zdravje. Kot ugotavlja Svetovna federacija za duševno zdravje, kar od 75 do 95 odstotkov ljudi z duševnimi motnjami v državah z nizkimi in srednjimi dohodki ne more dostopati do sistema skrbi in storitev za duševno zdravje. Niso pa razmere v državah z visokimi dohodki nič kaj boljše. Pozornost letošnjega Svetovnega dneva duševnega zdravja je zato namenjena prav neenakosti pri dostopanju teh storitev, so zapisali na spletni strani NIJZ.

V stiski pogosto niti ne vemo, da v resnici rabimo pomoč. Če pa že, si ali ne upamo ali ne vemo, kam se ponjo obrniti. Ne le zato, ker se bojimo stigme, tudi zato, ker morda storitev v naši bližini ni na voljo. Da bi izboljšali dostopnost do pomoči tistim, ki jo potrebujejo, se na podlagi Nacionalnega programa duševnega zdravja od 2018 do 2028, Program MIRA po Sloveniji vzpostavljajo centri za duševno zdravje – eni namenjeni otrokom, drugi odraslim. V prihodnjem mesecu bo tak center za odrasle zaživel tudi v Tolminu. Njegovo odprtje so ob Svetovnem dnevu duševnega zdravja napovedali Zdravstveni dom (ZD) Tolmin, novogoriška enota NIJZ in Občina Tolmin. Terenska ekipa, ki bo pokrivala občine Bovec, Cerkno, Idrija, Kobarid in Tolmin, bo imela sedež v Ulici Petra Skalarja, kjer je še do nedavnega bival tolminski turistično-informacijski center. Prostori za ambulantno obravnavo pa bodo ostali na isti lokaciji kot doslej – v stavbi ZD.

Tolminski center bo tako povečal dostopnost do pomoči polnoletnim osebam s težavami v duševnem zdravju in njihovim svojcem. Hkrati bo zagotavljal izobraževanje javnosti, zmanjševanje stigme in preventivno delovanje. V njem bo deloval multidisciplinarni tim strokovnjakov: zdravnik psihiater, klinični psiholog, socialni delavec, delovni terapevt in diplomirana medicinska sestra. Vsi pa bodo tam za vsakega od nas. Naj nam pride v navado, da poiščemo pomoč, ko začutimo stisko ali psihično težavo. Tako kot jo znamo ob fizični bolečini – ko nas boli zob, grlo, hrbet ... Če ne opazimo sami, naj nam pomaga kdo od bližnjih.

Zadnje obdobje je še posebej težko za mnoge. Poskrbimo zase in bodimo pozorni do drugih ter ukrepajmo, preden bo prehudo ali celo prepozno.

Mateja Kutin, glavna in odgovorna urednica

Iz vsebine

4 **Severnoprimorska MRRA: O treh aktivnih odločevalskih organih, ki skrbijo za razvoj naše regije**

5 **Projekt VGC Goriške: Kaj je večgeneracijski center prispeval Zgornjemu Posočju?**

7 **Projekt WALKofPEACE: Mladim predstavljena dediščina prve svetovne vojne na Poti miru**

8 **Delovni obisk Vlade RS na Severnem Primorskem:** fotoreportaža

Iz občinskih uprav

10 **Občina Bovec**

18 **Občina Kobarid**

25 **Občina Tolmin**

33 **Pogovor z urednikom Novega Matajurja: Širimo glas o skupnem prostoru**

34 **LAS Dolina Soče: Ovire so zato, da se jih preskakuje**

36 **Razvoj podeželja v dolini Soče: Aktivno izmenjevanje izkušenj med pametnimi vasmi**

39 **Knjižna polica**

39 **Pesniki iz naših logov:** Nada Peternelj

42 **Javni poziv**

44 **Koledar prireditev**

PRILOGA: Nova znanja, nove poti – Zajemite znanje z veliko žlico

SOČASNIK

BOVEC • KOBARID • TOLMIN

POSOŠKI RAZVOJNI CENTER
TRG TIGROVCEV 1
5220 TOLMIN

OGLAS V SOČASNIKU **BO PONESEL VAŠE IME** V VSA POSOŠKA GOSPODINJSTVA – IZKORISTITE TUDI **MOŽNOST OBJAVE BARVNIH** OGLASOV.

Vse o oglaševanju v našem periodičnem tiskanem mediju z naklado 7.300 izvodov najdete na spletni strani **www.prc.si**, lahko pa se obrnete tudi na Tatjano Šalej Faletič (**05/38-41-510**, **tatjana.sf@prc.si**).

REZERVIRAJTE SI SVOJ OGLASNI PROSTOR

IN NAGOVORITE 7.300 GOSPODINJSTEV!

POSTANITE NAROČNIK/-ICA e-SOČAsnika

Vsi, ki želite postati naročniki ***e-SOČAsnika***, nam prek povezave https://bit.ly/2GBGraz posredujte vaš e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na naš spletni medij.

Uredništvo

IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE

Naslednja številka bo izšla predvidoma sredi decembra. Če bi želeli v SOČAsniku objaviti prispevek, nam besedilo posredujte do 19. novembra oziroma se o roku dogovorite z urednico.
Na spletni strani **www.prc.si/socasnik/dodatno/objava-prispevka** sta na voljo obrazec in podrobnejša navodila za vpis besedil, ki bi jih želeli objaviti. Objavili bomo samo tista, ki jih boste skladno z uredniško politiko poslali v okviru dane aplikacije, posredovane **fotografije** pa naj bodo **v visoki resoluciji** (vsaj 1 Mb).

Uredništvo

Utrinki

KRIZA POVEČUJE TEŽAVE Z ZASVOJENOSTMI

Ves čas epidemije covid-19 smo spremljali številke okuženih ljudi in število smrti. To je bila skrb vseh nas. Ni dvoma, da je epidemija na različne načine zaznamovala naša življenja, vendar pa smo se pretežno posvečali ukrepom in statistiki ter premalo pozornosti namenili drugim številkam in težavam, ki so nastale posledično.

Na dan prihajajo vedno večje stiske posameznikov, zgodbe o nemoči in obupu. Veliko ljudi je zaradi epidemije izgubilo službe, dohodke in življenje, kakršnega so poznali. Mnogo ljudi ne najde več smisla, motivacije in ciljev za naprej. Nekateri so bili že pred epidemijo podvrženi raznim substancam, duševnim stiskam, nasilju in drugim težavam, ki pa so se nato še potencirale. Ob svoji stiski in negotovosti se ljudje, ki ne vidijo drugega izhoda, pogosto zatečejo v svet alkohola, drog in drugih substanc, s katerimi si želijo popraviti razpoloženje, izboljšati sebe, olajšati svoje življenje in morda sploh nekako preživeti svoj dan. A vse to je lažna pot do sreče! Ljudje potrebujemo ugodje, dobre občutke, zadovoljstvo in sproščenost. Če tega ne dobimo, se lahko zatečemo v svoj svet – svet, ki nam spremeni življenje in nas hitro potegne vase.

V NEKDANJI ŠOLI V ČADRGU *domuje del udeležencev Skupnosti Srečanje, ki so zbrali dovolj moči in poguma, da so se soočili s svojo zasvojenostjo. Danes je veliko najstnikov in mladih odraslih, ki niso odvisni od kemičnih substanc, ampak od nekemične oziroma psihične zasvojenosti. Tudi ti se lahko za pomoč obrnejo na strokovne delavce, ki delujejo v programu omenjene skupnosti.* ***Foto: arhiv Skupnosti Srečanje***

Danes je veliko najstnikov in mladih odraslih, ki niso odvisni od kemičnih substanc, ampak so podlegli nekemični oziroma psihični zasvojenosti, ki sta prav tako skrb vzbujajoči. Družina in svojci igrajo ključno vlogo pri prepoznavanju ter zaznavanju zasvojenosti. Bistveno je, da se z osebo soočimo. Potreben je jasen pogovor in skupno soočanje z zasvojenostjo – ne glede na to, kakšne bodo posledice in brez skrbi, kaj si bodo mislili sosedje, družina ali prijatelji. Le tako zasvojeni osebi lahko kar najhitreje pomagamo iz začaranega kroga, stran od laži, manipulacij in omame.

Potrebna je moč in treba je zbrati pogum! Pri tem lahko pomagamo strokovni delavci v programu Skupnost Srečanje v okviru Zavoda Pelikan – Karitas. Dosegljivi smo na telefonski številki: 01/54-80-286 ali 030-646-943, po e-pošti: ss.polje@gmail.com ali v pisarni: vsak delovnik med 8. in 16. uro.

Adela Krištof, dipl. soc. delavka, Skupnost Srečanje

Razvojni svet kohezijske regije Zahodna Slovenija

V SOČAsniku vam bomo nekoliko podrobneje predstavili tri ključne organe, ki odločilno vplivajo na razvoj v naši Severno Primorski (Goriški) razvojni regiji. Gre za tri tako imenovane svete, ki opravljajo različne pomembne razvojne naloge in katerih vloge se med seboj razlikujejo. Tokrat bomo pod drobnogled vzeli Razvojni svet kohezijske regije Zahodna Slovenija, prihodnjič pa bomo spoznali še delo članov Sveta regije Severno primorske (Goriške) razvojne regije in Razvojnega sveta Severne Primorske (Goriške) razvojne regije.

Prvi organ odločanja, ki vam ga predstavljamo in ki pomembno vpliva tudi na razvoj v naši regiji, je ***Razvojni svet kohezijske regije Zahodna Slovenija*** (KRZS). Gre za enega od dveh tovrstnih razvojnih svetov v Sloveniji (na vzhodnem delu države deluje ***Razvojni svet kohezijske regije Vzhodna Slovenija***), ki združuje predstavnike štirih razvojnih regij, ki ležijo na zahodnem delu naše države: Gorenjske, Goriške, Obalno-kraške in Osrednjeslovenske. Prvi Razvojni svet KRZS je bil ustanovljen za obdobje prejšnjega programskega obdobja, ustanovna seja novega pa je, kot smo v *SOČAsniku* že poročali, potekala 5. maja letos, mandat pa bo tudi tokrat vezan na aktualno programsko obdobje.

Vodstvo in članstvo

Vsaka v kohezijsko regijo vključena razvojna regija ima v omenjenem svetu po pet predstavnikov, ki delujejo nepoklicno – skupaj torej 20 članov in enako število nadomestnih. Ti se med seboj povezujejo z namenom izvajanja evropske kohezijske politike in opravljanja drugih skupnih nalog, povezanih z razvojem, ki jih sporazumno določijo občine in država. Člane Razvojnega sveta KRZS v novem mandatnem obdobju, ki poteka od 2021 do 2027, zastopata predsednica mag. **Lilijana Madjar**, sicer direktorica Regionalne razvojne agencije LUR in podpredsednik **Uroš Brežan**, župan Občine Tolmin. Poleg • Brežana (njegov nadomestni član je **Marko Matajurc**, župan Občine Kobarid) našo regijo zastopajo še: • dr. **Klemen Miklavič**, župan Mestne občine Nova Gorica (nadomestni član: **Mauricij Humar**, župan Občine Miren-Kostanjevica), • **Tomaž Vencelj**, župan Občine Idrija (nadomestni član: **Gašper Uršič**, župan Občine Cerkno), • **Tadej Beočanin**, župan Občine Ajdovščina (nadomestni član: **Marko Rondič**, direktor Območne obrtno-podjetniške zbornice Ajdovščina) in • **Simon Škvor**, direktor Posoškega razvojnega centra, nosilne razvojne agencije v Severno primorski mrežni regionalni razvojni agenciji (nadomestna članica: **Brigita Habjan Štolfa**, direktorica Regijske razvojne agencije ROD Ajdovščina).

Regija po meri ljudem

Delo Razvojnega sveta KRZS je usklajeno z *Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja* in *Uredbo o razvojnem svetu kohezijske regije*. Slednja skladno s sprejetim Poslovnikom članom nalaga naloge, ki so opredeljene v letnem programu dela in o katerih je treba poročati v rednih letnih poročilih o delu. Med drugim bodo morali v prihodnje, kot lahko beremo v pripravljenih izhodiščih, spisati tudi Strategijo razvoja KRZS do leta 2030. Ta bo, kot kaže, usmerjena v celosten razvoj in upravljanje zahodne kohezijske regije. Težnje gredo namreč v smeri *»povezane, zelene, nizkoogljične in pametne regije ter regije, ki bo po meri ljudem«*.

Sicer pa letošnje leto Razvojnemu svetu KRZS prinaša še kup drugih izzivov. Z novim programskim obdobjem prihaja na plano tudi nov sedemletni finančni okvir oziroma proračun EU. To pomeni, da bo KRZS

Vir: https://zahodna-slovenija.si

ena od 281 evropskih regij, ki se bo potegovala za pridobitev čim več evropskega denarja.

Projekti, s katerimi KRZS premaguje razvojne ovire

Bo pa to leto, kot na svoji spletni strani poroča Razvojni svet KRZS, *»zelo intenzivno tudi na področju črpanja evropskih sredstev iz programskega obdobja 2014-2020, kamor sodijo tudi projekti mehanizma za Dogovor za razvoj regij«*. Naj naše bralce ob tem spomnimo na ta instrument regionalne politike, s katerim se določijo ključni regijski in sektorski projekti. Gre za projekte, ki jih je možno prilagajati potrebam na terenu, predvsem pa kombinirati z drugimi viri in tako multiplicirati njihove učinke. Z njimi KRZS premaguje razvojne ovire, posledično pa vsaka sodelujoča razvojna regija z njimi uresničuje zastavljene cilje, ki jih je opredelila v svojem regionalnem razvojnem programu.

Tako je bilo do konca septembra za izvedbo mehanizma DRR iz *Kohezijskega sklada* in *Evropskega sklada za regionalni razvoj* za našo, zahodno kohezijsko regijo potrjenih 62 projektov v vrednosti več kot sto milijonov evrov. Ti se v glavnem nanašajo na vodni sektor, trajnostno mobilnost in spodbujanje podjetništva, njihova skupna vrednost pa presega 238 milijonov evrov.

Tatjana Šalej Faletič

Projekt sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter EU iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

Kaj je večgeneracijski center prispeval Zgornjemu Posočju?

Projekt Večgeneracijski center Goriške (VGC Goriške) – svetla stran življenja se po petih letih počasi izteka. Zaključni dogodek, na katerem so bili predstavljeni rezultati dela, je potekal 10. septembra v Novi Gorici.

Konec septembra sta projekt *VGC Goriške* prenehala sofinancirati *Evropski socialni sklad* in ***Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti*** (MDDSZ), ki sta v Zgornjem Posočju pokrila 81 odstotkov stroškov projekta. Ostali del sredstev so prispevale občine Bovec, Kobarid in Tolmin, na območju katerih so se za udeležence brezplačne dejavnosti izvajale. Del vsebin VGC ohranjamo in bodo na voljo do konca marca prihodnje leto. S kolikšnim delom programa bomo lahko nadaljevali po prenehanju podpore glavnih financerjev, pa bo odvisno od nadaljnje podpore občin.

NA ZAKLJUČNEM DOGODKU, *ki je v začetku septembra potekal v Novi Gorici, so partnerji predstavili dosežke projekta Večgeneracijski center Goriške (VGC Goriške) – svetla stran življenja.*

VGC Goriške združil tri partnerje v regiji

Primarni cilj večgeneracijskih centrov je ohranjanje oziroma širjenje socialne mreže posameznikov in različnih ciljnih skupin, vzporedno s tem pa zmanjševanje tveganja za njihovo socialno izključenost. S tem namenom je projekt VGC Goriške za obdobje petih let združil tri organizacije iz regije: ***Ljudsko univerzo Nova Gorica***, ki je prevzela vlogo nosilca projekta, ***Posoški razvojni center*** (PRC) in ***Ljudsko univerzo Ajdovščina***. Partnerji so, vsak v svojem lokalnem okolju, organizirali vrsto raznolikih dejavnosti.

VGC Goriške je le eden od 15 sorodnih centrov, ki so v preteklih letih v številne slovenske kraje prinašali pestro izbiro prostočasnih vsebin in tako bogatili življenja s kakovostnimi programi.

Prispevek Zgornjemu Posočju

Del VGC Goriške, ki deluje pod okriljem PRC, je ponujal vsebine prebivalcem vseh treh občin, dejavnosti pa so večinoma potekale v občinskih središčih. Vseskozi smo uporabnikom ponujali prostor, namenjen srečevanju in druženju ter jim nudili informacije o aktualnem dogajanju v regiji. Seznanjali smo jih s storitvami s področja preprečevanja, obvladovanja in odpravljanja socialnih stisk ter težav.

Dejavnosti smo organizirali za različne ciljne skupine. Kar 45 odstotkov celotnega programa je bilo namenjenega starejšim. Zanje smo pripravljali ustvarjalne delavnice ter potopisna in tematska predavanja (preventivne in izobraževalne narave). Sodelovali smo z dvema pogovornima skupinama. Veliko časa smo posvetili skrbi za krepitev njihovega psihofizičnega počutja – najprej v obliki krajših pohodov, kasneje z vadbo čuječnosti in »klasično« telovadbo. Na začetnih ali nadaljevalnih jezikovnih tečajih so se lahko učili tujih jezikov. S pomočjo »hišne« ekipe odličnih in izkušenih učiteljev ter zunanjih sodelavcev so se urili v angleščini, nemščini, italijanščini in celo španščini. Na tečajih računalništva in rokovanja s pametnim telefonom smo jih opolnomočili s spektrom uporabnih znanj ter jih seznanjali z novostmi na informacijsko-komunikacijskem področju.

Otrokom je bilo namenjenega 18 odstotkov programa. Z delavnicami in predavanji na temo odraščanja in spopadanja z različnimi težavami smo jih osveščali ter jim pomagali bolje razumeti sebe in svet, v katerem živijo, ter jih spodbujali k odgovornemu ravnanju. Vsako poletje smo ponujali poletne dejavnosti za otroke, kjer so sklepali nova prijateljstva in uživali v prostočasnih dejavnostih.

Za priseljence, ki jim je bilo prav tako namenjenih 18 odstotkov programa, smo pripravili začetne in nadaljevalne tečaje slovenščine. Enkrat letno smo v sodelovanju z njimi organizirali medkulturni dan, kjer smo se seznanjali s kulturo, kulinariko, lokalnimi posebnostmi, zgodovino in geografskimi značilnostmi njihovih držav.

Deset odstotkov programa pa je bilo namenjenega staršem otrok in mladostnikov. Ti so se na predavanjih seznanjali s pastmi odraščanja in s tem, kako lahko svoje otroke usmerjajo k varni in odgovorni rabi interneta ter mobilnih naprav.

Pot ni bila vedno lahka

Začetki zagona VGC niso bili najlažji. Z razpoložljivimi finančnimi sredstvi smo morali ravnati nadvse preudarno, da bi z njimi dosegli vse zastavljene cilje. Ljudi, ki bi bili pripravljeni sodelovati kot prostovoljci, ni bilo na pretek, kar je naš skromni proračun dodatno obremenjevalo. Za

SKORAJ 4.500 UR PROGRAMA JE BILO NAMENJENEGA RAZLIČNIM CILJNIM SKUPINAM: *slaba polovica starejšim, ostalo pa otrokom, priseljencem in staršem.*

nekatere vsebine ni bilo zadostnega zanimanja, zato smo morali poiskati nove. V zadnjem letu in pol pa smo se soočali s težavami, ki so bile posledica epidemije. Uporabnikom je bilo nujno treba ponuditi pomoč in podporo, da so se lahko udeleževali vseh programov, ki jih je bilo smiselno izvajati prek spleta.

Dosežki prve petletke

Skupaj smo pripravili kar 4.494 ur programa, ki je bil neposredno namenjen uporabnikom, in s tem celo presegli pogodbeno kvoto ur. Številne dejavnosti so bile izpeljane s pomočjo 27 prostovoljcev, ki so s svojim znanjem, izkušnjami in srčnostjo prispevali k uspešnosti ter prepoznavnosti projekta.

Do začetka leta 2020, ko nam je usodo začel krojiti koronavirus, se je število obiskovalcev iz leta v leto povečevalo. V letu 2019 je bil obisk največji; vključenih smo imeli kar 1.029 različnih posameznikov. Sledil je upad, ki je bil predvsem posledica nezmožnosti izvedbe ali le delne izvedbe nekaterih programov, ki so vključevali večje število uporabnikov.

V času, ki mu »vlada« koronavirus, nas je presenetila velika pripravljenost po vključevanju v dejavnosti na daljavo, predvsem starejših. Pridružili pa so se nam tudi tisti, ki zaradi ovir, povezanih s transportom, niso mogli sodelovati v naših programih. V tem času je bistveno naraslo število udeležencev na programu vadbe čuječnosti, saj zaradi prostorskih omejitev prej nismo mogli zagotoviti udeležbe vsem zainteresiranim.

V vsem tem času se je nabralo veliko pohval, iskrenih zahval in dobrih želja ter prošenj po nadaljevanju programov. Naj strnem: udeležencem je predvsem všeč pozitivno vzdušje, ki so ga deležni v naših programih, korektnost, potrpežljivost, strokoven pristop in prijaznost osebja ter prilagodljivost. Veliko jih poroča, da so svoja življenja obogatili z novimi znanji, poznanstvi in s tem izboljšali svoje počutje, kar pa je za vse nas, ki smo prispevali k izvedbi in organizaciji programov, največja pohvala.

Kako naprej?

Kot že omenjeno, bomo nekatere vsebine ohranili do konca marca 2022, za zdaj večinoma za prebivalce občine Tolmin, ki bo projekt dodatno finančno podprla. Ker pa se še vedno lahko zanesemo na naše prostovoljce, bodo na voljo tudi nekatere dejavnosti v občini Bovec. V Tolminu bodo potekale ustvarjalne delavnice, tečaj ročnih del, začetni tečaj italijanščine in začetne urice slovenščine za priseljence. V Bovcu bo na voljo klasičen način telovadbe in tečaj ročnih spretnosti. Nadaljujemo tudi z vadbo čuječnosti na daljavo, ki bo na voljo vsem starejšim, ki so »tehnično podprti«.

Na koncu bi se želeli zahvaliti vsem prostovoljcem, ki so s svojimi znanji in spretnostmi bogatili naše programe ter udeležencem nesebično poklanjali svoj čas. Hvala odločevalcem vseh treh občin, ki so nam zagotavljali dodatna sredstva za izvedbo zastavljenih programov. In ne nazadnje hvala vodstvu in vsem sodelavcem za pomoč ter podporo pri ustvarjanju naše VGC-zgodbe. Želimo si, da bi lahko tudi v prihodnje skrbeli za pridobivanje novih koristnih znanj, dobro počutje naših obiskovalcev in kreativno preživljanje prostega časa ter ponujali prostor in možnosti za sklepanje novih poznanstev ter prijateljstev.

Urša Čimžar, organizatorka in koordinatorka projekta, Posoški razvojni center

Foto: arhiv PRC

Interreg ITALIA-SLOVENIJA WALKofPEACE
Progetto strategico co-finanziato dal Fondo europeo di sviluppo regionale
Strateški projekt sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj
UNIONE EUROPEA EVROPSKA UNIJA
POT MIRU

Projekt WALKofPEACE sofinancirata Evropski sklad za regionalni razvoj prek programa INTERREG V-A Italija-Slovenija.

Mladim predstavljena dediščina prve svetovne vojne na Poti miru

V zadnjem letu dni je v sklopu projekta WALKofPEACE skoraj 200 učencev iz šestih osnovnih šol iz Posočja prisluhnilo poznavalcem zgodovine prve svetovne vojne. Izobraževanja, ki jih je organiziral Posoški razvojni center, vodilni partner projekta, so potekala na različnih lokacijah vzdolž nekdanje soške fronte – danes Poti miru.

Osnovna zamisel projekta *WALKofPEACE* temelji na tragični zgodbi prve svetovne vojne, ki je skupna vsem evropskim narodom. Ti so bili zaradi vojne nekoč sprti, danes pa jih slednja povezuje – tudi prek omenjenega projekta. S ciljem dolgoročnega ohranjanja tovrstne dediščine se na obeh straneh slovensko-italijanske meje izvajajo številna naložbena dela, pripravljajo študije in razstave, kulturni ter spominski dogodki, turistično-promocijske dejavnosti, pa tudi izobraževanja za različne ciljne skupine. In prav za najmlajše sodelujoče v projektu WALKofPEACE – učence osnovnih šol Bovec, Deskle, Kobarid, Most na Soči, Podbrdo in Tolmin – so bila tako v prejšnjem šolskem letu kot tudi septembra letos organizirana izobraževanja. Ta so bila namenjena krepitvi splošnega znanja o prvi svetovni vojni in ozaveščenosti o pomenu ohranjanja dediščine.

Učenci so v sklopu posameznih šol prisluhnili strokovnjakom iz Kobariškega in Tolminskega muzeja, Parka miru Sabotin, Turizma Dolina Soče in Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«. Izobraževanja so se razprostirala na lokacijah od Kobarida do Sabotina, kjer poteka danes trasa Poti miru. Prav učenje v naravi jim je omogočilo lažjo predstavo o dogodkih iz časa prve svetovne vojne. Poleg tega so si skladno z individualnim programom ogledali Kobariški muzej, italijansko kostnico nad Kobaridom, muzej na prostem Kolovrat, spominsko cerkev sv. Duha v Javorci, nemško kostnico v Tolminu in Park miru na Sabotinu.

Besedilo in foto: Suzana Colja Resnik, Posoški razvojni center

***OSNOVNOŠOLCI IZ DESKEL SO PRIDOBILI INFORMACIJE O NARAVNIH ZNAMENITOSTIH SABOTINA IN ZGODOVINI SOŠKE FRONTE**, ogledali so si muzejsko zbirko ter prehodili pot po urejenih kavernah. Strokovno predstavitev je izvedel* **Bogdan Potokar**, *upravitelj Parka miru na Sabotinu. Na tej lokaciji bo v okviru projekta WALKofPEACE kmalu urejen nov inovativen multimedijski center za obiskovalce, ki bo s svojo zanimivostjo Sabotin predstavljal kot eno od sedmih pomembnejših središč na Poti miru od Alp do Jadrana.*

***OSNOVNOŠOLCI IZ PODBRDA SO EKSKURZIJO ZAČELI V KOBARIŠKEM MUZEJU**. Izobraževanje so nadaljevali pred nemško kostnico v Tolminu. Strokovno predstavitev v Kobariškem muzeju je pripravila* **Anuška Šavli Kurinčič**, *pred nemško kostnico pa* **Darja Pirih** *iz Tolminskega muzeja. Nemška kostnica je bila s sredstvi projekta WALKofPEACE obnovljena pomladi leta 2020.*

IZŠLA JE NOVA ZGIBANKA POT MIRU OD ALP DO JADRANA

Vodilni partner projekta WALKofPEACE ***Posoški razvojni center*** je v okviru sredstev programa Interreg V-A Italia-Slovenia 2014–2020 natisnil novo promocijsko zgibanko o Poti miru od Alp do Jadrana. Vsebino krovne zgibanke za to, več kot 500 kilometrov dolgo daljinsko pohodniško pot na ozemlju Slovenije in Italije (od Loga pod Mangartom do Trsta) je pripravila ***Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«***, ki je vsebinski partner projekta in pobudnik uresničevanja zamisli Poti miru.

Osnovni namen promocijske zgibanke je obiskovalcem predstaviti pomembne točke dediščine soške fronte na trasi Poti miru pa tudi tiste izven trase na območju od Ljubljane do Benetk (Pivka, Ragogna, San Dona di Piave in Cavallino Treporti), kjer se nahajajo tako imenovane točke interesa, ki so ravno tako pomembne pri razumevanju prve svetovne vojne. V zgibanki so izpostavljene tudi točke, kjer ponujajo digitalizirana doživetja dediščine prve svetovne vojne in vodene izlete.

NOVA ZGIBANKA POT MIRU OD ALP DO JADRANA** – Vsebino zgibanke so pripravili sodelavci Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«, ki je partner projekta WALKofPEACE.* ***Foto: arhiv fundacije

Zgibanka je natisnjena v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku ter bo na voljo v sedmih informacijskih centrih Poti miru v Sloveniji in Italiji, pa tudi drugih turistično-informacijskih centrih ter pri večjih ponudnikih vzdolž trase omenjene poti.

Erika Kapitan, Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«

Vladni obisk izkoristili za predstavitev dobrih praks in iskanje nadaljnje podpore

Delovni obisk Severno Primorske (Goriške) razvojne regije je Vlada RS začela drugo sredo v septembru s sejo v Tolminu. Premierja Janeza Janšo in ministre je najprej nagovoril župan občine gostiteljice Uroš Brežan. Zahvalil se je za dosedanje dobro sodelovanje, izpostavil težave zahodne kohezijske regije, s katerimi se ta sooča pri načrtovanju prihodnje finančne perspektive, in nanizal najpomembnejše regijske ter lokalne projekte.

Predstavniki Občine Tolmin in Posoškega razvojnega centra (PRC) so sicer že v torek, 7. septembra, na delovnem kosilu s predstavniki Ministrstva za infrastrukturo (MzI) in Direkcije RS za infrastrukturo (DRSI) razpravljali o aktualnih in prihodnjih skupnih projektih ter naložbah. Dan kasneje pa je Posočje obiskalo še več predstavnikov slovenskega vladnega vrha.

1

2

3

4

5

6

1 – ***O CESTNI INFRASTRUKTURI*** *je beseda prav tako stekla dan prej, ko sta se državni sekretar na MzI* **Aleš Mihelič** *in direktorica DRSI* **Ljiljana Herga** *v Kobaridu sestala z županoma občin Bovec in Kobarid. Z* **Valterjem Mlekužem** *in gostujočim županom* **Markom Matajurcem** *sta pregledala stanje cest na tem območju in gradnjo regionalnih kolesarskih povezav.*

2 – ***DELEGACIJO MINISTRSTVA ZA OBRAMBO RS*** *(MORS) na čelu z ministrom* **Matejem Toninom** *in državnim sekretarjem mag.* **Janezom Žakljem** *je bovški župan v Bovcu že v torek seznanil s ključnimi izzivi (začetek obratovanja črpališča za gorivo na letališču, ureditev elektrifikacije alarmnega sistema na plazu Stožje, napajanje sistema za upravljanje prometa na Mangartsko sedlo in planine itd.).*

3 – ***»NALOGA DRŽAVE JE ZAGOTOVITI KONKURENČNO POSLOVNO OKOLJE«****, je na srednem obisku v* ***TKK Srpenica*** *poudaril gospodarski minister* **Zdravko Počivalšek***. V uvodu je izvršni direktor* **Uroš Lozar** *gostujoči delegaciji predstavil razvoj podjetja, nato so si ogledali sodoben proizvodni objekt s skladiščem, kjer izdelujejo tesnilne mase, poliuretanske pene, dodatke za betone in malte ter lepila.*

4 – *CENTER ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE V TOLMINU* *bo združil regionalne in državne vsebine, zato si* ***Občina Tolmin*** *obeta sofinanciranje te naložbe. S tolminskim županom* **Urošem Brežanom** *in predstavniki občinskega štaba civilne zaščite se je o tem pogovarjal obrambni minister, ki si je ogledal prostore Postaje gorske reševalne službe (GRS) Tolmin Na logu. Še prej se je seznanil z razmerami, v katerih delujejo člani.*

5 – *Z NAČRTI GRADNJE CENTRA ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE* *so obrambnega ministra in predstavnike Uprave RS za zaščito in reševanje (URSZR) v Kobaridu seznanili tukajšnji župan, vodja občinske uprave* **Metka Gregorčič**, *poveljnik občinskega štaba civilne zaščite* **Aleksander Vončina**, *predstavniki gasilcev in GRS. Kot je dejal Tonin, bi lahko pomoč nudili zlasti pri opremljanju novih prostorov.*

6 – *POLICIJSKO POSTAJO TOLMIN V STAREM MESTNEM JEDRU* *je obiskal minister za notranje zadeve* **Aleš Hojs**. *»Približujemo se projektiranju nove policijske postaje. Občina je zagotovila lokacijo Na logu, s katero se na ministrstvu strinjajo, naročena sta parcelacija in geodetski posnetek kot podlaga za projektiranje ter nadaljnje aktivnosti,« trenutno situacijo povzema tolminski župan.*

7 – *PORABO EU-SREDSTEV NA TOLMINSKEM* *so tukajšnji župan, direktor PRC* **Simon Škvor**, *direktorica Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«* **Maša Klavora** *in direktorica Tolminskega muzeja mag.* **Damijana Fortunat Černilogar** *predstavili državni sekretarki Službe Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko mag.* **Moniki Kirbiš Rojs**. *Na terenu so ji predstavili tudi rezultate projektov CROSSMOBY in WALKofPEACE.*

8 – *O ZAČETKU NOVIH DOGOVOROV ZA FINANČNO RAZBREMENITEV OBČIN IN VZPOSTAVITVI CENTRA ZA DELO NA DALJAVO*, *za katerega Občina Tolmin pripravlja projekt skupaj s PRC ter ob sodelovanju* ***Ministrstva za javno upravo*** *in* ***Skupnosti občin Slovenije***, *je tekla beseda z ministrom* **Boštjanom Koritnikom**. *Tolminskemu županu sta se pridružila še direktor občinske uprave mag.* **Matjaž Kos** *in direktor PRC.*

9 – *NA POVABILO NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA JAVNO ZDRAVJE, OE NOVA GORICA* *sta tolminski župan in minister za zdravje* **Janez Poklukar** *spodbudila k razmisleku o cepljenju in (samo)zaščiti proti bolezni covid-19. Ob tej priložnosti sta spregovorila tudi o satelitskem urgentnem centru kot nadgradnji sistema nujne medicinske pomoči v Sloveniji in se dogovorila za posebno srečanje na to temo.*

10 – *ZDRAVSTVENO POSTAJO BOVEC* *je obiskal zdravstveni minister in se seznanil z aktualnimi temami (celoletna prisotnost reševalnega vozila v Bovcu, potrebe zdravstva, trenutne razmere, povezane s covid-19 itd.). Ministra so sprejeli bovški in kobariški župan, podžupan Občine Tolmin* **Tomaž Štenkler**, *direktor ZD Tolmin* **Gaudencio Lucas Triep** *in tukajšnja zdravnika* **Zdravko Kravanja** *ter* **Bojan Rustja**. *Minister je skupaj z županom, direktorjem ZD in obema zdravnikoma zaradi razmer spodbudil občane k razmisleku o nujnosti cepljenja.*

11 – *V TOLMINSKEM MUZEJU* *sta tolminski župan in direktorica muzeja z ministrom za kulturo* **Vaskom Simonitijem** *govorila o možnostih kadrovskih okrepitev z dodatnim državnim financiranjem te uspešne institucije, ki med drugim skrbi za spomenik nacionalnega pomena, tj. spominsko cerkvico v Javorci in tudi za povezave z manjšino v Benečiji.*

12 – *O PROBLEMATIKI GRADNJE NOVEGA DOMA ZA STAREJŠE* *v Kobaridu sta se kobariški župan in tamkajšnja direktorica občinske uprave pogovarjala z državnim sekretarjem na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti* **Cvetom Uršičem**.

13 – *ČEZMEJNI PROJEKTI* *so bili osrednja tema srečanja v Kobaridu, kjer se je ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr.* **Helena Jaklitsch** *srečala s kobariškim županom Matajurcem in podžupanom* **Markom Miklavičem**, *s tolminskim podžupanom Štenklerjem, direktorjem PRC, direktorico fundacije in podpornikom zamejcev* **Zdravkom Likarjem**. *Prisotni so se strinjali, da se pri načrtovanju projektov in gospodarskem razvoju upošteva skupni narodni prostor.*

14 – *SPODBUJANJE RAZVOJA V OBMEJNIH PROBLEMSKIH OBMOČJIH* *je v Vipolžah s kolegi zbranim predstavil gospodarski minister. Osnutek programa, ki obsega 12 ukrepov, je ta hip v medresorskem usklajevanju in ga bomo predstavili, ko bo potrjen. Posvet je v soorganizaciji* ***MGRT*** *in* ***Občine Brda*** *pripravila* ***Severnoprimorska mrežna regionalna razvojna agencija***, *katere nosilni partner je* ***Posoški razvojni center***. *Med udeleženci sta bila tudi tolminski podžupan mag.* **Matej Skočir** *in v. d. direktorja bovške občinske uprave* **Miran Šušteršič**.

7

8

9

10

11

12

13

14

Povzeto po prispevkih **Špele Kranjc**, **Nataše Hvala Ivančič** in **Milana Štulca**

Foto: Š. K., N. H. I., M. Š., S. S., T. Š. F., arhiv TKK Srpenica

Občina Bovec

Sporazum za gradnjo Doma starejših občanov Jezerca podpisan

V okviru obiska ***Vlade RS*** v začetku septembra je Bovec obiskal minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti **Janez Cigler Kralj**, in sicer z namenom podpisa tripartitnega sporazuma o gradnji bovškega doma starejših občanov (DSO). Sprejeli so ga bovški župan **Valter Mlekuž** s sodelavci, poslanec v Državnem zboru RS **Danijel Krivec** in direktor Doma upokojencev Nova Gorica **Bojan Stante** s sodelavci. Tripartitni sporazum so v tamkajšnjem kulturnem domu v imenu svojih institucij podpisali minister, župan in direktor novogoriškega doma. S tem dejanjem podpisniki ugotavljajo, da je njihov skupni interes izgradnja namestitvenih zmogljivosti za institucionalno varstvo starejših na območju občine Bovec in da so soglasni, da si bodo prizadevali za dosego skupnega cilja, to je gradnje DSO.

Po podpisu pogodbe je minister medijem zatrdil, da je bila oskrba starejših v zadnjih desetih letih zelo zapostavljena, zato so takoj na začetku njegovega mandata vse sile in finančna sredstva usmerili v izgradnjo dodatnih kapacitet in razbremenitev

OB SEPTEMBRSKEM OBISKU VLADE V GORIŠKI REGIJI *so v Bovcu podpisali tripartitni sporazum za gradnjo Doma starejših občanov Jezerca. Slabih šest milijonov evrov vredna naložba bo predvidoma dokončana leta 2023.*

obstoječih. *»Projekt v Bovcu je ocenjen na slabih šest milijonov evrov, po načrtu pa naj bi bil dokončan v letu 2023. V njem* ***Občina Bovec*** *sodeluje s približno 700 tisoč evrov lastnih sredstev,«* je s konkretnimi številkami postregel minister. Pri tem ni pozabil povedati, da gre velika zahvala za to, da se je tudi v Bovcu pripravil projekt za gradnjo DSO, poslancu Krivcu.

Župan Mlekuž je najprej poudaril, da je to eden najlepših dni v njegovih dveh mandatih. *»Celotna dolina je danes lahko srečna, da smo podpisali tako pomemben sporazum. Zato se zahvaljujem vsem, ki so pomagali to doseči. O gradnji DSO v Bovcu se pogovarjamo že dolga leta, a doslej je ostalo le pri tem. Moram izpostaviti dejstvo, da smo potem, ko smo imeli že vse dogovorjeno, ko smo v rekordnem času pridobili vsa zemljišča in gradbeno dovoljenje, naleteli na meni nerazumen in banalen zaplet, ko* ***Dom upokojencev Podbrdo*** *ni želel prevzeti upravljanja našega DSO. Odgovorni iz* ***Doma upokojencev Nova Gorica*** *pa so k sreči prepoznali, da Bovec potrebuje tako ustanovo. Zato sem jim neskončno hvaležen! Danes je dan, ki si ga bom zapomnil za vse življenje!«* Dodal je, da imajo srečo, da imajo takega poslanca, *»kot je Krivec, ki za to območje res vedno naredi veliko. Bovčani pa smo trmasti, in ko si nekaj zamislimo, grizemo do konca. To smo nazadnje dokazali že kar nekajkrat,«* je ponosen povedal župan.

Sodobno zasnovan dom bo imel 64 postelj. Lokacija, kjer bo stal, je idilična in logistično nadvse funkcionalna, saj se v neposredni bližini nahajata bovška zdravstvena postaja in lekarna.

Tudi direktor novogoriškega doma je ta dan ocenil za zelo pomembnega za ***Občino Bovec***, predvsem pa za starostnike z območja Zgornjega Posočja. *»Neskončno pomembno je vzpostaviti programe, ki ohranjajo ljudi kar se da dolgo doma. Ko pa pride nujna potreba po DSO, pa je prav tako izjemno pomembno, da človek biva v kraju, ki ga pozna. Naša institucija je opravila svojo nalogo oziroma jo še bo, ta pa ni preprosta. Sama gradnja zelo dislocirane enote bo predstavljala izziv in zahtevno delo, vendar ne dvomim, da ga bomo skupaj tudi končali,«* je poudaril.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Utrinki

DELJENI SPOMIN – KULTURE SPOMINJANJA

Bovec – Tudi letos je Alpsko-jadranska univerza v Celovcu ob sodelovanju s petimi univerzami iz Hrvaške, Italije in Slovenije ter ob pomoči avstrijskega izobraževalnega ministrstva in Občine Bovec organizirala Poletno šolo Bovec 2021. Nekaj manj kot 40 udeležencev, večinoma študentov ljubljanske Filozofske fakultete, Univerze na Primorskem, Univerze v Trstu, Univerze v Vidmu in Univerze na Reki, je med 18. julijem in 1. avgustom obravnavalo tematiko z naslovom Deljeni spomin – kulture spominjanja.

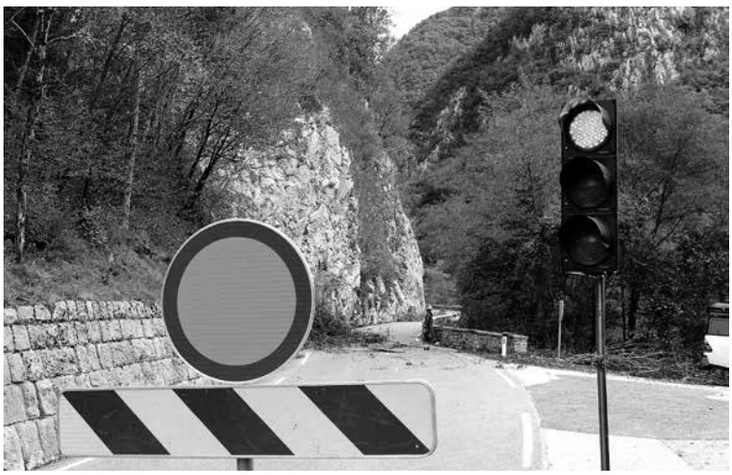
Kot je poudaril direktor Poletne šole Bovec univ. prof. dr. **Luca Melchior** iz celovške univerze, je osnovni namen te poletne šole spodbujanje

UDELEŽENCE POLETNE ŠOLE BOVEC 2021 *je na začetku pozdravil župan* **Valter Mlekuž**, *zaključka pa se je udeležil podžupan Občine Bovec* **Vasja Vitez**, *ki se je organizatorjem zahvalil za zaupanje, mladim pa za udeležbo in pripravljenost za sodelovanje.* ***Foto: Milan Štulc***

pripravljenosti za sodelovanje v večnacionalni regiji Alpe-Jadran. In ker je za takšno sodelovanje večjezičnost še kako pomembna, je celoten program usmerjen prav v to dejavnost, ki se začenja z načelom tandema pri nastanitvi in nadaljuje z jutranjimi jezikovnimi tečaji slovenskega, nemškega, hrvaškega, italijanskega in furlanskega jezika. Tudi popoldanski del te poletne šole se nadaljuje s štirijezičnim programom, ki vključuje različne delavnice, izlete in večerne projekcije filmov.

Za izvedbo dejavnosti je bovška občina organizatorjem odstopila prostore Kulturnega doma Bovec, Stergulčeve hiše in osnovne šole, poleg tega pa finančno podprla tudi izlet po Bovškem. Tako so si udeleženci letos v sklopu tega ogledali trdnjavo

NA DRŽAVNI CESTI PRI TRDNJAVI KLUŽE SANIRAJO BREŽINE. *Do konca leta bo promet moten, saj bodo med tednom večkrat dnevno potekale večurne popolne zapore.*

MED SOČO IN VASJO NA SKALI SE ZAKLJUČUJE OBNOVA VOZIŠČA GOZDNE CESTE. *Skoraj 490 tisoč evrov, kolikor je vredna naložba, je* ***Občina Bovec*** *pridobila na podlagi Zakona o Triglavskem narodnem parku.*

Popolna zapora regionalne ceste Predel–Bovec

Direkcija RS za infrastrukturo je v začetku oktobra pristopila k sanaciji brežin na državni cesti Predel–Bovec nad ožino pri trdnjavi Kluže. Dela izvaja konzorcij, v katerem je vodilni partner ***Kolektor CPG***, ki skrbi za zapore ceste in vodi projekt, izvajalci na brežini pa so ***Kaskader***, ***EHO Projekt*** in ***Bakti***.

V času izvajanja del, to je od 1. oktobra do 23. decembra 2021, je na tem odseku od ponedeljka do petka vzpostavljena popolna zapora ceste, in sicer:

- od 7.30 do 11.30,
- od 12.00 do 14.30,
- od 16.00 do 18.00.

V vmesnem času in ob sobotah ter nedeljah je cesta polovično zaprta. Promet poteka izmenično enosmerno, urejen pa je s pomočjo prometno odvisnih semaforjev. V času popolne zapore državne ceste je omogočen dostop za intervencijska vozila na nujni vožnji. Ob nastopu zimskih razmer bodo dela prekinjena, promet pa bo sproščen. Dela se bodo nadaljevala v spomladanskem času oziroma ko bodo vremenske razmere to dopuščale.

Spremenjen je tudi režim zapor na italijanski strani na cesti Predel–Trbiž, kjer italijansko podjetje ***ANAS*** sanira predor pri Rabeljskem jezeru. Njihove popolne zapore trajajo:

- od 8.00 do 11.30,
- od 12.30 do 14.30,
- od 16.30 do 18.00,
- od 19.00 do 6.00.

Ob koncih tedna je cesta na italijanski strani odprta, in sicer od sobote od 6. ure do ponedeljka do 8. ure.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Popolne zapore zaradi dela na cesti proti Vasi na Skali

Od 10. avgusta do 25. oktobra potekajo na cesti Soča–Vrsnik–Vas na Skali zaradi obnovitvenih del delne, občasno pa tudi popolne 30-minutne zapore, in sicer v dolžini 2,7 km. Investitor je ***Občina Bovec***, ki za naložbo namenja skoraj 490 tisoč evrov, sredstva pa je pridobila na podlagi *Zakona o Triglavskem narodnem parku*.

Za izvedbo je bilo na javnem razpisu izbrano podjetje ***Kolektor CPG***, ki je z deli začelo konec julija. Projekt zajema obnovo vozišča gozdne ceste v skupni dolžini dobrih dveh kilometrov. Predvideni ukrepi za sanacijo vozišča predstavljajo izdelavo nove voziščne konstrukcije in ureditev robnih elementov vozišča, priključkov, izogibališč ter odvodnjavanja.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Zaključena naložba v dolini Zadnjice

V dolini Zadnjice se je zaključila naložba, v okviru katere so se uredila parkirišča in sanirala ter asfaltirala javna pot Trenta–Zadnjica od križišča z glavno cesto Trenta–Kranjska Gora do zapornice v dolini. Dela je izvajal na javnem razpisu izbran izvajalec ***Kolektor CPG***, nadziralo pa podjetje ***Edil inženiring***. ***Občina Bovec*** je za naložbo namenila nekaj več kot 195 tisoč evrov, ki jih je pridobila prek *Zakona o Triglavskem narodnem parku.*

Prej makadamsko vozišče je bilo asfaltirano, obstoječe betonsko vozišče pa preplaščeno. Izvajalec je uredil tudi robne elemente vozišča, priključke in odvodnjavanje. Na obstoječih, delno razširjenih platojih, je zdaj urejeno parkirišče, ki je razdeljeno na dva dela: v prvem delu je na desni strani 23 parkirnih mest, na

Utrinki

Kluže in bili na njenem dvorišču deležni tudi pogostitve z lokalnimi jedmi. Obiskali so še Kobariški muzej, se sprehodili po Trenti ter na znanstveni ekskurziji po Bovcu spoznavali kulturne in naravne značilnosti tega kraja ter bližnje okolice.

T. Š. F.

VSI MATURANTJE GIMNAZIJE TOLMIN USPEŠNO OPRAVILI MATURO

Tolmin – Slovenski maturantje 2021 smo bili zaradi razmer, povezanih s covid-19, prikrajšani za marsikaj. Nismo se mogli udeležiti niti maturantskega izleta niti maturantskega plesa, najhuje od vsega pa je bilo splošno pomanjkanje družabnega življenja v živo. A ko govorimo o učnem programu in pripravah na maturo, se maturantje Gimnazije Tolmin ne smemo pritoževati, saj glede tega nismo bili prav nič prikrajšani. Zaradi zrelega in odgovornega pristopa k šolskim obveznostim ter izredno dobre komunikacije s profesorji, dodatne pomoči in dodatnih ur poučevanja smo se na maturi dobro odrezali.

VSI TOLMINSKI MATURANTJE 2021 SO OPRAVILI MATURO *in bili v veliki večini tudi sprejeti na želene fakultete.* ***Foto: arhiv Gimnazije Tolmin***

V tem času smo še posebej izkoristili medsebojno povezanost prek različnih medijev, si med seboj nudili

V DOLINO ZADNJICE SE LAHKO UDOBNO IN VARNO PRIPELJEMO, *vozilo pa parkiramo na urejenem parkirišču. Ob tem ne smemo pozabiti, da smo v zaščitenem naravnem okolju, zato se temu primerno tudi obnašamo.*

PRI VELIKIH KORITIH SOČE POTEKA REKONSTRUKCIJA LOKALNE CESTE, *ki je bila zaradi dotrajanosti vozišče konstrukcije in potrebe po zagotovitvi večje varnosti ter ureditvi parkirnih mest nujna.*

levi pa 15, v drugem delu na levi 18 in na desni 21, med obema deloma pa sta še dve parkirni mesti. ***Občinski svet Občine Bovec*** je že pred časom sprejel tudi dopolnjen odlok, ki za uporabo teh parkirišč določa pobiranje parkirnine in njeno višino. Plačati jo je mogoče prek sistema Easypark ali s kovanci na parkomatu.

Lesene cestne varnostne ograje z ustreznimi atesti in leseno-jeklena ograja na zidovih nudijo varnost ter ohranjajo naraven videz. Na zahtevo investitorja in soinvestitorja so bile lesene varovalne ograje postavljene izključno iz lesa akacije, kot je značilno za tako imenovano trentarsko ograjo. Ob trasi so izdelane tudi kamnite oporne konstrukcije, ki so bile mestoma poškodovane in potrebne sanacije. Gre za izbočene suho zložene kamnite zidove, ki so v celoti ohranjeni v prvotni obliki.

S to naložbo je urejeno še eno območje, ki zdaj omogoča urejeno parkiranje večjega števila vozil, asfaltirana cesta do zapornice pa pomeni udobnejšo in predvsem varnejšo vožnjo. Seveda pa se od uporabnikov pričakuje, da se ves čas zavedajo, da vozijo in parkirajo v zaščitenem naravnem okolju ter se temu primerno tudi obnašajo.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Rekonstrukcija lokalne ceste Soča–Lepena

Pri Velikih koritih poteka rekonstrukcija lokalne ceste Soča–Lepena, ki je bila zaradi dotrajanosti vozišče konstrukcije ter potrebe po večji varnosti in ureditvi parkirnih mest nujna. Investitor je ***Občina Bovec***, dela izvaja na razpisu izbran izvajalec ***Kolektor CPG***, nadzor pa ***STIG 8 projektiranje in nadzor, Igor Stergar***. Proračunska sredstva, ki jih občina namenja za naložbo, so bila pridobljena na osnovi *Zakona o Triglavskem narodnem parku*, njihova skupna vrednost pa je skoraj milijon evrov. Projekt je razdeljen na dve leti, za letošnja dela pa bo namenjenih okoli 314 tisoč evrov.

Dela, v dolžini 830 metrov, obsegajo razširitev in preplastitev celotnega cestišča, ureditev parkirnih površin ob vozišču, skupaj z odvodnjavanjem z izvedbo novih koritnic in sanacijo prepustov, montažo lesenih varovalnih ograj na posameznih odsekih, izvedbo kamnitih zložb ter utrditve bankin. Kamnite zložbe bodo ohranile videz krajevno značilnih suhozidnih zložb.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Do kolesarske poti Bovec–Čezsoča z razvojnimi sredstvi

Občina Bovec je julija letos prejela dopis ***Službe vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko*** o podpori projektu »DRR Bovec–Čezsoča«. Gre za del projekta *Državno kolesarsko omrežje Goriške razvojne regije*, ki je vključen v *Dogovor za razvoj Goriške razvojne regije* (DRR). Z njim bo občina pridobila sredstva za ureditev kolesarske poti iz *Evropskega*

Utrinki

pomoč in podporo, delili znanje, se pogovarjali o svojih izkušnjah, pogledih ter doživljanju. Nismo si dovolili, da bi nas splošna zmeda okoli šolanja na daljavo spravila s tira. Ugotovili smo, da matura niti ni tako zelo težka, res pa je, da dober rezultat ne pride sam od sebe, brez truda in želje po uspehu.

Izjemno vesela sem, da smo prav vsi tolminski maturantje opravili maturo in bili v veliki večini tudi sprejeti na želene fakultete. Zagotovo je tudi to pripomoglo k številčnemu vpisu v prvi letnik tolminske gimnazije, še bolj pa zelo dobra organiziranost šolanja in podajanje učnih vsebin. Želim si, da bi vsakemu dijaku, ki je že zaključil šolanje na omenjeni gimnaziji (oziroma ga še bo), tu preživet čas ostal v tako lepem spominu kot meni.

Blažka Panjtar, maturantka 2021 Gimnazije Tolmin

POSOČJE LETOS BELEŽI SEDEM NAJUSPEŠNEJŠIH MATURANTOV

Na pobudo iz prejšnje številke SOČAsnika smo poleg že omenjene četverice dijakov iz naše doline, ki so bili na letošnji splošni in poklicni maturi med najuspešnejši, naknadno pridobili informacije o še treh naših prav tako zlatih maturantih, ki so svoje poklicno srednješolsko izobraževanje zaključili v Novi Gorici.

V šolskem letu 2020/2021 so se tako med zlate maturante iz Zgornjega Posočja zapisali še:

- **Nuša Kuštrin** s Slapa ob Idrijci, zlata maturantka na srednji Zdravstveni šoli,
- **Sandra Leban** iz Bače pri Modreju, zlata maturantka na srednji Zdravstveni šoli,
- **Jernej Švab** iz Tolmina, zlati maturant na srednji Strojni, prometni in lesarski šoli.

Vsem našim letošnjim najuspešnejšim maturantom iskreno čestitamo in jim želimo, da bi pridobljeno znanje s pridom unovčili tudi na svoji nadaljnji življenjski poti.

T. Š. F.

MLADI O TRAJNOSTNEM RAZVOJU ALP

Lihtenštajn – Saj veste, kaj pravijo o obiskih v tujini, da so nepozabni in predstavljajo edinstveno izkušnjo, na kateri se veliko naučiš, spoznaš nove ljudi, novo okolje, navade … Tako lahko lažje in z bolj odprtimi očmi gledaš na svet in življenje.

Mladi iz Tolmina in Idrije so se konec avgusta mudili na tridnevnem študijskem obisku v kneževini, ki je svoje ime dobila po plemiški družini Liechtenstein (Lihtenštajn) iz 12. stoletja. Prav v tej majhni državi med Švico in Avstrijo je v organizaciji Cipra International potekalo drugo srečanje v okviru mednarodnega projekta Alps 2030. Prvo srečanje je iz sprva predvidenega srečanja v Nici zaradi razmer, povezanih s covid-19, potekalo prek spleta. Na srečanju so mladi iz različnih držav razmišljali o življenju v svojem alpskem kraju čez deset let. Osrednja tema drugega srečanja pa se je navezovala na trajnostni razvoj Alp, v katerega sta vključena tudi Občina Tolmin, kot projektni partner, in Gimnazija Tolmin, kot izvajalec dejavnosti. Obisk je ponudil različne delavnice trajnostnega razvoja in obisk festivala *»Planken rockt«*, organiziranega na trajnostni način. Skozi delavnice so izvajalci približali 17 ciljev trajnostnega razvoja, ki jih je oblikovala Orga-

V OKVIRU DOGOVORA ZA RAZVOJ GORIŠKE RAZVOJNE REGIJE *se bo uredilo tudi kolesarsko pot Bovec–Čezsoča. Evropski sklad za regionalni razvoj bo pokril 80 odstotkov upravičenih stroškov, preostalih 20 pa bo prispevala država.*

DOMAČINOM IN TURISTOM JE V NEPOSREDNI BLIŽINI SREDIŠČA BOVCA *na voljo še en prijeten kotiček za posedanje ter druženje.*

sklada za regionalni razvoj, del pa bo prispevala Republika Slovenija.

V okviru projekta se bo uredilo regionalno kolesarsko povezavo od Bovca do Čezsoče. Skupna dolžina predvidene trase je 2,53 kilometra, od tega pa se bo zgradilo 1,22 kilometra novih ločenih kolesarskih površin. Skupni ocenjeni stroški znašajo skoraj dva milijona evrov, skupni upravičeni stroški pa poldrugi milijon. Evropska unija bo sofinancirala projekt v višini 80 odstotkov, od tega dobro polovico že letos, preostanek pa v prihodnjem letu. Nacionalni prispevek v višini 20 odstotkov upravičenih stroškov je predviden v letih 2021 in 2022 – letos dobrih 161 tisoč, v prihodnjem letu pa slabih 143 tisoč evrov.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Ureditev parka ob osrednjem bovškem parkirišču

Občina Bovec je pristopila k ureditvi parka in postavitvi novih otroških igral ob osrednjem bovškem parkirišču ter avtobusnem postajališču, za kar je namenila skoraj 50 tisoč evrov, dela pa je zaupala ***Komunali Tolmin***.

V okviru naložbe so uredili tlakovane podstavke in namestili nove koše za smeti. Postavili so nove klopce in dva kompleta z mizama, ki ponujajo miren kotiček za prebiranje knjig ali zgolj dodaten prostor za čakanje na avtobus. Odstranili so tudi dotrajana otroška igrala, nova pa bi morala biti po načrtih postavljena do konca septembra. Žal se dobavitelj pogodbenih rokov ni držal, zato še niso postavljena.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Obnovljena viseča brv

Viseča brv, ki vodi v korita Mlinarice, je bila dotrajana in potrebna obnove. ***Občina Bovec*** se je odločila za obnovo in za izvajalca izbrala ***Nejca Šerbca***, ki je dela zaključil v dogovorjenem roku.

Viseča brv služi za vstop v slikovita korita Mlinarice, ki je pomembna turistična atrakcija v dolini Trente in jo v sezoni obiščejo številni naključni turisti, predvsem pa je ena od najlepših točk na soški poti. Občina je za obnovo namenila nekaj več kot 6.800 evrov proračunskih sredstev, pridobljenih na osnovi *Zakona o Triglavskem narodnem parku*.

Milan Štulc

DO SLIKOVITIH KORIT MLINARICE, *pomembne turistične atrakcije, vodi obnovljena viseča brv.* ***Foto: Nejc Šerbec***

Utrinki

MLADI IZ IDRIJE IN TOLMINA SO OBISKALI LIHTENŠTAJN*, kjer so se v organizaciji okoljske organizacije Cipra International udeležili srečanja v okviru mednarodnega projekta Alps 2030.* ***Foto: arhiv CIPRA International***

nizacija združenih narodov, in h uresničitvi katerih stremijo države. Delavnice so mlade spodbudile k razmišljanju in tehtanju različnih idej trajnostnega razvoja Alp.

Gimnazijci so se skozi projekt srečali z naslednjimi izzivi: recikliranje tekstila, ravnanje z odpadki in sestavljanje avtomobilčkov s pogonom na elektriko-vodikov motor. Zadnji, največji del projekta bo uresničen v jesenskem času. V teku je namreč ureditev kotička za dijake v knjižnici z uporabo trajnostnih virov, torej z uporabo materialov, ki so naravni in obnovljivi, pri tem pa sodelujejo tudi študentje arhitekture. Del sodelovanja pri projektu predstavljajo tudi srečanja mladih iz različnih držav – z namenom sodelovanja, izmenjevanja pogledov in iskanja ukrepov trajnostnega razvoja Alp.

Janja Florjančič, Zavod KŠM Tolmin

OJ, KJE SI? NISI V ŠOLI?

Namesto da bi šolsko leto začeli utečeno v šolskih klopeh, smo dijaki in razredniki prvih letnikov Gimnazije Tolmin na prvi šolski dan odšli na ekskurzijo v Hrastovlje. V občini Hrpelje-Kozina smo obiskali naselje Slivje in si v bližini ogledali več kot šest kilometrov dolgo kraško jamo Dimnice. Ta je dobila ime po značilni meglici, ki nastaja zaradi hladnega zraka, ki pozimi vstopa v eno od brezen in na drugi strani iztiska toplejši jamski zrak ter spominja na steber dima.

A tisti večer se nismo vrnili domov, saj smo se v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti, območni enoti Rak dva dni timsko pripravljali na soočenje s coprnicami. Naostrili smo kole, pripravili žerjavico, se izurili v lokostrelstvu in peki buhteljnov. Poleg tega smo raziskovali tudi okoliš- ▶

Stara bovška telovadnica zapisana v zgodovino

Bovška telovadnica, na katero ostaja le še spomin, je svojemu namenu služila od začetka 70. let 20. stoletja (slovesno odprtje je bilo leta 1973). Na njenem mestu bo zrasla nova, sodobna Športna dvorana Bovec.

Rušitvena dela je izvedlo ***Avtoprevozništvo Robert Žagar***, podizvajalec ***Konec*** pa je odstranil strešno kritino. Že med rušenjem se je pokazalo, da je bil zaradi slabe statike skrajni čas, da se telovadnico podre. Prestala je močne potrese v letih 1976, 1998 in 2004, ki so dodobra načeli njeno statično varnost. Kljub temu je bilo kar veliko dela z odstranjevanjem številnih točkovnih temeljev, ki jih je moral izvajalec najprej razbiti, nato izkopati in šele potem odpeljati na deponijo.

Župan Občine Bovec **Valter Mlekuž** in direktor podjetja Kolektor Koling **Tine Vadnal** sta 24. septembra podpisala pogodbo za izgradnjo nove dvorane. Skupna vrednost naložbe znaša skoraj 8,9 milijona evrov. Izvajalec del je takoj po podpisu pristopil k ureditvi administracijskih postopkov in organizaciji gradbišča. Kot je povedal Vadnal, bodo lahko *»letos že veliko naredili. Z **Občino Bovec** bomo delali z roko v roki, tako da bo projekt v predvidenem roku tudi zaključen.«*

***ŽUPAN VALTER MLEKUŽ IN DIREKTOR PODJETJA KOLEKTOR KOLING TINE VADNAL** sta konec septembra podpisala pogodbo za izgradnjo nove športne dvorane v Bovcu, v kateri se bo po načrtih pouk športa začel izvajati v šolskem letu 2023/2024.*

Pogodbeni rok za izvedbo je maj 2023, kar pomeni, da bodo otroci s poukom športa v njej začeli s šolskim letom 2023/2024. Dejstva, da bo Bovško pridobilo izjemno pomembno, moderno in predvsem varno športno dvorano, se zelo veseli tudi župan. *»Morda z vidika vse višjih cen trenutek ni najprimernejši za gradnjo, ampak s tem se moramo sprijazniti. Načrtovali smo naložbo v okviru do 6,5 milijona evrov, najugodnejša ponudba pa znaša skoraj 8,9 milijona evrov.«* Med dvema kandidatoma so izbrali najugodnejšega in ponudbo sprejeli. *»Po tem, ko sem dobil podatke o statičnem stanju stare telovadnice, sem ob misli, kaj bi se lahko zgodilo v dotrajani dvorani, ki je bila namenjena predvsem naši mladini in otrokom, res vesel, da smo pristopili k rušitvi.«* Kot je še povedal, so finančna sredstva za letos in prihodnje leto zagotovljena, pri tako veliki naložbi pa verjetno brez zadolževanja ne bo šlo. Nekaj sredstev je na voljo prek *Zakona o financiranju občin* (1,3 milijona evrov), nekaj ostaja neporabljenega iz popotresne obnove. *»Kljub številnim letos izvedenim naložbam pa bomo del sredstev prenesli v proračunsko malho prihodnjega leta. Obnašamo se gospodarno, zato ne dvomim o uspehu. Nova športna dvorana bo sicer res na prvem mestu namenjena našim otrokom in mladini, sam pa si želim in v to verjamem, da bomo z njo na priprave privabili številne, tudi vrhunske športnike, saj je Bovško za to idealno,«* meni župan.

Besedilo in foto: Milan Štulc

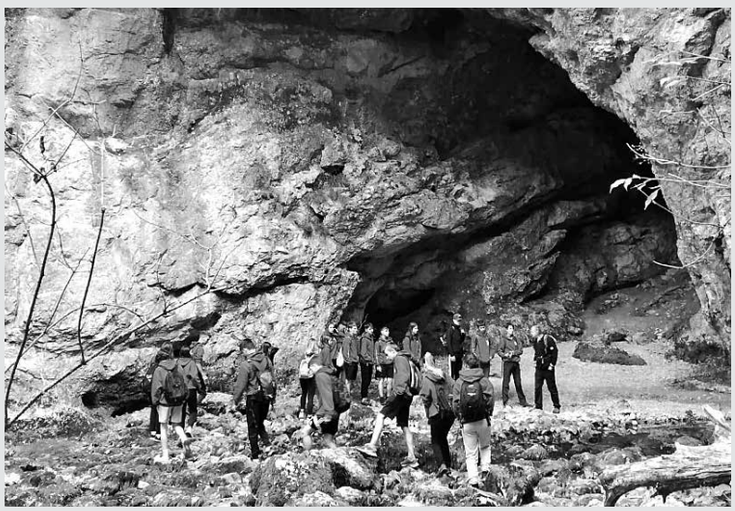
Prvi šolski dan za bovške učence

Tudi učenci OŠ Bovec so se 1. septembra vrnili v šolske klopi, za deset najmlajših pa je bil to prvi šolski dan. Sprejem so jim pripravili na šolskem dvorišču, že tradicionalno pa se ga je, v družbi podžupana **Mira Bozje**, udeležil tudi bovški župan **Valter Mlekuž**.

Prva je vsem učencem, še posebej pa prvošolcem, dobrodošlico zaželela ravnateljica OŠ Bovec **Denise Šuler Rutar**. *»Mi si želimo, da postanete samostojni in odgovorni. Ko sem jaz vstopila v prvi razred, smo dobili modre kapice in rdeče rutke, vi pa boste danes dobili rumene rutke, ki vas bodo varovale na vaši poti do šole. Ob tej priložnosti prosim vse učence, sodelavce, starše in predstavnike občine, da se vsi potrudimo, da bo vaša pot v šolo vsak dan varna!«*

Župan je ob dobrodošlici najmlaj-

Utrinki

EKSKURZIJA PRVIH LETNIKOV GIMNAZIJE TOLMIN** – Namesto da bi šolsko leto začeli utečeno v šolskih klopeh, so dijaki prvih letnikov Gimnazije Tolmin odšli na spoznavno, predvsem pa poučno ekskurzijo, kjer so raziskovali kraške pojave, se urili v lokostrelstvu, peki buhteljnov in se s pisanjem proze ter likovnim ustvarjanjem skušali zaščititi pred koprniškimi vplivi.* ***Foto: arhiv Gimnazije Tolmin

ke jame in druge kraške posebnosti. Spoznali smo okoli tri kilometre dolg vodni jamski sistem Zelške jame in tudi Tkalca (Zatočno) jamo, ki je dobila ime po kapniških oblikah, v katerih se lahko prepozna tkalca. Zoper morebitne koprniške vplive smo se zaščitili s pisanjem poezije in likovnim ustvarjanjem. Očitno smo bili uspešni, saj nam je vreme postreglo s čudovitim razgledom na Cerknico in okolico.

Kot zanimivost naj za konec omenim še to, da smo vsi skupaj šele po prvem dnevu pouka v šoli opazili, kako polni sta učilnici a- in b-razreda in da smo zapolnili vsa razpisana mesta za vpis v prvi letnik.

Marta Rutar, profesorica na Gimnaziji Tolmin

TUDI TOLMINSKA OŠ VSTOPA V PROGRAM ERASMUS+

Tolmin – Osnovna šola Franceta Bevka Tolmin je na razpis Erasmus+ 2021 uspešno prijavila projekt z naslovom Z novimi znanji do obogatene učne izkušnje. Sofinancira ga omenjeni program Evropske unije. Projekt bo med 1. septembrom 2021 in 31. avgustom 2022 omogočil izvedbo mobilnosti učencev in zaposlenih po državah EU. Še posebej nas veseli, da smo na področju splošnega šolskega izobraževanja prejeli najvišje število točk, kar priča o kakovostni vsebinski zasnovi projekta.

V okviru projekta bo deset učencev iz 8. in 9. razreda obiskalo partnersko šolo v Nemčiji, kjer bodo s tamkajšnjimi vrstniki izvajali dejavnosti, s katerimi bodo krepili svoje zavedanje o pomembnosti in načinih ohranjanja naravnih danosti. Ker želimo, da naši zaposleni z aktivno participacijo v mednarodnih dejavnostih strokovno rastejo in pridobijo nova znanja, bomo med projektom sedem zaposlenih napotili na strukturirana izobraževanja na Finsko in Češko, pa tudi v Italijo in Španijo.

Pri pripravi projekta smo si zastavili realno dosegljive cilje, zato smo trdno prepričani, da bo prinesel številne pozitivne učinke na zaposlene, učence in sam učni proces.

Miha Vehar, koordinator projekta, OŠ Franceta Bevka Tolmin

NA OŠ BOVEC SO 1. SEPTEMBRA SPREJELI DESET PRVOŠOLČKOV. *Dobrodošlico sta jim izrekla tudi ravnateljica* **Denis Šuler Rutar** *in župan* **Valter Mlekuž**.

BOVŠKE POLETNE VEČERE JE TRADICIONALNO ZAKLJUČIL FESTIVAL SRC. *Zaradi omejitev na letošnjem niso nastopile skupine iz bolj oddaljenih držav, ampak tri italijanske, ki so z izjemnimi nastopi navdušile obiskovalce.*

šim in vsem drugim učencem izrazil tudi upanje, da je letos zadnje leto, ko se pozdravljamo z zaščitnimi maskami na obrazu, hkrati pa je poudaril, kako pomembno je, da so zaposleni na OŠ Bovec v trenutnih razmerah odgovorni. Obenem se je zahvalil vsem, ki so se cepili ali se redno testirajo, in pozval starše, da se držijo ukrepov.

Podžupan in medobčinski redar **Vojko Fon** sta najmlajšim razdelila rumene čepice in rutke, ki bodo otrokom v pomoč, da bo njihovo prihajanje v šolo varnejše. Nato so prvošolčkom drugi učenci pripravili špalir, skozi katerega so se prvič odpravili do svojega razreda.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Zaključek poletnih večerov na bovškem trgu

S *Festivalom src* so se 23. avgusta iztekli letošnji *Poletni večer*i, ki so ob koncih tedna na osrednji bovški trg privabljali številne domačine in turiste, pa tudi veliko obiskovalcev iz celotne doline. Po lanskoletnem premoru, ko zaradi ukrepov za zajezitev epidemije koronavirusa izvedba ni bila mogoča, je letos organizatorjema – ***Občini Bovec*** in ***Kulturnemu domu*** (KD) ***Bovec*** – ob upoštevanju vseh priporočil vendarle uspelo varno izvesti vse načrtovane dogodke. Za vse prireditve je občina tudi letos namenila okoli 30 tisoč evrov. Odlična obiskanost je še enkrat pokazala, da je bila pobuda župana **Valterja Mlekuža** za uvedbo Poletnih večerov pred leti pravilna in bogato dopolnjuje turistično ponudbo Bovškega, hkrati pa tudi domačinom nudi nekaj prijetnih kulturnih večerov z vrhunskimi nastopi v domačem kraju.

Zaključek Poletnih večerov s Festivalom src je že tradicionalen. Ta je bil sicer letos nekoliko okrnjen, saj folklorne skupine iz oddaljenih, lahko rečemo kar eksotičnih držav zaradi omejitev pri njih niso mogle nastopiti v Čenti in Bovcu. So pa z izjemnimi nastopi na bovškem trgu navdušile tri skupine iz sosednje Italije – ***Sbandieratori di Arezzo***, ***Trillanti*** in ***Sbandieratori dei Rioni di Cori***.

Festival se je v Italiji letos odvil že 51., plod več kot 20-letnega sodelovanja pobratenih občin Bovec in Čenta pa je tudi njegova vsakoletna izvedba pri nas. Letošnjega so se med drugimi udeležili tudi župan **Valter Mlekuž**, čentarski župan **Mauro Steccati** s sodelavko **Beatrice Folladori** in direktor festivala **Massimo Boldi**. V popoldanskem času so si

Utrinki

NA SREČANJU SLEPIH IN SLABOVIDNIH ŽENSK SLOVENIJE *so udeleženke s pomočjo filma Narava brez meja, ki je opremljen z zvočnim opisom, spoznale Triglavski narodni park in italijanski Naravni park Julijsko predgorje.*

SREČANJE SLEPIH IN SLABOVIDNIH ŽENSK SLOVENIJE

Trenta – Zadnji ponedeljek v avgustu je v organizaciji Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije ter Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica (MDSS NG), v sodelovanju z Lions klubom (LK) Kobarid Soča in Javnim zavodom Triglavski narodni park (TNP), potekalo srečanje slepih in slabovidnih žensk Slovenije.

Predsednik MDSS NG **Igor Miljavec** je na začetku predstavil in pohvalil odlično sodelovanje društva z vsemi naštetimi sodelujočimi ter Veleposlaništvom ZDA v Sloveniji. To je v okviru projekta Dostopnost finančno podprlo pripravo filma Narava brez meja z zvočnim opisom, s katerim se ga je prilagodilo slepim in slabovidnim osebam, ki na ta način spoznajo TNP in italijanski Naravni park Julijsko predgorje (Parco Naturale Prealpi Giulie). Kot častni gost je udeležence pozdravil župan občine Bovec **Valter Mlekuž**, dobrodošlico pa je gostom namenil tudi predstavnik LK Kobarid Soča **Milan Štulc**.

Udeleženci so si v nadaljevanju premierno ogledali omenjeni kratki film, nato pa se razdelili v dve skupini in si izmenjaje vodeno ogledali razstavo tipnih slik ter ostalih razstav v Informacijskem središču TNP. Sprehodili so se tudi po delu Soške poti in si ogledali žago venecijanko in apnenico.

Besedilo in foto: Milan Štulc

NOVO VOZILO ZA POMOČ PONESREČENCEM IN OBOLELIM

Bovec – Prvo nedeljo v septembru je Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Bovec slovesno prevzelo svoje novo vozilo za pomoč ponesrečenim in obolelim osebam, ki je nadomestilo prvo tovrstno vozilo, nabavljeno leta 2012. Slednjega je bilo treba zaradi dotrajanosti nadomestiti, zato je že lani stekla akcija za nabavo drugega vozila, ki ga je pred tem uporabljala ekipa Nujne medicinske pomoči Tolmin. Kot je povedal predsednik PGD Bovec **Matjaž Černuta**, so vozilo, ki so ga poimenovali Tatjana II, odkupili za 9.000 evrov in ga dodatno opremili z originalno zdravstveno opremo, za kar so odšteli enako vsoto denarja. Ob tem je pojasnil, da tovrstno vozilo ni namenjeno *»prevozom pacientov v bolnišnice, kot so si nekateri zmotno predstavljali že ob prevzemu prvega vozila. Kljub temu so z njim po naročilu dežurnih zdravnikov*

člani nastopajočih skupin ogledali bovško dolino vse do Trente, kjer so obiskali tudi tamkajšnji muzej. Naša dolina vedno znova navduši vse, tako člane folklornih skupin kot njihove spremljevalce. Zadovoljni z doživetim popoldnevom in polni vtisov so večer oplemenitili s svojimi edinstvenimi nastopi.

Ob zaključku se je župan Mlekuž nastopajočim zahvalil s priložnostnim darilom. Vodje skupin pa so obljubili, da se bodo k nam z veseljem še vrnili, nekateri tudi kot turisti, saj jih je Bovško dobesedno očaralo.

Nastopajoči, njihovi vodje in spremljevalci so nadvse pohvalili organizacijo ter vrhunsko tehnično izvedbo, za kar je poskrbel KD Bovec, natančneje vodja tehnike **Robert Kokošin** in vodja KD Bovec **Iris Stres**. Pohvala tako pomembnih skupin, ki so nastopale že po vsem svetu, pa tudi nekaj velja.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Dobrodelna Lions hoja po poti Narnija

V organizaciji ***Lions kluba Kobarid Soča*** je septembra potekal drugi Dobrodelni Lions pohod po bovških poteh. Člani so se skupaj s partnerji, prijatelji in drugimi, ki so se odzvali na klic dobrodelnosti, sprehodili po novi poti Narnija.

Ob pomoči ***Občine Bovec*** je ***Turizem Dolina Soče*** skupaj s ***Turističnim društvom Čezsoča*** letos uredil

***LIONS KLUB KOBARID SOČA JE SEPTEMBRA ORGANIZIRAL DOBRODELNI POHOD**, ki je bil tokrat speljan po novi poti Narnija. Zbrana sredstva bodo namenili pomoči potrebnim v naši dolini. Sredstva še vedno lahko prispevate na transakcijski račun, ki je objavljen na njihovi spletni strani.*

staro zapuščeno pot od nogometnega igrišča v Čezsoči do priključka na občinsko cesto Čezsoča–most Boka. Ta je postala del poti Narnija, ki poteka od Bovca do čezsoškega mostu. Tam zavije desno ob nogometnem igrišču, skozi čezsoško Vrbulje, pod Polovnikom, preko mostov Log Čezsoški in Boka, kjer zavije levo. Preko glavne ceste se spusti na območje, kjer so bile posnete zaključne scene filma Princ Caspian – Zgodbe iz Narnije. Od tam nas pelje do male hidroelektrarne Plužna, naprej do bovškega igrišča za golf, spodnje postaje kaninske žičnice in po Jezercih nazaj do Bovca.

Dobrodelne hoje se je udeležilo 40 pohodnikov. Poleg druženja in skrbi za zdravo življenje, kar je danes pravzaprav pomembnejše kot kadar koli prej, pa smo udeleženci ter tudi drugi donirali sredstva v dobrodelne namene. Ker je bila udeležba bistveno manjša od lanske, se je zbralo manj sredstev. Zato za sponzorsko pomoč prosimo tudi podjetja, ki bi bila pripravljena po svojih močeh prispevati za tiste, ki na našem območju potrebujejo pomoč. Potrebe so velike, možnosti za pridobivanje dobrodelnih sredstev z raznimi dejavnostmi, ki jih klub vseskozi izvaja, pa zaradi epidemioloških omejitev zelo zmanjšane. Vsi, ki bi bili pripravljeni donirati, lahko to storite z nakazilom na naš transakcijski račun (vse podatke najdete na spletni strani www.lions-soca.si/sl).

Besedilo in foto: Milan Štulc, Lions klub Kobarid Soča

Chris Anthony v Bovcu predstavil svoj film

Na povabilo ***Občine Bovec*** je **Chris Anthony**, avtor, producent, scenarist in režiser filma *»Mission Mt. Mangart«*, ki je bil na slovitem festivalu filma v Cannesu izbran za najboljši zgodovinski film meseca aprila, julija ponovno obiskal Bovško. Ob tej priložnosti je občina v kulturnem domu pripravila novinarsko konferenco. Anthony, dolgoletni sodelavec slovite produkcijske hiše Warren Muller, je najprej opisal zgodbo, kako je začel prvotni namen o izdelavi desetminutnega dokumentarca preraščati v resno dokumentarno zgodbo, ki je na koncu dolga celo uro. Po nasvetu prijateljev iz sveta filmske produkcije je film poslal v Cannes, kjer je požel veliko uspeha. *»Tega res nisem pričakoval, čeprav vem, da je dokumentarec zelo dober. Svetovna premiera bo sicer v Denverju v Koloradu, in sicer na dan ameriških vojnih veteranov, premiera v Sloveniji pa bo, kot se dogovarjamo že nekaj časa, v Bovcu. Z Občino Bovec in **Združenjem vojaških gornikov Slovenije** načrtujemo nov termin,«* je med drugim povedal Chris Anthony. Pojasnil je tudi vlogo svetovne smučarske šampionke **Mi-**

Utrinki

NOVOST ZA BOVŠKE GASILCE** – Reševalno vozilo za pomoč ponesrečenim ali obolelim osebam je blagoslovil bovški župnik in dekan **Vilijem Čušin**, ključe vozila pa je prevzel **Matic Černuta**. Vodstvo PGD Bovec se je ob tej priložnosti iz srca zahvalilo vsem, ki so pomagali z donacijami. **Foto: Marko Komac

▶ *opravili tudi nekaj takšnih prevozov v primerih, ko je bilo več poškodovanih, ali so bila ostala reševalna vozila zasedena*«, je dodal predsednik PGD Bovec.

Slovesne predaje so se poleg gasilcev iz Bovškega udeležili tudi poslanec v Državnem zboru RS **Danijel Krivec**, poveljnik Občinskega štaba civilne zaščite Bovec **Edi Melinc**, predstavniki policije in gorske reševalne službe, pa tudi gasilski kolegi iz sosednje Italije. Zbrane je ob tej priložnosti nagovoril župan Občine Bovec **Valter Mlekuž**, ki se je gasilcem zahvalil za njihovo požrtvovalno delo.

Ob reševalnem vozilu je bila slovesno prevzeta še prikolica s potrebno opremo za potrebe Civilne zaščite Občine Bovec. Svečanost so gasilci izkoristili tudi za podelitev nekaterih priznanj, pohval in zahval, za pestrejši program pa so poskrbeli pevci Moškega pevskega zbora Golobar. Po zaključku uradnega dela so gasilci druženje nadaljevali ob zvokih harmonike in dan zaključili v prijetnem vzdušju.

Milan Štulc

O DRUŠTVU, KI NUDI POMOČ PRI DEMENCI

Tolmin – Letošnje leto je bilo tudi za društvo Spominčica Zgornjega Posočja, ki nudi pomoč in podporo obolelim z demenco ter njihovim svojcem, zaradi razmer, povezanih s covid-19, s predvidenimi dejavnostmi nekoliko bolj okrnjeno. Kljub temu smo članice ob upoštevanju aktualnih preventivnih priporočil izpeljale nekaj dejavnosti in se vsako zadnjo sredo v mesecu srečevale v varovanih stanovanjih.

Organizirale smo tudi dva izleta. V maju smo obiskale svetišči na Sveti Gori in Marija Celje ter se podale v Goriška brda, septembra pa je sledil še ogled Šentviške planote in Bevkove domačije v Zakojci. V juliju smo se udeležile tradicionalne žetve sivke v Vili Lavanda v Lokavcu pri Ajdovščini. Vseskozi pa smo imele redna Zoom srečanja s Primorskimi Spo-

***AVTOR, PRODUCENT, SCENARIST IN REŽISER FILMA MISSION MT. MANGART CHRIS ANTHONY** ocenjuje, da pomeni dokumentarec izjemno promocijo za Bovško in da bo tudi med Američani zagotovo povečal zanimanje za naše kraje.*

kaele Shiffrin v njegovem filmu.

Ustvarjalec je ocenil, da bo Mission Mt. Mangart pomenil tudi izjemno promocijo za Bovško in da bo zagotovo povečal zanimanje Američanov za prihod na območje, kjer je bila 1945. leta 10. gorska divizija ameriške vojske. Župan **Valter Mlekuž** pa je prepričan, da to ni le promocija za Bovec, temveč za celotno dolino in Slovenijo. *»Prepričan sem, da bodo po predstavitvi filma pri nas in v ZDA začeli obiskovalci prihajati na Bovško od vsepovsod. Ko bodo prišli pod Mangart, pa si bodo zagotovo ogledali tudi ostale lepote Slovenije,«* optimistično zre v prihodnost.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Bovški dan nekoliko drugače

Tradicionalni Bovški dan, ki ga je poleti organiziralo ***Turistično društvo Bovec***, je tudi letos potekal nekoliko drugače. Na bovškem letališču je v dopoldanskem času potekal otroški program. Čarodej **Sam Sebastjan** je k sodelovanju pritegnil otroke, ki sta jim bila še posebej všeč opica Rudi in polh Ernest.

Pozno popoldne so se na nogometnem igrišču na letališču zbrali ljubiteljski igralci nogometa iz vse Slovenije, turnir pa je pomenil bolj kot rivalstvo prijateljsko športno udejstvovanje. Srečanja so se, poleg domačega župana **Valterja Mlekuža** in podžupana **Vasja Viteza**, udeležili tudi kolegi župani iz občin Duplek, Hajdina, Podlehnik, Rače-Fram, Tolmin, Tržič, Turnišče in Vodice ter ravnatelj OŠ Janka Glazerja Ruše. Pomerila so se tri moštva, in sicer ekipa slovenskih županov, ekipa Bovec s pomočjo igralcev iz Kobarida in ekipa Gasilske zveze Bovec. Tretje mesto je pripadlo ekipi Bovec, drugo Gasilski zvezi Bovec, prvo mesto pa moštvu slovenskih županov. Za naj igralca so razglasili **Ladislava Pepelnika**, za naj vratarja **Fabjana Rebeka**, najstarejši nogometaš pa je bil **Ivan Gorenščck**. Vsi so prejeli priložnostna priznanja.

Po odigranih tekmah so dijaki ***Mladinskega pevskega zbora Gimnazije Celje*** zapeli nekaj slovenskih pesmi, za dobro vzdušje ob plesni glasbi pa je poskrbel ***Ansambel Pomladni dan***.

Besedilo in foto: Milan Štulc

***NA BOVŠKEM DNEVU** so se tudi letos v nogometu pomerili ljubiteljski igralci iz vse Slovenije.*

Utrinki

minčicami in tudi občasna e-izobraževanja.

Poleg tega smo predzadnji četrtek v septembru, ki velja za svetovni mesec Alzheimerjeve bolezni, organizirale tradicionalni Sprehod za spomin po Tolminu. Skupaj s podporniki in prijatelji smo se izpred Doma upokojencev Tolmin sprehodile do Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin. Gre za dve mesti, kjer »domuje« demenci prijazna točka, s pomočjo katere javnost ozaveščamo o tej bolezni. Med sprehodom so nas spremljali dobra volja, lepo vreme, pesem in ogled razstave v knjižnici.

Kaj vse počnemo, si lahko ogledate tudi na naši FB-strani Spominčica Zgornjega Posočja.

Besedilo in foto: Nada Kenda, tajnica društva Spominčica Zgornjega Posočja

***SPREHOD ZA SPOMIN** so članice društva Spominčica Zgornjega Posočja tudi letos organizirale v septembru, ki velja za svetovni mesec Alzheimerjeve bolezni.*

NOVA POLNILNICA ZA ELEKTRIČNE AVTOMOBILE

Bovec – Po dogovoru med Občino Bovec in družbo MegaTel je slednja ob novo urejenem parku v neposredni bližini osrednjega parkirišča postavila novo polnilnico za električne avtomobile. Občina je uredila vse potrebno za njeno postavitev, saj na Bovško prihaja vedno več gostov z električnimi vozili in se potrebe po dodatnih polnilnicah nakazujejo že nekaj časa. *»Dodaten argument za odločitev za sodelovanje s to družbo je dejstvo, da imajo vizijo tudi za prihodnje obdobje. Pogovarjamo se že o postavitvi še ene polnilnice na parkirišču pri bovškem letališču, skupaj pa bomo izbrali najprimernejše lokacije za druge,«* je ob postavitvi polnilnice povedal župan **Valter Mlekuž**.

***V SREDIŠČU BOVCA JE NA VOLJO NOVA ELEKTRIČNA POLNILNICA.** Ker je povpraševanja vedno več, občina že načrtuje postavitve dodatnih.*

Za polnjenje sta rezervirani dve parkirni mesti, polnjenje pa je sočasno omogočeno dvema voziloma. V Bovcu pa je poleg nove že dlje časa na voljo tudi polnilnica pri spodnji postaji kaninske žičnice, ki je zelo dobro obiskana.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Občina Kobarid

Na obisku pri županu

Oktobra praznujejo svoj praznik v občini Kobarid. V času priprav na letošnji praznični dogodek smo obiskali kobariškega župana **Marka Matajurca**. Z njim smo se pogovarjali o aktualnem dogajanju v občini.

Čeprav tudi letošnje leto ni čisto navadno, bi vas želela najprej vprašati, katere pomembne naložbe so se zaključile oziroma se zaključujejo?

Kar se tiče naložb in projektov, je letošnje leto neugodno. S kar dvema objavljenima razpisoma smo bili neuspešni zaradi občutnega dviga cen – za ureditev Stresove ulice in ribogojnice. Višji stroški naložb so predvsem posledica višjih materialnih stroškov. Zdaj čakamo rezultate ponovljenih razpisov.

Načrti, ki smo jih imeli za letos, bodo tako le delno uresničeni. V teku je izgradnja vodovoda v vasi Krn, kjer je bila ponujena cena tudi višja od naše finančne konstrukcije. Letos bomo tako uspeli uredili dobrih 400 metrov, preostanek, dober kilometer, pa v naslednjem letu. Začeli bomo tudi z urejanjem obrtne cone.

Gre za obrtno cono Kobarid – jug?

Tako je. Urejali jo bomo v dveh koledarskih letih. V načrtu je, da do prihodnjega poletja že pridobimo uporabno dovoljenje. Še letos bomo začeli z gradnjo razbremenilne ceste od kampa Lazar do Napoleonovega mostu in pripravljalnimi deli za krožišče v bližini podjetja Oplast.

Naj povzamem ... Če bi bilo leto normalno, bi imeli v tem trenutku v polnem teku šest večjih projektov. Žal so se stvari upočasnile, zaradi pandemije so se cene dvignile in tako presegle proračunska načrtovana sredstva.

ŽUPAN MARKO MATAJURC SE JE OB OBČINSKEM PRAZNIKU** zahvalil vsem, ki na kakršen koli način pomagajo pri razvoju občine. **Foto: Igor Baloh - Parin

Zatika se torej pri izvedbi. Kako je z dovoljenji?

Da. Gradbeno dovoljenje za obrtno cono imamo. V teh dneh ga čakamo še za dom za zaščito in reševanje. Omeniti velja, da smo podaljšali gradbeno dovoljenje za dom starejših občanov (DSO) na že načrtovani lokaciji – na mestu nekdanje policijske postaje. Tudi pri tem projektu se namreč stvari premikajo. Zadnji obisk sekretarja z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti nam je vlil upanje. Seveda bodo potrebni še dogovori in usklajevanja, a na ministrstvu menijo, da je realizacija možna. Zavedamo se, da izbrana lokacija ni najbolj primerna za DSO, a ima kljub vsemu določene prednosti – bližina sistema za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso, prek katerega bi se DSO ogreval, bližina šolske kuhinje, kjer bi lahko pripravljali hrano za uporabnike. Določena podporna infrastruktura torej obstaja, a potrebnega bo še veliko usklajevanja z vsemi deležniki. Lahko pa dodam, da sta projektu naklonjeni tako občinska kot državna politika.

Kako bo s parkirišči, če bo prišlo do realizacije?

Ko bo prišlo do izvedbe, se bo urejal celoten prostor. Tudi za parkirišča imamo rešitev. V bližini smo poleg našega zemljišča kupili še eno in pridobili idejno zasnovo za ureditev. Za to naložbo smo se odločili zaradi nuje po parkiriščih za tovornjake v času zapor zaradi rekonstrukcije ceste Kobarid–Trnovo ob Soči. Ko bo ta končana, bomo parkirišče preuredili za osebna vozila.

V načrtu je še ureditev parkirišča na Mateličevi ulici, kjer so se stvari malo zapletle, a verjamem, da bomo to dokončali. Zaradi rasti turizma je toliko bolj pomembna ureditev mirujočega prometa. Dogovarjamo se celo o odkupu zemljišča, ki bi bilo namenjeno avtodomom.

Pot od Kobarida proti Napoleonovemu mostu je predvsem v poletnem času precej obremenjena – veliko je pešcev, kolesarjev in avtomobilov ... Spomnim se, da sva pred časom govorila o alternativi za pešce.

Intenzivno razmišljamo o umestitvi pešpoti, pa tudi o novem mostu čez Sočo. Predlog smo predstavili sekretarju na Ministrstvu za infrastrukturo.

Utrinki

JUBILEJ DRUŠTVA »PESKI 1915–1917« TOLMIN

Zgornje Posočje – Zaskrbljena zaradi na pol porušenih in zanemarjenih pomnikov soške fronte, prepuščenih zobu časa in človekovi brezbrižnosti, je skupina domačinov iz širšega tolminskega območja decembra 1996 ustanovila društvo. Kot prvo tovrstno društvo na Tolminskem je bilo v aprilu 1997 vpisano v register društev. Za glavno nalogo so si zadali ohranjanje in varovanje te kulturno-zgodovinske dediščine.

Potrpežljivo so zbirali arhivske dokumente, iskali izvirne fotografije objektov, vojaške karte in drugo gradivo, čakali na odločbe, se dogovarjali ter usklajevali s strokovnimi institucijami. Po 25 letih se s ponosom ozirajo na opravljeno delo. V številnih delovnih akcijah so propadanju iztrgali več obeležij: piramido na Peskih, ki je postala njihov simbol, razpadli vodni zbiralnik Na lazu, spomenika vojaških enot II/18 pod planino Školj in III/35 na planini Medrje. Očistili so zaraslo okolico in ostaline hidrocentrale Pologar ob Tolminki, obnovili kopalno kad v grapi Sopotnice nad Gabrjami ter uredili dostopne pešpoti. Sodelovali so pri urejanju krožne poti po muzeju na prostem Mrzli vrh in nadelali novo planinsko pot s planine Sleme do omenje-

DRUŠTVO PESKI »1915–1917« TOLMIN LETOS PRAZNUJE 25-LETNICO DELOVANJA**. Člani so se z veliko vnemo lotili izpolnjevanja svoje zaveze in do danes opravili veliko dela. Smele načrte imajo tudi za prihodnje, pri čemer tako kot doslej računajo na podporo državnih in občinskih ustanov ter sponzorjev. **Foto: arhiv društva

Strinjal se je, da pripravimo idejno zasnovo, ki bo pokazala, ali je to realno uresničljivo. Gre seveda za finančno težko naložbo, a prvi korak moramo narediti, če si želimo odpreti pot. Trenutna vlada, pravzaprav direkcija, ki je odgovorna za ceste, nam je naklonjena, kar se vidi na terenu – v občini teče kar nekaj velikih infrastrukturnih projektov: rekonstrukcija ceste Kobarid–Trnovo, razbremenilna cesta Kamp Lazar–Napoleonov most, krožišče Kobarid, južna obvoznica, krožišče proti Svinu za pešce, odsek Livške Ravne–Livek, Potoki in Most na Nadiži. Nekateri projekti se zaključujejo, drugi bodo šli v izvedbo v letošnjem ali prihodnjem letu, tretji bodo pripravljeni za naprej. Ko bo urejena obrtna cona, pričakujemo zasebnika, ki naj bi s svojo dejavnostjo odprl 40 novih delovnih mest. Projektiramo pa tudi stanovanjski blok; dela bodo morda stekla že spomladi.

Je to rezultat ankete, v kateri ste spraševali po zanimanju glede stanovanj oziroma zazidljivih zemljišč?

Na osnovi te ankete smo kupili zemljišče v velikosti 18.000 m², z lastnikom pa se dogovarjamo za odkup dodatnih 7.000 m².

Kje se nahaja?

Nasproti vasi Svino. Lepa lokacija, kjer bo prostor našlo novo naselje, namenjeno mladim. Anketa je pokazala, da si kar 97 odstotkov anketirancev želi individualne gradnje. Rezultat nas je zelo presenetil. V dobrem tednu dni se je skoraj 200 anketiranih odločilo, da bi tukaj gradili hišo ali si poiskali stanovanje – največji interes je bil za Kobarid, nekaj za Drežniško in druge vasi. Mladim moramo ponuditi ugodne pogoje za gradnjo individualnih hiš. Moja politika je, da bi mladi družini prodali kvadratni meter gradbene parcele za 20 evrov. Seveda mora to potrditi občinski svet. In zagotoviti bi morali »varovalke«, da ne bo prišlo do zlorab. Povpraševanje je veliko in ne bojim se, da zemljišč ne bi pozidali.

Če želimo kot občina napredovati, graditi, se razvijati, so osnova mladi. Teh 40 novih delovnih mest bo zelo dobrodošlih. Prizadevamo pa si še za dodatna, tudi za druge profile. Pogovarjam se o tem, da bi poskušali priti do nekega zavoda, ustanove, ki bi zaposlila nekaj visoko izobraženega kadra. Delamo na več področjih, zato da bi lahko več profilov ostalo v občini.

Za stanovanjsko gradnjo imamo predvideno še eno lokacijo in ko se bo ponudila ugodna priložnost, bomo odkupili tudi ta zemljišča. Ker ponujamo ugodno odkupno ceno, so lastniki pripravljeni prodati. Resnično sem jim hvaležen, saj nam brez zemljišč ne bi uspelo uresničevati začrtanega razvoja občine.

Mislim, da v občini vlada pozitivno vzdušje, ravno tak je tudi odnos večine ljudi do lokalne skupnosti. Pripravljeni so sodelovati in pomagati.

Omenjali ste že vodovod Krn. Kako pa je z drugimi komunalnimi projekti?

Za Trnovo ob Soči se projektira nov vodovod, kar pa zadeva kanalizacijsko omrežje, pa menimo, da je boljša odločitev rekonstrukcija obstoječega. Za Drežnico se projektira oboje, prav tako bo oboje potrebno tudi na Livškem. Za Staro selo imamo idejno zasnovo. V Breginju je projekt že pripravljen do te mere, da z njim lahko kandidiramo za evropska sredstva. Za naložbe v vasi Krn in na Drežniškem pa bomo koristili tudi sredstva iz naslova *Zakona o Triglavskem narodnem parku*.

V začetku poletja sta nemalo sivih las povzročili mišja in zajčja mrzlica. Kako je bilo pri vas, ste opažali težave z vodo in vodovodnimi sistemi?

Mislim, da na Kobariškem nismo zaznali večjih težav. Večjega števila obolenj ni bilo, mogoče kakšen posameznik. Verjamem, da je ***Komunala Tolmin*** dobro opravila delo, kar se tiče dezinfekcijske vode, ki je bila obdelana bodisi s klorom bodisi z UV-žarnicami.

Torej je bila slednja tudi zadostna v boju z omenjenima boleznima?

Seveda, saj rešuje bistveno bolje kot klor. Naj ob tem dodam, da bomo še letos postavili tri nove UV-žarnice, in sicer na vodovodih Vrsno, Ladra-Smast in Idrsko. Če bo šlo po načrtih pri urejanju elektrifikacije, pa bo še letos postavljena tudi v Drežnici.

Kako ste zadovoljni z letošnjo poletno turistično sezono?

Podatki še niso vsi na mizi in posledično niti ne kazalniki. Vseeno mislim, da je bila zelo v redu. Poleti je bilo v naših krajih veliko turistov, podobno je bilo septembra, ki je bil tudi vremensko zelo ugoden. Obisk Kozjaka, kjer pobiramo nadomestilo, je bil večji od lanskoletnega. Na splošno pa je bilo ponovno veliko več tujih gostov.

Imate morda že podatke o uporabi sezonskega hop on hop-off avtobusa?

Nimamo. Ne glede na številke je to storitev, ki jo moramo ponuditi obiskovalcem, tudi če izkazuje minus, kar se tiče financ. Seveda si bomo prizadevali strošek znižati, a pri turizmu je tako, da imaš nekje plus, drugje minus. Ko pa pod vse potegneš črto, vidiš, kje si. Gledati je torej treba celotno sliko.

To je tek na dolge proge.

Drži. Sam vedno pravim, da nikoli ne začenjamo kot profesionalci, vedno kot amaterji. Lahko pa seveda končamo kot profesionalci. Tudi na tem področju. Ko začneš pisati neko zgodbo, jo je treba graditi, nadgrajevati, izboljševati ... Čas prinese svoje, izkušnje tudi.

Ste ponosni na dve Michelinovi zvezdici?

Seveda smo ponosni na **Ano Roš**. Moram reči ... malo za šalo, malo zares ..., da nas spravlja v težave, ker ne vemo več, kakšno nagrado bi ji dali za njene dosežke. Ravno je »padla« odločitev, kaj ji bomo izročili za Michelinovi zvezdici, že smo prebrali novico o novem uspehu. Vsa pohvala in čestitke! Želimo si lahko le, da bi bilo čim več takih v naši dolini.

Kaj bi ob prazniku zaželeli vašim občanom?

Najprej veliko zdravja – to je najpomembnejše –, pa tudi veliko osebnih uspehov. Obenem pa bi se na tem mesti rad zahvalil vsem, ki na kakršen koli način pomagajo pri razvoju občine. Resnično sem ponosen na občane, ker skupaj pišemo zgodbo o uspehu.

Pogovor pripravila: Mateja Kutin

Utrinki

ne piramide. Na območju planine Polog vsako leto čistijo in kosijo okolico ostalin objektov nekdanjega oskrbovalnega tabora avstro-ogrske vojske ter območje pokopališča enote II/66.

Vidni uspehi društva so v članstvo privabili nove zanesenjake s Kobariškega, Goriškega, Gorenjske in celo Italije. Na mestu predsednika so se izmenjali **Stanislav Jermol**, **Florijan Pirih**, **Robert Svetičič**, **Stojan Kenda** in **Ludvik Pavšič**. Pred nekaj leti so pridobili status društva v javnem interesu. Pri Tolminskih koritih so obnovili objekt za društvene prostore in ob njem postavili pomnik domačinom, ki so se v letih 1914–1918 bojevali na raznih frontah.

Stalnica v društvenem delovanju je, kot poklon spominu na žrtve vélike vojne, spominska slovesnost z mašo na Mrzlem vrhu. Pred več kot 20 leti so začeli z odkopom zasute skalne kaverne, očistili so notranjost, obnovili oltar, izdelali vhodne stopnice in uredili ploščad pred njo. Nadelali so dostopno pot s planine Pretovč in leta 2001 prvič organizirali slovesnost z mašo ter odkrili spominsko ploščo. Avgusta letos je tako potekala 20. slovesnost.

V sodelovanju s Tolminskim muzejem so izdali prevod knjige madžarskega vojaškega zgodovinarja dr. **Lajosa Négyesija** Gora krvi in vzdihljajev. Sodelovali so s češkimi, madžarskimi in italijanskimi društvi; nekatera so jih podprla tudi materialno. Nastopili so v dokumentarnih filmih slovaške in madžarske televizije.

mag. **Mojca Rutar**, strokovna sodelavka društva

12. SREČANJE VETERANOV IZ LAŠKEGA IN TOLMINSKEGA

Radeče – Tretjo soboto v avgustu smo se člani Društva veteranov SEVER Severne Primorske iz pododbora Tolmin in Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo (OZVVS) Gornje Posočje srečali z gostitelji iz Laškega ter Radeč. Sprejeli so nas kolegi iz Območnega združenja slovenskih častnikov (OZSČ) Laško, OZZVS Laško in Policijsko veteransko društvo (PVD) SEVER za celjsko območje – odbor Laško, ki združujejo člane iz občin Laško in Radeče.

Snidenja so se udeležili tudi poslanec Državnega zbora RS **Matjaž Han**, župan Radeč **Tomaž Režun** in župan Občine Laško **Franc Zdolšek**. Po pozdravih in nagovorih sta predsednika društev gostiteljev podelila več spominskih plaket, izdelanih ob 30. obletnici osamosvojitvene vojne za Slovenijo. Prejeli so jih tudi obe naši društvi in Občina Tolmin. ▶

Ob občinskem prazniku podelili letošnje nagrade

Sredi oktobra, na predvečer kobariškega občinskega praznika, ki ga praznujejo na rojstni dan pesnika **Simona Gregorčiča**, je letos potekala slavnostna seja. Zaradi omejitev, povezanih z epidemiološkimi razmerami v državi, so se dogodka v kobariškem kulturnem domu lahko udeležili le vabljeni. Na začetku je zbrane nagovoril župan **Marko Matajurc**, ki je v nadaljevanju skupaj s podpredsednico Komisije za priznanja in nagrade **Matejo Urbančič** podelil letošnje občinske nagrade – plaketo, priznanje, tri denarne nagrade in posebno nagrado – zlati kipec Simona Gregorčiča. Kulturni program so soobli kovali ***Oktet Simon Gregorčič Kobarid*** in ***Mešani pevski zbor*** (MePZ) ***Sveti Anton Kobarid***.

Za dolgoletno predano delo na področju kulturnega ustvarjanja in prepoznavnosti občine Kobarid je PLAKETO prejel **Matej Kavčič**, ki prihaja iz Tolmina, a ga ljubezen do petja in kulture močno povezuje z občino Kobarid, tukajšnjimi pevci in prebivalci. Je preprost, prijazen in topel človek, ki ga pri delu motivira ljubezen do glasbe, petja in kulturnega udejstvovanja. Na Kobariškem skorajda ni kulturne prireditve brez njegovega sodelovanja v vlogi moderatorja, zborovodja, pevca ali recitatorja. Poleg tega je tudi skladatelj, instrumentalist, avtor in scenarist. Številne njegove skladbe ter priredbe ljudskih in umetnih pesmi sta premierno zapela prav Oktet Simon Gregorčič Kobarid in MePZ Sveti Anton, ki ju vodi. Pri izboru skladb daje poseben poudarek lokalnima avtorjema – Simonu Gregorčiču in Hrabroslavu Volariču.

Poleg omenjenih pevskih sestavov Kavčič vodi tudi moški in mešani pevski zbor Justin Kogoj Dolenja Trebuša. Z njimi redno nastopa na občinskih, medobčinskih, državnih in tudi mednarodnih dogodkih, z MePZ Sveti Anton pa skrbi tudi za petje pri bogoslužjih v kobariški župniji. Z nastopi v sosednji Benečiji ohranja in krepi vezi med Slovenci na obeh straneh meje. Med vidnejšimi dogodki, na katerih je v dobrih dveh desetletjih delovanja aktivno sodeloval, so *Rekviem* Avgusta Ipavca ob 90. obletnici konca prve svetovne vojne na Dunaju in v Strasbourgu, državna prireditev ob prazniku priključitve Primorske k matični domovini leta 2009, krstna uprizoritev Ipavčeve kantate *Skrivnost rož v gorah* leta 2013, dogodki ob 40. obletnici rušilnega potresa v Breginju, koncert z Giannijem Rijavcem ob 110. obletnici smrti Simona Gregorčiča v Kobaridu, na katerem je z oktetom krstno izvedel pesem *Soča*, in številne slovesnosti v spomin na dogodke prve svetovne vojne. Tu lahko izpostavimo *Pesem v vojni – vojna v pesmi 1914–1918*, kjer je z Ustanovo »Fundacija Poti miru v Posočju« sodeloval kot urednik in producent pri izdaji zgoščenke vojaških pesmi iz časa vélike vojne, *Festival Tenso – Zbogom orožje, pozdravljena pesem* in Ipavčevo simfonično pesnitev *Barve zelenega smaragda*, izvedeno na odru Cankarjevega doma (CD).

Vidne uspehe doma in tujini dosega Kavčič skupaj z oktetom, ki je večkrat gostoval v studiu Radiotelevizije Slovenija, na odru CD, v ljubljanski Operi, v Avstriji, na Češkem, Sardiniji ... Nastopili so na proslavi ob 100. rojstnem dnevu Borisa Pahorja v ljubljanski Operi in Festivalu oktetov Kranj 2010, kjer so zasedli prvo mesto.

PRIZNANJE je prejel **Bojan Rustja**, in sicer za 30-letno zbirateljsko udejstvovanje in ohranjanje ostalin prve svetovne vojne ter 20-letno delovanje Muzejske zbirke prve svetovne vojne – Alberto Picco. Rustjo v prvi vrsti poznamo kot zdravnika, specialista splošne medicine, ki svoje zdravniško poslanstvo opravlja v ambulanti bovške zdravstvene postaje. V dolgih letih opravljanja tega poklica se je izkazal tudi ob številnih naravnih nesrečah, ki so prizadele Posočje. Krajši čas je bil tudi član Gorske reševalne službe Bovec.

V prostem času je strasten gobar in velik zbiratelj ter poznavalec ostalin prve svetovne vojne, še posebej soške fronte. Njegovo zbirateljstvo se je začelo povsem spontano in naključno, ko so ob družinskem kopanju pri Nadiži našli tulce puškinih nabojev. Najdba je najprej navdušila njegovega sina, ki je z vrstniki v domači ulici začel zbirati tovrstne predmete. Sinova vnema je zajela tudi Rustja. Ob pomoči zbirateljev iz Posočja je začel izpopolnjevati svoje znanje o predmetih in odkrivati načine za pridobivanje ter ohranjanje dediščine prve svetovne vojne. Marsikateri predmet je rešil in ohranil pred uničenjem ter pozabo.

Najdbe je sprva shranjeval v domači drvarnici, ki pa je kmalu postala premajhna. V okviru popotresne obnove je ob hiši dozidal in uredil primeren prostor za svojo zbirko. Ko je ta prerasla v muzejsko, je zanjo pridobil zahtevana dovoljenja za zbiranje in posest razstavljenih predmetov ter jo postavil pod okrilje Tolminskega muzeja. Za javnost jo je slovesno odprl pred 20 leti in jo poimenoval po italijanskem alpinskem podporočniku Albertu Piccu, saj je večina zbranih predmetov povezana prav z italijanskim zavzetjem Krna sredin junija leta 1915.

Zbirka hrani kar nekaj predmetov, ki s svojo sporočilnostjo ganejo obiskovalce. Mednje nedvomno sodijo bronasta plošča s podobo Alberta

Utrinki

12. SREČANJE VETERANOV *– Tretjo soboto v avgustu so se člani Društva veteranov SEVER Severne Primorske iz pododbora Tolmina in Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Gornje Posočje srečali z gostitelji iz Laškega ter Radeč.* ***Foto: Erika Gerbec***

V nadaljevanju srečanja smo se pri koči Lovskega društva Radeče na Močilnem pomerili v kuhanju golaža, streljanju z zračno pištolo in metu bombe. V duhu srečanja so bili sodelujoči nagrajeni z medaljami in pokali. Predsednik OZSČ Laško **Drago Zupanc** je članom našega društva **Senadu Bišćaninu**, **Egonu Devetaku** in avtorju prispevka **Dušanu Komarju** podelil srebrne medalje OZSČ Laško, **Dragu Skrtu** pa bronasto. Ob tem naj povem, da bo podeljenih še nekaj medalj članom, ki na srečanju niso bili prisotni. Srečanje smo zaključili z željo, da se čim prej zopet snidemo.

Dušan Komar, član Društva veteranov SEVER Severne Primorske – pododbor Tolmin

STOTI JUBILEJ GRAHOVSKIH GASILCEV

Grahovo ob Bači – V Prostovoljnem gasilskem društvu (PGD) Grahovo ob Bači so 11. septembra z gasilsko parado in slavnostnim programom zaokrožili 100-letnico delovanja. Ob tej imenitni prelomnici sta društvo z nagovoroma počastila poveljnik Gasilske zveze (GZ) Slovenije **Franci Petek** in slavnostni govornik župan Občine Tolmin **Uroš Brežan**, prisotni pa so bili tudi poveljnik GZ Tolmin **Miha Vencelj**, predstavnik Uprave RS za zaščito in reševanje – izpostava Nova Gorica **Aljaž Leban**, predsednik sveta severnoprimorske gasilske regije **Jože Dakskobler**, predsednica KS Grahovo ob Bači

Picca, lesena ruska šatulja, keramične pipe, plošča v spomin padlega Antonia Benfatta, sestavljanke za otroke, granate in orožje, termofor ter številni drugi predmeti.

Rustja vseskozi sodeluje tudi s Kobariškim muzejem in Ustanovo »Fundacija Poti miru v Posočju«. Bogastvo njegove zbirke in njegovega vedenja pa potrjuje tudi dejstvo, da se mnoge publikacije pri navajanju vira podatkov, predmetov in slikovnega gradiva sklicujejo prav nanj.

SREDI OKTOBRA SO V KOBARIDU PODELILI LETOŠNJE OBČINSKE NAGRADE. *Na fotografiji so nagrajenci v družbi župana* **Marka Matajurca** *in podpredsednice Komisije za priznanja in nagrade* **Mateje Urbančič** *(z leve):* **Rina Berginc**, *vodja otroške folklorne skupine* ***Pastirci izpod Krna***, **Blaž Volarič**, **Matic Volarič**, **Matej Kavčič**, *župan,* **Ana Roš**, **Bojan Rustja** *in podpredsednica komisije.* ***Foto: Igor Baloh - Parin***

DENARNO NAGRADO je za dolgoletno uspešno delovanje in ohranjanje običajev na Drežniškem prejela otroška folklorna skupina Podružnične šole Drežnica ***Pastirci izpod Krna***. V skupini, ki jo od samega začetka vodi učiteljica **Rina Berginc**, sodelujejo vsi učenci šole, mnogokrat pa se jim pridružijo tudi starejše generacije, ki šolanje nadaljujejo v Kobaridu. Začetki segajo v leto 1986, ko so se drežniški otroci s programom *Drežnčar, kje maš kozice* predstavili na 16. tradicionalnem srečanju planincev treh dežel v domačem kraju. Na srečanju območnih folklornih skupin Zgornjega Posočja so se prvič predstavili leta 2002, dve leti kasneje pa se udeležili srečanja otroških folklornih skupin Slovenije. S svojim nastopom so navdušili na podelitvi Zlatega jabolka Ustanovi »Fundacija Poti miru v Posočju«, srečanju pesnikov in pisateljev PEN ter dnevu folklore v Tolminu. Pod Krnom ne mine prireditev, kjer otroci ne bi nastopili.

Za Pastirce izpod Krna je bilo še posebej uspešno leto 2016, ko so takratni učenci tretjega, četrtega in petega razreda nastopili na dveh odmevnih prireditvah: na Sveti Gori v ljudski simfonični pesnitvi *Barve zelenega smaragda* skladatelja Avgusta Ipavca, kjer so s plesom predstavljali brezskrbnost otroštva, in v CD na koncertu Simfoničnega orkestra Cantabile *Božič v Ljubljani*, kjer so skupaj s člani igralske skupine Drežnica sodelovali s koreografom Henrikom Neubauerjem in predstavljali žive jaslice – pastirčke. Leta 2019 so ponovno nastopili v CD v Barvah zelenega smaragda.

Blaž Volarič z Idrskega pa je DENARNO NAGRADO prejel za dolgoletno predano delo z otroki in mladimi na področju nogometa ter futsala. Od malih nog je predan športu. Svoje otroštvo in mladost je najraje preživljal z vrstniki na nogometnem igrišču v Bečju. Pri tem pa ga je še posebej spodbujal oče, ki je tudi velik ljubitelj tega športa.

Ko je obiskoval OŠ, je igral v domačem Nogometnem klubu (NK) Kobarid in Klubu malega nogometa (KMN) Oplast Kobarid. Kasneje je postal član kadetske in mladinske selekcije NK Primorje. Po končanem mladinskem stažu se je vrnil v domači kraj in nogometno pot nadaljeval v domačem klubu.

Po končanem študiju in pridobitvi

Utrinki

NAGOVOR PREDSEDNIKA PGD GRAHOVO OB BAČI GREGORJA TORKARJA OB 100-LETNICI DELOVANJA DRUŠTVA*. Gasilci bodo, kot je dejal, tudi v prihodnje na prvo mesto postavili obvarovanje življenj, šele nato pa tudi obvarovanje njihovega premoženja.* ***Foto: Metka Belingar***

Martina Levpušček, predstavniki sosednjih gasilskih društev in domačini.

Predsednik društva **Gregor Torkar** je ob tej priložnosti izpostavil, da je fante in može po prvi vojni k ustanovitvi društva gnala sreča ponovnega druženja ob domačem ognjišču in potreba po tem, da naredijo nekaj dobrega za svoj kraj. Društvo so zagnali leta 1921, a zaradi zavlačevanja oblasti je bilo v register vpisano šele leto pozneje. V tem času je preživelo veliko lepih in tudi težkih trenutkov. Prvi pravi gasilski dom je dobilo šele leta 1976, a so mu naravne nesreče že dodobra razrahljale temelje, prvo popolnoma novo vozilo pa po več rabljenih šele leta 2014. Večkrat je zanihalo število članstva, a stoletnico je praznovalo kadrovsko okrepljeno kot še nikoli.

Stoletje dolga pot je dobila trajnostni zapis v zborniku, ki ga je na prireditvi slikovito predstavil avtor, domačin **Toni Obid**. *»Optimizem se zopet plazi med hišami, gasilci pa ste kot svetilnik, na katerega se lahko v vsakem trenutku zanesemo!«* je zaključil. Družina Golob je društvu ob jubileju podarila tudi sliko iz peska avtorice **Stanke Golob**, na kateri je po nedavno pridobljenem originalu upodobila stari del vasi s prvim lesenim gasilskim domom.

Olga Zgaga

MOSTARSKI GASILCI DOBILI NOVO VOZILO

Most na Soči – Gasilci Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Most na Soči so zadnjo avgustovsko soboto uradno prevzeli novo gasilsko vozilo znamke GVC 16/25. Društvo je tako pridobilo sodobno vozilo z vso pripadajočo opremo, ki bo nadomestilo 20 let staro, manjše vozilo GVV-1.

Predsednik društva **Aleš Kovačič** se je na svečani prireditvi zahvalil Občini Tolmin, Gasilski zvezi (GZ) Tolmin, krajanom krajevnih skupnosti Most na Soči, Idrija pri Bači, Slap ob Idrijci in Tolminski Lom ter lokalnim podjetjem, ki so prispevali sredstva in tako pripomogli k nakupu novega vozila. Zahvalil se je tudi vsem članom gasilskega društva Most na Soči, še posebej komisiji, ki je bila ustanovljena z namenom nabave novega vozila. Svečanosti so se poleg domačih gasilcev udeležili tudi žu-

naziva diplomiranega vzgojitelja predšolskih otrok je svoje znanje začel nadgrajevati z delom na področju športa. Vedno si je želel postati trener, da bi nogometno znanje prenašal na otroke in mladostnike. Najprej mu je bilo zaupano vodenje najmlajših – vrtčevskih otrok. Danes je trener v KMN Oplast Kobarid, kjer uspešno vodi in trenira mlade nogometaše. Dolgoletna predanost in uspešno delo mu je prineslo mesto koordinatorja mlajših selekcij od U-6 naprej, kjer veliko otrok s pomočjo zabavnih vaj ter iger spoznava nogomet, pa tudi kakovostno preživlja prosti čas. Mladi nogometaši so v njem našli prijatelja in vzornika, ki s pravo mero sproščenosti ter strogosti na igrišču vzpostavi red in disciplino, obenem poskrbi tudi za pravo vzdušje. Vse to pa jim na tekmah prinaša odlične rezultate.

DENARNO NAGRADO je prejel tudi **Matic Volarič** z Idrskega, in sicer za predano delo pri ohranjanju vojaško-etnološke zbirke Posočje 1915–1917. Zbirko, za katero skrbi, je dolga desetletja ustvarjal njegov dedek **Ivan Šavli - Jaklč**. Vodenje in upravljanje je Volarič prevzel po njegovi smrti leta 2014, že pred tem pa mu je pomagal pri vodenju domačih in tujih obiskovalcev. Pri tem se je od dedka učil in spoznaval posebnosti domačih krajev – za kaj se je uporabljala *ljmpa*, kdo so bile *wahtrce*, kolikšen je volumen *pudlča* in podobno.

Zbirka Posočje 1915–1917 predstavlja pregled zgodovinskih, etnoloških in politično-administrativnih posebnosti naših krajev, ki so v manj kot sto letih doživeli veliko sprememb. Stavba, v kateri se nahaja, je nekoč služila kot *štala*, skedenj in *stog*. Z načinom življenja in dela se je nehote ohranilo mnogo delovnega orodja ter predmetov, ki so bili nekoč vsakdanji delovni pripomočki. Na prelomu osemdesetih let prejšnjega stoletja je Šavli začel z zbiranjem predmetov iz 1. svetovne vojne in kmalu je bila pod domačim nadstreškom urejena prva zbirka starin, v domačem stogu pa prva soba z najdbami iz vélike vojne. Sledila je ureditev etnološke sobe, ki je svoj prostor našla na seniku. Zbirka se je počasi širila. Kasneje jo je Volarič nekoliko spremenil in nadgradil. V novi sobi obiskovalci prek množice etnoloških predmetov in ostalin obeh svetovnih vojn spoznajo pestro zgodovino Kobariškega. Pri delu in urejanju mu na pomoč priskočijo tudi brat in starši.

V znak zahvale in spoštovanja je župan za izjemne dosežke na področju gastronomskega turizma ter prejem dveh Michelinovih zvezdic v letih 2020 in 2021 **Ani Roš** podelil ZLATI KIPEC SIMONA GREGORČIČA. Na odru kobariškega kulturnega doma je pred natanko petimi leti za izjemne dosežke na področju kulinaričnega ustvarjanja in promocije Kobariškega iz rok takratnega župana prejela plaketo Občine Kobarid. Istega leta je Roševa z epizodo serije *»Chef's Table«* na Netflixu postala svetovna zvezdnica kuharskega sveta. Leto kasneje je bila po mnenju ocenjevalcev Akademije 50 razglašena za najboljšo kuharsko mojstrico leta 2017. Gre za visoko priznanje kuharske stroke z vsega sveta – *»The World's 50 Best Restaurants«*, ki je istega leta Hišo Franko uvrstila na 69. mesto najboljših restavracij na svetu, leta 2018 na 48., leta 2019 na 38. in leta 2021 na odlično 21. mesto. Lani spomladi je izšla kuharska monografija Ane Roš z naslovom *Sonce in dež*, kjer so svoje zgodbe dodali novinarka Kaja Sajovic in Anina mama Katja Roš, Andrea Petrini pa je prispeval sklepni esej.

Letos septembra je Roševa ponovno zablestela na mednarodnem parketu *»The Best Chef«*, kjer imajo glavno besedo kuharji, manjši delež pa strokovna javnost. Ocenjevalci so jo uvrstili na visoko sedmo mesto. Prva priznanja *»The Best Chef«* so bila podeljena leta 2017, kjer je bila uvrščena na 72. mesto (predlani na 37., lani pa na 18. mesto). Hiša Franko pa se lahko pohvali še z enim visokim priznanjem *»The Best Chef«* – naziv najboljše slaščičarke leta si je prislužila **Maša Salopek**.

Lani se je Ana Roš in Hiša Franko prvič uvrstila med 473 restavracij na svetu, ki imajo dve Michelinovi zvezdici. Te pomenijo ugled, prepoznavnost in še večje zanimanje za obisk, predvsem pa velik uspeh. Kljub negotovim časom epidemije ga je skupaj z ekipo znala in zmogla ohraniti tudi letos.

Po obrazložitvah povzela: Mateja Kutin

V šolske klopi sedlo 40 prvošolcev

V občini Kobarid je v novo šolsko leto zakorakalo 40 prvošolcev, od tega 21 na centralni ***OŠ Simona Gregorčiča Kobarid***, deset v drežniški podružnici, pet v podružnici v vasi Smast in štiri v breginjski podružnici. Tako kot pretekla leta so bili prvošolčki deležni posebnega sprejema ravnateljice **Melite Jakelj**, kobariškega župana **Marka Matajurca**, razredničark in redarja **Janka Volariča**. Župan je v pozdravnem nagovoru čestital prvošolčkom in njihovim staršem ter jim zaželel miren in uspešen vstop na novo pot.

Na centralni šoli v Kobaridu so prvošolčki pred vstopom v razred prerezali slavnostni trak, si ogledali učilnico in poiskali svoje ime na šolski klopi, kjer bodo sedeli. V pravljično doživetje sta jih popeljala igralca lutkovnega gledališča ***Bobek*** s pred-

Utrinki

MOSTARSKI GASILCI SO DOBILI NOVO GASILSKO VOZILO. *Najlepše se zahvaljujejo vsem, ki so omogočili, da se jim je uresničila ta velika želja. Z novim vozilom bodo še uspešneje in samozavestnejše opravljali svoje poslanstvo.* ***Foto: Melita Pavšič Levpušček***

pan občine Tolmin **Uroš Brežan**, poveljnik Severnoprimorske regije **Stanko Močnik** in poveljnik GZ Tolmin **Miha Vencelj**. Župan je ključe novega vozila slovesno predal poveljniku **Blažu Merviču**, ta pa jih je zaupal glavnemu strojniku **Urbanu Kozorogu**. Slednji je vozilo simbolično zagnal in pridobitev obeležil s prižigom siren.

V sklopu svečanosti so podelili tudi priznanja in odlikovanja. Priznanja Gasilske zveze so prejeli **Martin Bremec**, **Damjan Malnič**, **Matej Mravlja** in **Sašo Taljat**. Gasilsko plemenico 3. stopnje sta prejela **Aljoša Jug** in **Gorazd Kovačič**, odlikovanje za posebne zasluge pa je prejel **Silverij Mervič**.

Vozilo je ob tej priložnosti blagoslovil domači vikar **Niko Rupnik**, svečanost pa so s pesmijo popestrile pevke Vokalne skupine Flance.

Teja Bratuž, članica PGD Most na Soči

ORGANIZIRANO JAMARSTVO V POSOČJU ŽE 50 LET

Planina Razor – Septembra so tolminski jamarji pod vodstvom **Jane Čarga** s prireditvijo pri planinski koči obeležili 50-letnico organiziranega delovanja v Posočju. Prvi zabeleženi podatki o obiskovanju jam na Tolminskem segajo v konec 19. stoletja, ko so iskalci zlata in žlahtnih kovin te iskali tudi v jamah Mahavščka, Migovca ter še kje. Tržaški klubi so primorske jame raziskovali že pred prvo svetovno vojno. V odgovor je skupina slovenskih zanesenjakov ustanovila ilegalni planinski klub Krpelj, katerega člani so bili navdušeni planinci in drzni raziskovalci podzemskega sveta. V kratkem času delovanja so raziskali in dokumentirali Smoganico pri Drobočniku, Zadlaško jamo, jame v Žlebih pri Slapu ob Idrijci, Babjo jamo … Leta 1969 so se začele raziskave Pološke jame, ki so 27. marca 1971 privedle do uradne ustanovitve jamarske sekcije. Leto kasneje se je ta z oddajo načrtov jam v kataster včlanila v Jamarsko zvezo Slovenije (JZS).

Do leta 1973 je sekcija raziskovala območje od Podbrda do Trente. Začetki so bili težki. Ker niso imeli ustrezne opreme, so člani sami izdelali vitel za spuščanje v brezna, jamske lestvice, transportne vreče in celo merilne instrumente. Po letu 1977 se je vse bolj izpopolnjevala tehnika plezanja po vrveh, kar je

Posoški razvojni center ENOTA LJUDSKA UNIVERZA

Nova znanja nove poti

ZAJEMITE ZNANJE Z VELIKO ŽLICO

Naj leta ne bodo izgovor. Ponujamo vam kar sedem razlogov, zakaj bi postali del naše učeče se skupnosti:

- ***Pridobite nova znanja in spoznanja,*** *saj je to zaklad, ki povsod spremlja lastnika.*
- ***Razgibajte svoj vsakdan z učenjem v dobri družbi,*** *povečajte kreativnost, zaupanje vase in si razširite obzorja.*
- ***Natrenirajte možgane,*** *saj so kot mišica, ki je z vajo vse močnejša.*
- ***Sprejmite izziv*** *in se z našo podporo soočite z morebitnimi slabimi izobraževalnimi izkušnjami in ovirami.*
- ***Obudite*** *mladostne sanje, potešite radovednost in poglejte, katera zanimanja ste skozi leta pometli pod preprogo.*
- ***Vzpostavite notranje ravnovesje*** *s programi osebnostne rasti.*
- *Z našo podporo si* ***ukrojite izobraževanja po svoji meri,*** *željah in potrebah.*

Bi se želeli naučiti nekaj novega? Bi se želeli kam vključiti? Dobrodošli pod našo streho!

SVETOVANJE ZA ZNANJE
Zaposleni, ki potrebujete nasvet ali informacijo o izobraževanju, prekvalifikaciji, osebnem ali poklicnem razvoju, lahko izkoristite možnost brezplačnega osebnega svetovanja. Pri nas boste na enem mestu dobili informacije o možnostih vključitve v različne izobraževalne programe in podporne dejavnosti, ki jih imate na razpolago v Zgornjem Posočju ter širše.

SVETOVANJE ZA ZAPOSLENE JE USMERJENO V:
- področje načrtovanja in razvoja kariere;
- vključitev v izobraževanje in prekvalifikacijo;
- opravljanje različnih izpitov in pridobitev certifikatov;
- pridobitev različnih kvalifikacij (npr. nacionalne poklicne kvalifikacije);
- izdelavo osebnega portfolija in mape dosežkov;
- motivacijo, spoznavanje učnih stilov, načrtovanje učenja ipd.

UGOTAVLJANJE KOMPETENC Z RAZLIČNIMI VPRAŠALNIKI
Na ***Andragoškem centru Slovenije*** so razvili vprašalnike, s pomočjo katerih lahko ocenite svoje kompetence na različnih področjih, npr. digitalne kompetence, socialne kompetence v delovnem in osebnem okolju, kompetence »učenje učenja«, kompetence načrtovanja kariere itd.
Če bi želeli rešiti katerega od vprašalnikov, nam pišite na e-naslov svetovanje@prc.si.

Osebno svetovanje poteka vsak delovni dan v prostorih **Posoškega razvojnega centra, enota ljudska univerza, Trg tigrovcev 1, Tolmin**. Po dogovoru lahko osebno svetujemo na terenu, prek videokonferenčnega orodja Zoom, v podjetjih ipd. Nudimo tudi skupinska svetovanja.

Več informacij in prijave:
T: 05/38-41-506 ali **E: patricija.rejec@prc.si**

www.prc-lu.si in **FB Ljudska univerza Tolmin**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Projekt Informiranje in svetovanje ter ugotavljanje in vrednotenje neformalno pridobljenih znanj od 2016 do 2022 sofinancirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Premikajte meje svojega uma v *Središču za samostojno učenje*

Anja Colja, *svetovalka v informativno-svetovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih, Posoški razvojni center*

Predstavljajte si, da imate veliko željo, da se naučite kvačkati. Če imate srečo, se v družini najde kdo, ki vas lahko nauči. Mogoče celo najdete tečaj kvačkanja. V obeh primerih učenje poteka z učiteljem. Večino življenja se učimo na takšen način, pod taktirko nekoga, ki nam snov razloži, praktično pokaže, popravlja naše napake, daje domače naloge, dodatne vaje, nas usmerja in preverja naš napredek. Takšnega učenja smo navajeni in ga pričakujemo.

Kaj pa lahko storimo, če naše izbrane vsebine nihče ne zna oziroma je v bližini nihče ne poučuje? Ostanejo nam spletni tečaji ali vožnja v bolj oddaljene kraje. Odločite pa se lahko tudi za pot samostojnega učenja.

- **Knjige so zame** (branje leposlovja v družbi): vsak petek ob 9. uri
- **Kje pa vas digitalni čevelj žuli** (delavnice digitalne pismenosti)
- **Jezikovne urice** (italijanščina, angleščina ali ruščina – organizirano glede na potrebe lokalnega okolja)

KAKO SE SAMOSTOJNO UČENJE RAZLIKUJE OD OBIČAJNEGA UČENJA?

Pri samostojnem učenju se učite sami, brez učitelja, ki bi vam snov najprej razložil, nato pa bi vodeno vadili in ponavljali. Veliko odraslih, ki so s formalnim izobraževanjem zaključili že pred leti, ne pozna učinkovitih metod in veščin učenja, zato jih morajo najprej usvojiti. Te so:

- učinkovita razporeditev časa,
- primerna učna metoda,
- veščina hitrega branja,
- veščina pisanja in organizacije zapiskov,
- urejeno učno okolje.

Pri samostojnem učenju sta ključni tudi motivacija in želja po doseganju zastavljenega cilja. Na ***Posoškem razvojnem centru*** v okviru svetovanja v izobraževanju odraslih deluje *Središče za samostojno učenje* (SSU). To je prostor, ki odraslim ponuja možnost brezplačnega organiziranega samostojnega učenja. Opremljen je z računalnikom in gradivi za izposojo, v pomoč učečim pa sva na voljo mentorici in svetovalki **Anja Colja** ter **Nataša Klobučar Štrancar**.

MOJA IZKUŠNJA

Samostojno učenje zahteva veliko discipline, vztrajnosti in motivacije, kar sem izkusila tudi na lastni koži. Vedno so me zanimali jeziki in imam silno željo, da se naučim vsaj nekaj stavkov v jeziku države, ki jo obiščem. V času prvega zaprtja javnega življenja zaradi izbruha virusa sem se malo za šalo, malo zares odločila, da se bom začela učiti norveščino. Kot profesorico jezika me je zanimalo, koliko se lahko dejansko sama naučim in kakšne težave bom imela pri učenju.

Zaradi dostopnosti in praktičnosti sem izbrala učenje prek aplikacije »*Duolingo*«. Prepričal me je predvsem sistem motivacije, ki temelji na tekmovanju s seboj in drugimi ter nagrajevanje vztrajnosti. Vsak dan si vzamem vsaj nekaj minut za vajo in do danes imam za seboj že 261 zaporednih dni učenja. To seveda še zdaleč ne pomeni, da jezik tekoče govorim, sem pa usvojila njegovo osnovno strukturo in nekaj uporabnih fraz. Izkušnja mi je tudi pomagala pri poučevanju, saj tako bolj razumem, kaj pri učenju doživljajo začetniki.

KAKO ZAČETI?

Pri vsakem učenju mora biti najprej prisotna dovolj močna motivacija in želja po znanju. Bolj smo učinkoviti, če nas žene notranja motivacija, saj se v tem primeru učimo z veseljem. Težje se je naučiti nečesa, ko smo v to prisiljeni. Čisto praktičen primer: zlahka si zapomnite besedila pesmi, veliko težje pa formule v preglednicah.

Ključno je tudi, da pride dovolj močan impulz (notranji ali iz okolja), ki naše že-

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

ORGANIZIRANO SAMOSTOJNO UČENJE

sio

lje iz besed spremeni v dejanja. Koliko časa si že želite naučiti uporabljati program za obdelovanje digitalnih fotografij, pa se nikakor ne morete odločiti za tečaj? Nimate dovolj časa, skupinski tečaji vam ne odgovarjajo zaradi termina, lokacije, vsebine ali cene, prisoten je lahko tudi strah pred neuspehom, ki še bolj pride do izraza pri skupinskem učenju. V takšnem primeru je samostojno učenje primerna izbira za vas.
Če pa sami ne zmorete narediti prvega koraka, vam pri tem lahko pomagamo mentorji v SSU. Svetujemo vam pri izbiri primerne učne metode, usmerjamo pri iskanju in uporabi gradiva, spremljamo ter motiviramo pri učenju.

KJE ISKATI MATERIALE ZA UČENJE?

Koliko učnih materialov za samostojno učenje boste našli, je odvisno predvsem od tematike, ki vas zanima. Lažje iskanje nam omogoča splet, vendar moramo biti pri tem pozorni na kakovost vsebin. Vedno preverite, ali je stran zaupanja vredna (ali je podpisan avtor zapisa, ali so navedeni viri informacij, ali je stran povezana s priznanimi institucijami ipd.). Pri učenju praktičnih vsebin najdete poplavo videoposnetkov, ki vas korak za korakom vodijo do izdelka, in slikovno gradivo, ki je velikokrat brezplačno dostopno.
Nekaj gradiv ponujamo tudi v naši mali knjižnici: prilagojene tujejezične knjige, kuharske knjige, srednješolske učbenike, slovarje, zgoščenke, DVD ipd.). Člani SSU si gradivo lahko brezplačno izposojate.

KAJ VAM ŠE NUDI SSU?

Poleg mentorstva in gradiv si lahko člani SSU rezervirate tudi miren prostor za učenje ali pisanje (seminarskih, diplomskih nalog ipd.). Na voljo imate učno mesto, opremljeno z računalnikom s kamero in čajno kuhinjo.
Občasno in po potrebi organiziramo različne učne dogodke, kot so npr. jezikovne urice (*Angleška čajanka*, *Babuškine urice*, *Čas za kapučino*), digitalne delavnice, zeliščarsko učilnico ipd. S tem želimo združiti člane z enakimi učnimi interesi in jim ponuditi vodeno samostojno učenje. Seznam učnih dogodkov objavljamo na naši spletni (www.prc-lu.si) in FB-strani.

Več informacij in prijave:
T: 05/38-41-512 (Anja Colja),
05/38-41-887
(Nataša Klobučar Štrancar)
E: svetovanje@prc.si

BREZPLAČNI TEČAJI ZA ZAPOSLENE IN BREZPOSELNE

Prednost pri vpisu imajo starejši od 45 let,
ki imajo manj kot srednješolsko izobrazbo.

TEČAJ POVEŽIMO PAMETNI TELEFON IN RAČUNALNIK

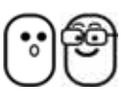
Vsebina:
- kako ukrotiti računalnik in pametni mobilni telefon,
- varnost in zasebnost za miren spanec,
- elektronska pošta in internet za posel ter družabnost,
- e-storitve iz domačega fotelja (e-uprava, e-zdravje ipd.),
- oblikovanje ključnih dokumentov,
- vsebine po dogovoru.

Tečaj je v teku; na voljo je še nekaj prostih mest.
Urnik: ob sredah ob 17. uri v Tolminu

TEČAJI IN PROGRAMI – FEBRUAR 2022

Nadaljevalni tečaj fotografije: 50-urni tečaj bo potekal v Tolminu dvakrat tedensko v popoldanskem času pod vodstvom izkušenega fotografa Nejca Fona. Teoretična znanja, pridobljena v računalniški učilnici, boste preizkusili na terenu.

Tečaj italijanščine: 60-urni tečaj druge stopnje (raven A1 po evropski jezikovni lestvici) bo potekal v Kobaridu ob ponedeljkih v popoldanskem času.

Tečaj angleščine: 60-urni tečaj druge stopnje (raven A1 po evropski jezikovni lestvici) bo potekal v Tolminu enkrat tedensko v popoldanskem času.

Mindfulness (krepitev pozornosti in obvladovanje stresa): 60-urni tečaj ponuja skupek preprostih vaj in orodij, s katerimi si lahko pomagamo pri soočanju s stresnimi situacijami na delovnem mestu in v domačem okolju.

UŽU – Izzivi podeželja – Sobivam z naravo: 120-urni program spoznavanja zelišč, ki nas obdajajo (nabiranje, sušenje, priprava, uporaba ipd.).

UŽU – Izzivi podeželja – Pridelano in prodano doma: 120-urno usposabljanje o samooskrbi v kmetijstvu, pridelovanju in uporabi zdrave zelenjave (vrtnin, poljščin in začimbnic). Potekalo bo v Tolminu, enkrat tedensko v popoldanskem času.

Več informacij in prijave:
T: 05/38-41-513
E: jana.skocir@prc.si

Tečaji so za udeležence brezplačni, saj projekt »Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc v dolini Soče II« sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

PRIDOBIVANJE TEMELJNIH IN POKLICNIH KOMPETENC 2018–2022

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Regijska štipendijska shema Goriška (RŠS)

Za delodajalce – štipenditorje

RŠS
Regijska štipendijska shema
GORIŠKA

Več informacij:
T: 05/38-41-884, **E:** martina.smolnikar@prc.si
Osebno na sedežu Posoškega razvojnega centra (Trg tigrovcev 1, Tolmin)

Kadrovske štipendije se skladno z določbami *Zakona o štipendiranju* (ZŠtip-1) sofinancira prek *Javnega razpisa za izbor projektov sofinanciranja kadrovskih štipendij delodajalcem za šolsko/študijsko leto 2021/2022*. Delodajalci lahko pridobijo sredstva za sofinanciranje teh štipendij v višini polovice dodeljene in izplačane kadrovske štipendije, vendar največ do višine 30 odstotkov minimalne plače. Če pa gre za deficitarne poklice, opredeljene v Politiki štipendiranja, je sofinanciranih 70 odstotkov, vendar največ do 40 odstotkov minimalne plače. Sofinancirana kadrovska štipendija ne sme biti nižja, kot je določeno v 70. členu ZŠtip-1.

RAZPIS, ki je objavljen na spletni strani Posoškega razvojnega centra (www.prc.si), **je odprt do porabe sredstev oziroma največ do 28. 2. 2022.**

V projektu *RŠS Goriška statistična regija* se sofinancira kadrovske štipendije delodajalcem s sedežem na območju ene od 13 občin v regiji: Ajdovščine, Bovca, Brd, Cerknega, Idrije, Kanala ob Soči, Kobarida, Mirna-Kostanjevice, Nove Gorice, Renč-Vogrskega, Šempetra-Vrtojbe, Tolmina ali Vipave. Na razpise kandidirajo delodajalci z že izbranimi štipendisti. Prijavi se lahko delodajalec, ki je pravna oseba zasebnega prava ali fizična oseba s sedežem ali prebivališčem v Republiki Sloveniji in zaposluje delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi ter kadrovske štipendije dodeljuje v skladu z ZŠtip-1.

OD OKTOBRA 2021 DO MARCA 2022

BREZPLAČNI DOGODKI VEČGENERACIJSKEGA CENTRA

VGC Goriške
svetla stran življenja

PROGRAMI ZA STAREJŠE

Vadba čuječnosti (vadba za boljše psihofizično počutje starejših): namenjena je sproščanju psihofizične napetosti, zviševanju koncentracije in povečevanju ravnotežja. Potekala bo na daljavo ob četrtkih od 9.00 do 10.30.

Vadba za boljšo gibljivost starejših in večjo kakovost življenja: poteka ob ponedeljkih in sredah od 9.00 do 9.30 v Bovcu (na prostem, za nekdanjo banko).

Ročna dela in druge ustvarjalne tehnike:
- **Tolmin:** ob petkih med 16. in 18. uro na Posoškem razvojnem centru (učilnica Pri sršenu ali učilnica Središča za samostojno učenje).
- **Bovec:** ob petkih med 9. in 11. uro v Bunčevi hiši (PUC).

PROGRAMI ZA PRISELJENCE

Urice slovenščine za priseljence (za začetnike): potekajo ob sredah od 17. do 19. ure (do konca novembra) na Posoškem razvojnem centru v Tolminu (učilnica Pri sršenu). Tečaj je namenjen vsem angleško govorečim priseljencem.

V pripravi:
Ustvarjalne delavnice in začetni tečaj italijanščine za starejše.

Več informacij in prijave:
T: 05/38-41-505, 051-626-446
E: ursa.cimzar@prc.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Projekta sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Zbrala in uredila: Mateja Kutin. **Besedilo:** Anja Colja, Urša Čimžar, Patricija Rejec, Jana Skočir, mag. Martina Smolnikar. **Jezikovni pregled:** Polona Baša Hadalin. **Fotografije:** arhiv Posoškega razvojnega centra in Regijske štipendijske sheme.

OŠ SIMONA GREGORČIČA KOBARID JE LETOS SPREJELA 40 PRVOŠOLČKOV *– 21 na centralni šoli, deset v Drežnici, pet v vasi Smast in štirje v Breginju.* ***Foto: arhiv OŠ Kobarid***

stavo *O debeli repi*. Prvi šolski dan je bil praznično tako na centralni kot na podružničnih osnovnih šolah, kjer so prvošolčki dan zaključili s sladkim presenečenjem – torto in prejemom darila ***Občine Kobarid*** ter sira iz ***Mlekarne Planika***.

Nataša Hvala Ivančič

Odložili 44 ton odpadnega azbesta

Občina Kobarid je v letošnjem občinskem proračunu zagotovila 8.500 evrov namenskih sredstev za financiranje odlaganja azbestnih odpadkov. Sredstva so že bila v celoti porabljena, saj so prebivalci z objektov, ki se nahajajo na območju občine Kobarid,

V SKRBI ZA ČISTEJŠE IN BOLJ ZDRAVO ŽIVLJENJSKO OKOLJE *je* ***Občina Kobarid*** *letos zagotovila 8.500 evrov za financiranje odlaganja azbestnih odpadkov v Zbirni center Volče.* ***Foto: N. B.***

na odlagališču v Volčah odložili 44 ton odpadne azbestne kritine in ostalih azbestno-cementnih odpadkov.

Ker je občina odločena, da bo tudi v prihodnje skrbela za čistejše in bolj zdravo življenjsko okolje, bo s temi dejavnostmi nadaljevala tudi v prihodnjem proračunskem letu.

Nataša Hvala Ivančič

Festivalsko obarvana jesen

Jesen se je v dolini Soče začela pisano. Septembru in v začetku oktobra sta se odvijala dva tradicionalna festivala: *Festival pohodništva*, v sklopu katerega je bilo pod vodstvom izkušenih vodnikov mogoče odkrivati lepote narave in spomenike preteklosti, in *Jestival – festival okusov in umetnosti*, ki je bil zaradi trenutnih omejitev izpeljan v dveh delih – *Jestivalski meniji* in *Jestivalska tržnica*.

Festival pohodništva, ki je od 11. septembra do 3. oktobra potekal na območju treh posoških in kanalske občine, je spremljalo čudovito vreme. Po jesensko obarvanih hribih in dolinah je bilo izpeljanih 22 vodenih pohodov različnih težavnostnih stopenj, tako da so lahko uživale tako družine kot zahtevnejši *hribolazci*. Ob hoji po alpskih hribih so v daljavi kar nekajkrat ujeli odsev morja, pohode pa nato odlično povezali s kulinariko.

V okviru Jestivala je med 24. septembrom in 3. oktobrom sedem gostincev iz občine Kobarid v svojih

Utrinki

TOLMINSKI JAMARJI *so letos zabeležili 50-letnico organiziranega delovanja v Posočju.* ***Foto: Miljko Lesjak***

prej predstavljalo glavno oviro pri osvajanju globljih brezen. Tako je bila v Tolminskem Migovcu raziskana takrat najgloblja slovenska jama – Kavkna jama z doseženo globino 306 metrov. Leta 2005 so v Mali Boki sodelovali pri odkritju povezave z breznom BC4 na Kaninu in s tem dobili drugo najgloblje prečenje na svetu (1.297 metrov višinske razlike med vhodoma).

Od leta 1994 sodelujejo v raziskavah Tolminskega Migovca tudi angleški jamarji iz londonskega *»Imperial College Caving Cluba«*. V skupnih večtedenskih odpravah so z novimi raziskovalnimi metodami ta najdaljši jamski sistem v Sloveniji tudi raziskali. Sicer pa člani poleg raziskovanj jam skrbijo tudi za njihovo varstvo. Z dodatnimi izobraževanji v smeri nadzora in vodništva poglabljajo znanja o jamarstvu. Sodelujejo tudi kot jamarski reševalci in inštruktorji.

Praznovanja visokega jubileja so se poleg domačih jamarjev udeležili številni kolegi iz slovenskih klubov. Ob tej priložnosti jim je čestital predsednik JZS **Igor Benko**. Za zaključek prireditve so člani Jamarske reševalne službe Slovenije izvedli reševalno vajo, ki ji je sledilo druženje z obujanjem spominov.

B. M.

PETNAJST LET MOTO KLUBA SOČA TOLMIN

Za Moto klub Soča Tolmin je letošnje leto praznično, saj v svoji knjigi delovanja polni že petnajsto stran. V klub se je 31. avgusta 2006 povezalo devet motorističnih zagnancev, skoraj vsi so bili doma iz Volč. Danes je v imenik članov vpisanih več kot 110 motoristov in simpatizerjev društva. Ti v glavnem prihajajo iz Posočja, nekaj pa tudi od drugje, celo iz tujine. Samo letos se jih je pridružilo 13.

Čez leta so v program dela zapisali več tradicionalnih dejavnosti: humanitarnih (Motoristična krvodajalska akcija in sponzoriranje obdaritve varovancev Varstveno delovnega centra Tolmin v božičnem času), izobraževalnih (Moto avantura), preventivnih (Moto delavnica) in blagoslov motorjev (letošnji je bil z več kot 200 udeleženci najštevilčnejši doslej). Pred koronačasom je izpeljal tudi več skupinskih izletov na Jadransko obalo. Večino dejavnosti spremljajo panoramske vožnje udeležencev po Tolminskem. Sicer pa vse potekajo ob vsestranski pomoči članov kluba, zaradi česar zaživijo kot skupni praznik.

V zadnjih letih člani pripomorejo tudi k upoštevanju prometnih predpisov v prvih šolskih dneh in pomagajo pri varnem prehodu otrok v šolo, posebno skozi križišča, v Evropskem tednu mobilnosti pa pri izvedbi Pešbusa. V prihodnje nameravajo ustanoviti mladinsko sekcijo, kjer bodo ▶

JESTIVAL JE ZOPET DOKAZAL, DA LAHKO NA KOBARIŠKEM NAHRANITE TAKO DUŠO KOT TUDI TELO. *Vsekakor pa lahko po letošnji ponudbi zagotovo trdimo, da je Kobarid kulinarična destinacija, kjer prevladujejo okusi po domačem.* ***Foto: Andreja Jurkovič***

POD VODSTVOM IZKUŠENIH VODNIKOV JE BILO V OKVIRU FESTIVALA POHODNIŠTVA *letos izpeljanih 22 vodenih pohodov različnih težavnostnih stopenj. Potekali so na območju treh posoških in kanalske občine.* ***Foto: Nada Gaberšček***

restavracijah ponujalo Jestivalske menije. Poskusiti je bilo mogoče različne jedi, med drugim jagnjetino, divjačinske dobrote, nepogrešljivo friko, postrv, sirovo juho, nadelano polento in tudi mešano buzaro, ki je obudila spomine na poletje. Meniji so se zaključili s kobariškimi štruklji, ki so zvezda vsakoletnega festivala.

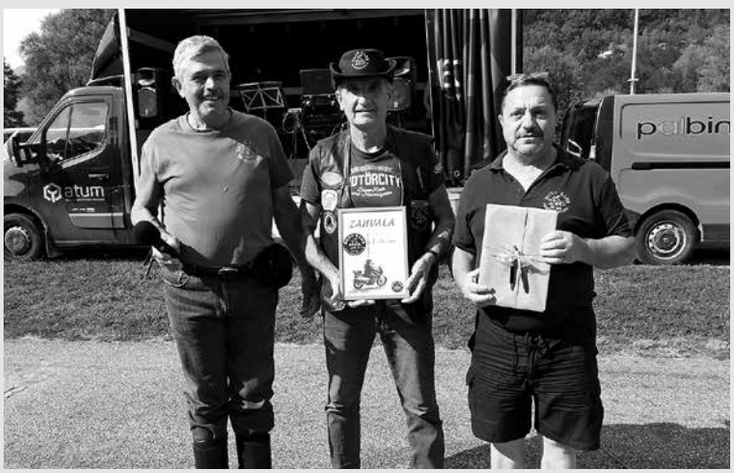
Jestivalska tržnica je na prvo oktobrsko soboto obiskovalcem ponudila umetnost in lokalne izdelke ter pridelke. Predstavilo se je 27 lokalnih ponudnikov. Ob sprehodu med stojnicami smo lahko opazili izdelke iz filca, pletene izdelke, slikarska dela, poskuse za otroke, nakit, naravno kozmetiko, čaje, sladoled, seveda pa niso manjkali niti lokalni siri, suhomesnati izdelki in lokalno pivo. Številni obiskovalci pa so se lahko posladkali s kobariškimi štruklji.

Tržnico je spremljal kulturni program, ki se je začel z odprtjem Jestivala. Obiskovalce je na začetku pozdravil podžupan Občine Kobarid **Marko Miklavič**. Sledil je nagovor direktorja Turizma Dolina Soče **Vilijama Kvalića**. Na pohod s **Simono Bizjak**, ki so ga organizatorji poimenovali *Kobariška zgodovinska pot malo drugače*, se je odpravilo lepo število pohodnikov. Mlajši so se lahko udeležili delavnice ***Javnega zavoda Triglavski narodni park***. Ribogojnica ***Faronika*** pa je organizirala delavnico priprave namazov iz postrvi. Na stojnici ***Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica*** so nastajala likovna dela. Za spremljevalni kulturni program so poskrbele pevke ***Vokalne skupine Flance***, Jestivalska tržnica pa se je zaključila z večernim koncertom **Eve Hren** in **Miha Plantariča**.

Obiskovalci so si lahko v prvi polovici oktobra ogledali tudi dve razstavi v Zeleni hiši: *Prti, dediščina naših non* in *Prti po naše*. Organizatorji so se držali misli, da je lahko ustvarjalec oziroma umetnik vsak od nas. Pobrskali so po zgodovini in iskali, kaj je bila umetnost za naše prednike. Tako so našli tehniko vezenja in stenske prte, ki so imeli izvezeno kakšno pomembno sporočilo, rek ali izsek iz vsakdanjega življenja. Ta način umetnosti so povezali medgeneracijsko in med vrtce v dolini Soče razdelili prazne bele prte, ki so jih otroci okrasili s podobno tematiko. Tako je nastala razstava Prti po naše.

Po sporočilu za javnost povzela: Nataša Hvala Ivančič

Utrinki

MOTO KLUB SOČA TOLMIN, KI LETOS BELEŽI 15-LETNICO DELOVANJA*, je kar 12 let vodil* **Boris Leban***, letos pa je vajeti predal* **Borutu Flisarju***. Člani so se obema zahvalili s simboličnima dariloma.* ***Foto: Alenka Zgaga***

najmlajši, nad deset let stari člani, dobili osnovno motoristično znanje.

15-letnico so praznovali v začetku septembra. Po panoramski vožnji so v svojih prostorih Na logu pripravili pogostitev in podelili zahvali **Borisu Lebanu** za 12-letno vodenje kluba ter **Borutu Flisarju** za prevzem vodenja kluba.

Motoristi se zavedajo pomembnosti druženja v klubu, ki jim omogoča kakovostno izobraževanje za obvladovanje pasti vse gostejšega cestnega prometa in razvijanje samokritičnosti, strpnosti ter prilagajanja.

Olga Zgaga

RADOVEDNE ZELIŠČARICE ZADOVOLJNE S SEZONO

Radovedne zeliščarice, članice sekcije Kulturnega društva podeželskih žena Gornjega Posočja, tudi letošnjo sezono ocenjujejo kot zelo uspešno. Že zgodaj spomladi so se odpravile na zeliščarske pohode. Prve zdravilne rastline (pljučnik, trobentice in črni trn, ki v čajnih mešanicah pomagajo lajšati prehlade, pa čemaž, regrat, jetrnik in druge) so nabirale na Mengorah in v okolici Podmelca. Izmenjale so si sadike zelišč in dišavnic, jih zasadile na skupnem zeliščnem vrtu in v svojih zeliščnih kotičkih. Skozi vso sezono so urejale zeliščno spiralo.

Veliko novega o sredozemskih grmovnicah in njihovi predelavi so izvedele v Zeliščnem raju Slovenske Istre v Trseku. Snovateljica učne poti Po moč rož jih je vodila od Kala - Koritnice vzdolž reke Soče. Med kombinirane zasaditve v resortu Garden Village na Bledu jih je popeljala tamkajšnja vrtnarica, medtem ko jim je Scopolijev spominski vrt v Idriji predstavila njegova pobudnica in vzdrževalka. Prijeten je bil tudi sprehod do Divjega jezera.

Ob 40-letnici Triglavskega narodnega parka so v info centrih Bohinj in Bled ogledale razstavi risb na temo biodiverzitete avtorja **Jurija Mikuletiča**, nedavno preminulega tolminskega rojaka.

Posebno doživetje je bila žetev sivke v Opatjem selu. V nasadu dišečih grmičev so uživale v aromaterapiji. Za pomoč pri žetvi so bile nagrajene s sivkinim hidrolatom in eteričnim oljem.

Na delavnicah so izdelale dve kremi za obraz, mazila z ognjičem in rumeno lakoto, balzam z žajbljem, repelent ter razkužilo za roke.

Občina Tolmin

Prejemniki letošnjih občinskih nagrad sklenili program v starem mestnem jedru Tolmina

Namesto prazničnega meseca maja se je s slavnostno sejo občinskega sveta 10. septembra zaključil program letošnjega *Tminskega poletja* v starem mestnem jedru Tolmina. Čeprav je bil dogodek na prostem, so se ga zaradi epidemioloških omejitev lahko udeležili samo povabljeni, a zaradi tega ni bilo nič manj slovesno. Zbrane je uvodoma tradicionalno nagovoril župan **Uroš Brežan**, kratek kulturni program pa so pripravili ***kvartet trobil iz vrst Pihalnega orkestra Tolmin*** in nagrajenke iz ***Skupine ljudskih pevk Korenine***.

V osrednjem delu slovesnosti sta župan Brežan in predsednica Komisije za priznanja in nagrade **Nataša Gaberšček** podelila pet nagrad Občine Tolmin. PLAKETO je za življenjsko delo ob 30-letnici osamosvojitve Republike Slovenije prejelo ***Društvo veteranov SEVER Severne Primorske***. Leta 1998 ustanovljeno društvo ima okoli 400 članov (79 z območja upravne enote Tolmin), ki so bili v procesu osamosvajanja Slovenije v sestavu tedanje milice, pred odcepitvijo od Jugoslavije edine organizirane oborožene sile pri nas. Del jih je bil v okviru akcije Sever vpoklican v Ljubljano za preprečitev t. i. Mitinga resnice 1. decembra 1989, ostali pa so na matičnih postajah organizirali hrambo in varovanje orožja Teritorialne obrambe (TO) ter pred JLA varovali evidence o nabornikih in ključne štabe. Člani so bili tudi med organizatorji Manevrske strukture narodne zaščite, iz katere je nastala Slovenska vojska. Danes se društvo povezuje s sorodnimi veteranskimi organizacijami v lokalnem okolju in širše ter ohranja spomin na osamosvojitvene čase, v sodelovanju s šolami pa mladim predstavlja prizadevanja za samostojno državo. Med drugim so člani postavili spominsko obeležje na stavbi nekdanjega oddelka milice na Mostu na Soči, kjer so skladiščili pogonsko gorivo za bojno delovanje, plošča na stavbi nekdanjega dijaškega doma v Tolminu pa spominja na zbirni center za vojne ujetnike. Poleg tega miličniki veterani organizirajo različne dogodke, vključeni so v akcijo Varna pot v šolo, posebej pa so pozorni na medsebojno pomoč in ohranjanje spomina na preminule člane.

Za življenjsko delo na področju planinstva je PRIZNANJE Občine Tolmin prejela **Cvetka Jug**. V Planinskem društvu (PD) Tolmin pravijo, da že vrsto let diha z njim in s svojo urejenostjo, vestnostjo ter natančnostjo pomembno prispeva k dobremu imenu in lepi zunanji podobi društva, v katerega se je vključila že v rani mladosti. Kot učiteljica v Desklah je v 70. letih tam ustanovila planinsko skupino Mladinskega odseka PD Tolmin in v planinski šoli na učence prenašala ljubezen do gora. Z odborniškim delom v PD Tolmin se je prvič srečala pred 32 leti in v tem času opravljala naloge tajnice, predsednice odbora za priznanja ter podpredsednice. Je tudi prejemnica bronastega, srebrnega in zlatega častnega znaka ter spominske plakete Planinske zveze Slovenije. Svojo ljubezen do lepega slovenskega jezika udejanja v uredniškem odboru društvenega glasila Krpelj. Velik pomen daje promociji društva, zato se večkrat oglasi tudi v drugih medijih in skrbi za redne objave na društvenih oglasnih mestih. Mnoge projekte pelje od zasnove do izvedbe in pogosto priskoči na pomoč v koči na planini Razor, o kateri je ob 70-letnici pripravila tudi fotografsko razstavo.

Slavko Šorli je PRIZNANJE prejel za dolgoletno delo pri ohranjanju kulturne dediščine in uspešno prenašanje znanja na druge. Poslopja Francove domačije v Kneških Ravnah so sprva obnavljali glede na njihovo dotrajanost, po velikonočnem potresu leta 1998 pa v okviru popotresne obnove in ob strokovnem vodstvu Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Ker se je želel čim bolj približati prvotnemu izgledu stavb, se je lotil tudi izdelave slamnatih in s

Utrinki

RADOVEDNE ZELIŠČARICE *so veliko novega o sredozemskih grmovnicah in njihovi predelavi izvedele tudi v Zeliščnem raju Slovenske Istre v Trseku, kjer so se sprehodile po zeliščno-energijski poti.*

Za destilacijo so pripravile lovor, meliso, žajbelj, rožmarin in sladki pelin ter pridobile hidrolate. Posamično so pripravljale macerate in tinkture. Jesensko nabiranje šipka na planini Kuhinja pa jim je na žalost preprečila popolna zapora ceste. Uspešno leto bodo zaključile z adventno čajanko.

Besedilo in foto: mag. **Mojca Rutar**, organizatorka dejavnosti sekcije Radovedne zeliščarice

NA DOMAČI HIŠI ČASTNE OBČANKE MARTE FILLI ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO

Tolmin – Častna občanka občine Tolmin **Marta Filli** bi letos praznovala 95 let. Ob tej priložnosti je 5. avgusta Društvo za ohranjanje in razvoj Tolmina (DOR), katerega članica je bila vse do svojega slovesa pred tremi leti, pripravilo spominsko prireditev z odkritjem spominske plošče na njeni domači hiši v Klancu.

Pobudo DOR-a je Občina Tolmin z veseljem podprla in izdelavo plošče, ki se je na pročelju hiše pridružila spominu na skladatelja **Vinka Fillija** in **Hrabroslava Otmarja Vogriča**, tudi finančno pokrila. Kot je ob odkritju povedal podžupan **Tomaž Štenkler**, želi občina na ta način med drugim pokazati, *»da ceni in spoštuje ljudi, ki so s svojim življenjskim delom storili tako veliko za kulturo, ki nas bogati in krepi našo nacionalno ter lokalno identiteto«*. V galeriji Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin, kjer je Fillijeva v času

SPOMINSKO PLOŠČO NA DOMAČI HIŠI MARTE FILLI V KLANCU *sta odkrila njena nečaka* **Patricia** *in* **Marko Filli**. ***Foto: Radovan Lipušček***

svojega ravnateljevanja pustila neizbrisen pečat, so ob tej priložnosti pripravili avdio-video razstavo o njenem bogatem kulturnem delovanju.

M. K.

skodlami kritih streh ter tako z očetovo pomočjo obudil dragoceno obrtniško in stavbarsko znanje. Poleg petih poslopij domače kmetije je samo na Tolminskem s slamo ali skodlami na novo prekril več kot 15 objektov. Danes je edini verificirani izdelovalec slamnatih streh, značilnih za Zgornje Posočje, in med redkimi strokovnjaki za izdelavo ter prekrivanje s skodlami. Vpisan je v register nosilcev domače in umetnostne obrti, kot ohranjevalec ter nosilec znanja izdelave za Posočje značilne slamokrovske tehnike pa tudi v nacionalni register nesnovne kulturne dediščine Slovenije. Za svoje dosedanje delo je prejel mnogo priznanj, tudi prestižno Steletovo priznanje Slovenskega konservatorskega društva.

NAGRADE OBČINE TOLMIN *so letos prejeli* **Igor Skočir** *(zahvalo),* **Cvetka Jug** *(priznanje),* ***Skupina ljudskih pevk Korenine*** *(zahvalo sta prevzeli* **Majda Luznik** *in* **Marija Bončina***),* ***Društvo veteranov SEVER Severne Primorske*** *(plaketo sta prevzela predsednik* **Angel Vidmar** *in* **Senad Biščanin** *iz Pododbora Tolmin) ter* **Slavko Šorli** *(priznanje). Nagrade sta podelila župan* **Uroš Brežan** *in predsednica Komisije za priznanja in nagrade* **Nataša Gaberšček***.* ***Foto: arhiv občine***

Za dolgoletno prostovoljno delo v enotah za iskanje in reševanje oseb v sklopu civilne zaščite je ZAHVALO prejel **Igor Skočir**. V 28 letih svojega poslanstva je kot vesten in odgovoren prostovoljec sodeloval v več kot 200 iskalno-reševalnih akcijah, enote za iskanje in reševanje oseb, v katerih je deloval, pa dvignil na raven najboljših v Sloveniji. Člane Enote reševalnih psov (ERP) Tolmin je dolga leta predano vodil na treningih in usposabljanjih, ki jih je organiziral tako doma kot v tujini, uspešno pa nastopal tudi na različnih (mednarodnih) tekmovanjih. Z dobrim zgledom je skrbel za rast ERP Tolmin, ki je danes po številu članov druga največja v Sloveniji. Njihov vodja in vodja Skupine za iskanje pogrešanih v Goriški regiji je bil zadnjih pet let, pred tem pa je bil jamarski reševalec in vodja Jamarskega reševalnega centra Tolmin. Za svoje delo je prejel tudi zlato priznanje Civilne zaščite.

ZAHVALO za dolgoletno delo pri ohranjanju kulturne dediščine – ljudske pesmi pa je prejela ***Skupina ljudskih pevk Korenine pri KD Podeželskih žena Gornjega Posočja***. Leta 2011 ustanovljeno skupino danes sestavlja 23 pevk iz večjega dela Posočja pod vodstvom upokojene profesorice glasbe **Majde Luznik**. V skupini je kar nekaj pevk, ki so še znale stare ljudske pesmi in začutile, da jih morajo ohraniti, saj pričajo o delu, navadah, vrednotah in načinu življenja med našimi hribi nekoč. To je postalo njihovo poslanstvo in v desetletju delovanja se jih je nabralo več kot 80. Do danes so nastopile na več kot 140 prireditvah po Sloveniji in zamejstvu ter posnele dve zgoščenki. S pesmijo razveseljujejo tudi varovance doma upokojencev in varstveno-delovnega centra. Predlani pa so ponosno zapele v Evropskem parlamentu in pri maši za domovino v Bruslju. Kostumi, ki jih nosijo že od leta 2013, so značilni za Tolminsko iz začetka prejšnjega stoletja.

Po utemeljitvah povzela: Špela Kranjc

V naslednjih nekaj mesecih za obnove cest prek 700.000 evrov

S prehodom v jesenski čas je ***Občina Tolmin*** pospešila obnovitvena in sanacijska dela na občinskih cestah, ki so zaradi povečanega prometa v poletnem obdobju potekala v omejenem obsegu. V naslednjih mesecih so tako naložbe v vrednosti prek 700 tisoč evrov predvidene na skoraj osmih kilometrih kategoriziranih občinskih cest in javnih poti, dinamika izvedbe pa bo precej odvisna tudi od vremenskih razmer.

Med prvimi bosta v novembru zaključeni sanaciji cest v dolino Polog in proti planini Stador, ki sta se za-

Utrinki

PRI KLUBU TOLMINSKIH ŠTUDENTOV NI NIKOLI DOLGČAS

Zgornje Posočje – Ej, študent! Si se že včlanil v Klub tolminskih študentov? Ne? Kaj še čakaš? Poletje se je poslovilo že pred dobrim mesecem, študentje in dijaki pa smo zopet sedli za šolske klopi. Zato v Klubu tolminskih študentov (KTŠ) ob začetku novega semestra ponovno zbiramo prijave za včlanitev.

Študente iz vseh treh posoških občin, ki imate poleg študija čas tudi za kakšne druge dejavnosti, vabimo, da se nam pridružite v čim večjem številu in nam pomagate soustvarjati KTŠ-zgodbo. Kandidati lahko prijavnico najdete na naši spletni strani, ob včlanitvi pa bomo tudi letos vsem novim članom podarili posebna darilca. Kot član KTŠ boš imel kup novih izzivov, priložnosti, možnosti za druženje in zabavo, veseli pa bomo tudi vsake dodatne roke, ki nam lahko pomaga pri organizaciji raznih športnih, kulturnih, izobraževalnih, humanitarnih ter družbeno-zabavnih dogodkov.

KTŠ V SVOJE VRSTE VABI NOVE ČLANE *– Študente iz vseh treh posoških občin, ki imajo poleg študija čas tudi za kakšne druge dejavnosti, vabijo, da se jim pridružijo v čim večjem številu in jim pomagajo soustvarjati KTŠ-zgodbo.* ***Foto: arhiv KTŠ***

Letos poleti smo na primer pred klubom skupaj organizirali barček, *»paintball«* za naše člane, razne koncerte in športna tekmovanja, vsako leto pa se udeležimo tudi *»team buildingov«*, kjer se člani med seboj še bolje spoznamo ter povežemo. Prav zares, z nami ti nikoli ne bo dolgčas!

Nina Zornik, aktivistka KTŠ

DNEVI POČITNIŠKIH DEJAVNOSTI ZA OTROKE

Grahovo ob Bači – Po lanskoletnem premoru zaradi razmer, povezanih s covid-19, so se letos otroci iz spodnjega dela Baške grape ponovno družili in zabavali na tretjih dnevih počitniških dejavnosti. Oba enodnevna dogodka sta se iz župnišča preselila na igrišče pod vasjo, kjer smo v torek, 27. julija, organizirali glasbeni dan. V sklopu tega je deset udeleže-

PO VEČ MESECIH ZAHTEVNIH DEL NA NAJBOLJ DOTRAJANEM, 750-METRSKEM ODSEKU *je znova nemoteno stekel promet proti Volčanskim Rutom. Izvajalec je med sanacijo uredil tudi dodatna izogibališča, predvsem pa celovito uredil cestišče.* ***Foto: Boštjan Uršič***

čeli že v zgodnji pomladi, a so dela julija in avgusta stala zaradi številnih obiskovalcev. Ob zaključku redakcije *SOČAsnika* je na visokogorski cesti na Stador še veljala popolna (ob delavnikih med 7.30 in 17. uro) oziroma delna zapora prometa z možnostjo občasnih 30-minutnih zaprtij (ob sobotah), vendar izvajalec del ***Kolektor CPG*** asfaltacijo 2,5 km dolgega odseka načrtuje v začetku novembra. Od septembra so utrdili in zbetonirali poškodovane spodnje robove cestišča, dokončali podporne zidove in armiranobetonske krone, na najvišje ležečem 500-metrskem odseku pa nosilnost povozne površine še povečali z nasutjem dodatnega, 30-centimetrskega sloja tampona. Po zaključku vseh del bo skupno povsem prenovljena že polovica trase, ki povezuje planine pod Razorjem z dolino.

H koncu gredo tudi dela na cesti v dolino Tolminke, potem ko je občina za sanacijo in izboljšanje varnosti na ozkem cestnem grlu proti Pologu v letošnjem proračunu namenila 170.000 evrov. Tudi tu se je moral izvajalec ***Aleš Zuza*** prilagoditi turističnim vrhuncem in poleti dela omejiti na minimum, a bo ob ugodnih vremenskih razmerah projekt lahko zaključil v začetku novembra. Do sredine oktobra je večino del na prvem, 600 metrov dolgem odseku trase od cerkvice sv. Petra že opravil in potegnil tudi asfaltno prevleko. Poleg novih podpornih zidov in izvedbe armiranobetonskih kron so delavci postavili tudi 400 metrov zaščitne ograje, prav tako so jo skupaj z novimi armiranobetonskimi kronami namestili tudi na najbolj izpostavljenih delih drugega odseka na dolžini 1.500 metrov.

Je pa po več mesecih zahtevnih del s prehodom v jesen stekel promet proti Volčanskim Rutom, proti katerim je poleti potekala intenzivna obnova najbolj dotrajanega odseka ceste v dolžini 750 metrov, za katero je bilo iz občinskega proračuna namenjenih kar 330.000 evrov. Izvajalec del Kolektor CPG je med sanacijo uredil tudi dodatna izogibališča, predvsem pa celovito uredil cestišče. Z nasutjem 50 centimetrov debelega sloja tampona je nadvišal cestišče in s tem zagotovil večjo nosilnost površine, uredil odvodnjavanje z izvedbo drenaže in propustov, po postavitvi kamnito-betonskih zložb, izvedbi armiranobetonskih kron in asfaltaciji pa namestil tudi cestno odbojno ograjo. Prav tako je pri sanaciji poskrbel za ureditev notranjega roba cestišča, ob katerem so bili pred tem globoki jarki.

Na cesti Grudnica–Zadraga se je ob sanaciji poškodovanega kamnitega podpornega zida pod voziščem cesto razširilo za en meter, v Ročah pa je bil na novo asfaltiran krajši, 40-metrski odsek javne poti, na katerem se je na novo uredilo tudi odvodnjavanje. Pri naložbi v višini 15.000 evrov, ki sta jo skupaj financirali Občina Tolmin in ***Krajevna skupnost*** (KS) ***Slap ob Idrijci***, je sodelovala tudi ***Komunala Tolmin***, ki je na tem odseku zamenjala vodovodno kanalizacijo.

V naslednjih nekaj mesecih se bo v dveh delih nadaljevala obnova ceste med Zadlaz-Žabčami in Tolminskimi Ravnami v dolžini 900 metrov. Pred začetkom del v vrednosti 100.000 evrov je izvajalec ***PGT Peternelj*** očistil brežine ob cesti, do začetka novembra pa načrtuje izvedbo grobih gradbenih del. Zaradi tega na cesti že velja popolna (ob delavnikih med 8. in 17. uro) oziroma delna zapora prometa z občasnimi spuščanji vozil (ob sobotah od 8. do 15. ure), saj v tem času potekajo širitev ceste v zgornjo brežino, postavitev podpornih zidov pod cestiščem in ureditev odvodnjavanja. Naložba se bo na dotičnem odseku ceste v celoti zaključila v prvi polovici prihodnjega leta.

Prav tako bodo do sredine novembra potekala dela na kategorizirani javni poti Stržišče–Lonik, kjer izvajalec ***Kip-Kop Nikola Vidič*** ureja poškodovano povozno površino v dolžini okoli 600 metrov z izvedbo armiranobetonske plošče. Vrednost naložbe je ocenjena na 51.000 evrov, pri njej pa bosta sodelovali Občina Tolmin in ***KS Stržišče***. V zimskem času je predviden začetek sanacije cest Kamno–Selce in Ponikve–Rute z zaključkom v aprilu 2022, občina pa postavlja tudi dodatne odbojne ogra-

Utrinki

DNEVI POČITNIŠKIH DEJAVNOSTI *– Po lanskoletnem premoru zaradi razmer, povezanih s covid-19, so se letos otroci iz spodnjega dela Baške grape ponovno družili in zabavali na tretjih dnevih počitniških dejavnosti.* ***Foto: Jerneja Šorli***

nih otrok med prepevanjem slovenskih narodnih pesmi – od A do Ž – izvajalo tudi stare igre. Naslednji dan so svoje novo pridobljeno glasbeno ustvarjalno znanje predstavili pred podbrškim domom upokojencev, kjer so tamkajšnje stanovalce navdušili s svojim simpatičnim programom.

V torek, 10. avgusta, pa se je nato 18 otrok udeležilo dneva (organiziranih) iger z vodo in preživelo zanimiv osvežujoč dan. Najmlajši letošnji udeleženec je imel štiri leta in pol, najstarejši pa 13 let. Oba dneva sva pripravili in vodili avtorici prispevka devetošolka **Mojca Mavri** in animatorka **Kristina Škibin**.

M. M. in **K. Š.**

PODOKNICA ZA DOM UPOKOJENCEV

Podbrdo – Osnovna šola Simona Kosa in podbrški dom upokojencev dobro sodelujeta tudi prek dveh projektov medgeneracijskega sodelovanja, in sicer Sadeži družbe in Simbioza. Zaradi razmer, povezanih z boleznijo covid-19, pa zaposleni v obeh ustanovah iščejo tudi nove poti in možnosti sodelovanja. Tako je denimo otroški šolski zbor organiziral podoknice, ki se odvijajo pod omenjenim domom. Izkazalo se je, da so se te lepo prijele, saj otroci radi zapojejo in zaplešejo ter s tem popestrijo dan oskrbovancem doma in zaposlenim. Ti jim namreč z veseljem prisluhnejo, včasih pa skupaj z mladimi pevci tudi zapojejo in jih nagradijo s ploskanjem, mahanjem ter bomboni.

Prvo podoknico v tem šolskem letu je otroški zbor v sicer nekoliko okr-

je na cestnih odsekih Žabče–Zadlaz-Žabče, Most na Soči–Kanalski Lom in Kanalski Lom–Dolgi Laz.

Tanja Volarič Karlo

Sprejem novega razvojnega programa do konca leta

Ob izteku aktualnega razvojnega dokumenta je ***Občina Tolmin*** v sodelovanju s ***Posoškim razvojnim centrom*** letos spomladi pristopila k pripravi novega razvojnega programa za obdobje do leta 2030 (RP 2030), ki ga želi v čim večji meri soustvariti skupaj z občani. RP 2030 bo jasno začrtal smernice in postavil prioritete za prihodnje desetletno obdobje, kar bo ključno za zagotavljanje finančnih virov v številnih evropskih, pa tudi državnih shemah. Razvojni program je najpomembnejši razvojni dokument, v katerem bodo strnjeni ključni projekti in vsebine, pomembni za kakovost bivanja na celotnem območju občine.

Svoje mnenje so občani pripravljavcem med drugim že lahko oddali v spletni anketi, objavljeni junija. Dobra polovica od 662 sodelujočih je starih od 25 do 44 let (57 odstotkov), zaposlenih (64 odstotkov) in s službo v občini Tolmin (54 odstotkov). Kot se je pokazalo, bi kar 60 odstotkov mladih po zaključku šolanja tu rado živelo in vsaj v bližini našlo tudi delo. Da je kakovost bivanja v občini Tolmin enaka ali (bistveno) boljša kot pred desetimi leti, meni 85 odstotkov

***MED OSMIMI INTERESNIMI SKUPINAMI**, s katerimi so se srečali pripravljavci novega razvojnega programa, so bili tudi predstavniki mladih. Delavnico so izpeljali pred prostori **Kluba tolminskih študentov**. Foto: Miro Kristan*

vprašanih, prav tako jih 85 odstotkov meni, da sta takšni infrastrukturna opremljenost in dostopnost, kar 91 odstotkov pa jih kot táko vidi uveljavljanje zelene turistične destinacije. Doma ločuje odpadke 97 odstotkov vprašanih in 89 odstotkov jih ima vrt ali njivo, od preostalih pa bi si 62 odstotkov želelo obdelovati svoj košček zemlje. Med predlaganimi ukrepi so v največji meri podprli lokalno samooskrbo s hrano (96 odstotkov), urejanje kolesarskih poti (93 odstotkov) in dnevnega centra za starejše (91 odstotkov), izgradnjo stanovanj in ureditev prostorov za druženje mladih (90 odstotkov), pa ureditev turističnih območij, kot sta Sotočje, Žabče (89 odstotkov) ... Daljši povzetek z anketo pridobljenih odgovorov je sicer objavljen na spletni strani www.tolmin2030.si, kjer lahko občani sproti spremljajo aktivnosti pri nastajanju dokumenta.

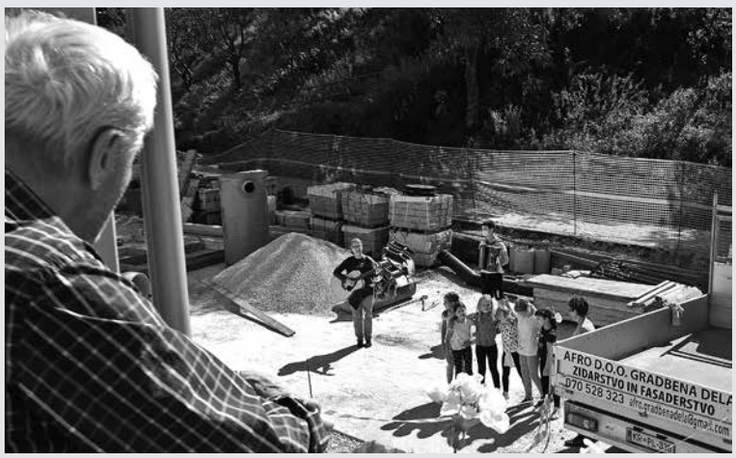
Med 27. septembrom in 6. oktobrom so se dejavnosti nadaljevale s kar osmimi predstavitvenimi delavnicami za posamezne interesne skupine, na katere so povabili vse člane krajevnih skupnosti iz štirih volilnih enot, predstavnike javnih zavodov in drugih institucij, gospodarstva, predstavnike starejših občanov in mladinskih organizacij. Pripravljavci so na ta način želeli iz prve roke prejeti čim več pobud za vključitev v gradivo, delavnic pa se je udeležil tudi župan **Uroš Brežan**. *»Evalvacija zaključenega programa, anketa, na katero je bil odziv res nad pričakovanji, in vse zaključene delavnice nam dajejo odlično osnovo za pripravo razvojnega programa. Rad bi se zahvalil sodelujočim ter vse opozoril tudi na javno razgrnitev v novembru, kjer bo še vedno mogoče podati pripombe in predloge. Verjamem, da lahko skupaj pripravimo usklajen, vključujoč in ambiciozen razvojni dokument«*, se dobrega končnega izida nadeja Brežan. Predlog dokumenta za javno obravnavo bo objavljen na že omenjeni spletni strani. Nato ga bodo obravnavala delovna telesa in nazadnje na decembrski seji še občinski svet kot najvišji organ.

Špela Kranjc

Letos razpisana proračunska sredstva večinoma že razdeljena

Večino javnih razpisov, s katerimi upravičencem dodeljuje vsakoletna nepovratna proračunska sredstva, je ***Občina Tolmin*** letos že zaključila. Do vključno 19. novembra oziroma do porabe razpoložljivega zneska je

Utrinki

PODBRŠKE PODOKNICE** so se menda dobro prijele. Oskrbovanci doma mladim pevcem z veseljem prisluhnejo, včasih pa skupaj z njimi tudi kaj zapojejo. **Foto: Urška Bogataj

njeni sestavi izvedel drugo sredo v septembru. Ob tej priložnosti je pevce na harmoniki spremljal osmošolec **Jure Kos**, podoknici pa je prisluhnil tudi državni sekretar **Damir Orehovec** s sodelavci, ki se je tisti dan mudil na delovnem obisku pri ravnateljici **Polonci Kenda**.

Kristina Škibin, učiteljica, OŠ Simona Kosa Podbrdo

OB JUBILEJU IZZVENELI DVE SVEČANI PRIREDITVI

Tolmin – Sredi septembra sta v dvorani Kinogledališča izzveneli slovesnosti ob 70-letnici Glasbene šole (GŠ) Tolmin. Četrtkova izvedba je bila namenjena staršem 350 učencev, ki v letošnjem šolskem letu obiskujejo našo šolo, medtem ko so se petkove prireditve udeležili povabljeni gostje in širše občinstvo.

Rdeča nit praznovanja je bila predstavitev vseh oddelkov šole in učencev – od najmlajših do najstarejših, ki igrajo na 18 različnih instrumentov ter učencev petja in plesa. Ob poslušanju točk smo simbolično potovali od izvirov petih rek proti Tolminu. Tako so se nam na začetku z Drežniško šaljivko predstavili učenci iz oddelka v Bovcu, ki so bili oblečeni »po starem«. Učenke iz podbrškega oddelka so se z glasbo poklonile nekdanjemu ravnatelju in slovenskemu skladatelju **Pavlu Kalanu**. Kobariški in mostarski oddelek sta se predstavila z družinskima duetoma, ki sta zaigrala v kombinaciji harmonika/klavir in klarinet/vibrafon. Na matično šolo Tolmin je nato »pripeljal« Bitenčev Vlak v izvedbi pet- in šestletnikov, vrata GŠ pa je odprla skladba Violinski ključ **Hermine Jakopič**. Prav njej, ki se je z letošnjim šolskim letom upokojila, smo se na petkovi slovesnosti tudi zahvalili za skoraj 40 let dela na šoli.

Program smo nadaljevali z vedno starejšimi učenci, ki so zaigrali v najrazličnejših sestavih. Osnovno stopnjo so zaključile plesalke, celoten program pa so zaokrožile izvajalke, ki so se odločile za nadaljevanje glasbenega šolanja na srednji in visoki stopnji ter pianistka, ki je po zaključenem študiju postala del našega kolektiva. Pred začetkom prireditve se je odvrtel tudi nov promocijski video, po zaključku pa himna šole.

odprt le še *Javni razpis za dodelitev pomoči za omilitev posledic epidemije covid-19 na področju gospodarstva v občini Tolmin v letu 2021*, s katerim je podjetjem namenjenih 50.000 evrov za izdelavo ocene biološkega tveganja, ki jo vsem delodajalcem nalaga zakonodaja.

Z *Javnim razpisom o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in gozdarstva v občini Tolmin* je občina med skupno 39 naložb znotraj petih ukrepov razpisa razdelila 47.000 evrov. Največ, 36.000 evrov, je bilo razdeljenih med 25 upravičencev za naložbe v kmetijska gospodarstva, in sicer za investicije, namenjene posodabljanju živinorejske ter rastlinske proizvodnje.

Z *Javnim razpisom o dodeljevanju pomoči za turistične prireditve v občini Tolmin* je bilo med 29 turističnih prireditev iz letošnjega proračuna razdeljenih 55.740 evrov. Gre za sofinanciranje prireditev lokalnega in širšega pomena, ki dopolnjujejo turistično ponudbo ter pospešujejo turistično promocijo občine.

Z *Javnim razpisom za dodelitev pomoči za spodbujanje stanovanjskih naložb v občini Tolmin* je bilo letos na voljo 125.000 evrov za naložbe v nakup, novogradnjo, rekonstrukcijo, spremembo namembnosti in/ali vzdrževanje stanovanj, katerih cilj je rešitev stanovanjskega vprašanja. Občina je sofinancirala novogradnje, rekonstrukcije in obnove 13 vlagatelj, od tega jih pet sodi v kategorijo mladi/mlade družine.

Skupno 89.500 evrov je letos prejelo 30 upravičencev, ki so izpolnili kriterije *Javnega razpisa za sofinanciranje izvajanja Letnega programa športa v občini Tolmin*, ki se nanaša na športne programe in objekte, razvojne dejavnosti in organiziranost v športu ter športne prireditve in promocijo športa.

Z dvoletnim *Javnim razpisom za sofinanciranje javnih kulturnih programov in kulturnih projektov s področja ljubiteljske dejavnosti v občini Tolmin* pa je občina delovanju kulturnih društev namenila 124.000 evrov, po 62.000 evrov letos in prihodnje leto. Na razpisu je bilo uspešnih 26 prijaviteljev, od tega 11 društev, 14 sekcij društev in ena zveza kulturnih društev.

Na *Javnem razpisu za sofinanciranje programov invalidskih organizacij in organizacij za samopomoč* je letos uspešno kandidiralo 25 organizacij. Njihove storitve ter programe družabništva, osebne pomoči in programe, namenjene osebam s posledicami invalidnosti ali bolezni, je občina podprla z 8.500 evri nepovratnih sredstev.

V prihodnje se pri dodeljevanju nepovratnih proračunskih sredstev obeta nekaj sprememb. *»V pripravi sta dva nova pravilnika, in sicer o financiranju programov s področja mladinskega sektorja in socialnega varstva. Z njima želimo spodbujati kakovostne in kontinuirane programe, ki prvenstveno potekajo na območju občine Tolmin,«* pojasnjuje zadolžen za področje družbenih dejavnosti na občinski upravi **Matej Kavčič**.

Špela Kranjc

Staro mestno jedro – prijeten prostor za sprostitev

Staro mestno jedro (SMJ) Tolmina je s pestrim programom Tminskega poletja in gostinsko ponudbo na trgu pri fontani tudi letošnje poletje tako domačinom kot obiskovalcem ponujalo prijeten prostor za sproščeno preživljanje časa. V ta namen je za osrednji del Trga 1. maja ob fontani s priključnimi potmi od konca junija do sredine septembra veljala popolna zapora za motorni promet, za Rutarjevo ulico pa je v tem obdobju veljala omejitev parkiranja ter med prireditvami tudi popolna zapora mimo fontane. Prednost so namreč dobili pešci in kolesarji ter varnost obiskovalcev.

V skoraj treh mesecih se je na odru Tminskega poletja v SMJ zvrstilo okoli 20 dogodkov, ki jih je finančno pokrila ***Občina Tolmin***, za organizacijo pa so večinoma poskrbeli v ***Zavodu za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin***, ***Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti, OE Tolmin*** in ***Krajevni skupnosti Tolmin***. Program se je zaključil 10.

NA PRIZORIŠČU V STAREM MESTNEM JEDRU TOLMINA *se je letošnje poletje zvrstilo več kot 20 dogodkov.* ***Foto: Špela Mrak***

Utrinki

70-LETNICA DELOVANJA GLASBENE ŠOLE TOLMIN *– Rdeča nit praznovanja je bila predstavitev vseh oddelkov šole in učencev – od najmlajših do najstarejših, ki igrajo na 18 različnih instrumentov ter učencev petja in plesa.* ***Foto: Foto Červ***

Sicer pa gre zahvala za pripravo točk in scene našim učiteljem.

Ob tej priložnosti je izšel zbornik z naslovom Od izvirov v svet že 70 let. Natisnjeni različici smo dodali USB-ključ s posnetki učencev, ki so nastali v zadnjih desetih letih, širši javnosti pa je zbornik v PDF-obliki na voljo na spletni strani šole. V juniju smo izdali še časopis s članki in prispevki naših učencev.

Maja Klanjšček, ravnateljica GŠ Tolmin

GODALNI KVARTET NOVA *je v čudovitem ambientu vasice pod Črno prstjo na prvem Kalarskem večeru ob koritu poskrbel za kulturno doživetje.* ***Foto: Cveto Zgaga***

PRVI KALARSKI VEČER OB KORITU

Kal – V začetku avgusta so štiri primorske glasbenice Godalnega kvarteta NOVA povabile na prvi Kalarski večer ob koritu. Obnovljeno betonsko korito z vodno pipo, nekdaj namenjeno napajanju živine, pranju perila, pomivanju posode, pa tudi gašenju žeje popotnikom, stoji sredi prelepe vasi Kal v Baški grapi, ene redkih, kjer so hiše kljub dotiku so- ▶

septembra z zakasnelo slavnostno sejo občinskega sveta in podelitvijo letošnjih nagrad Občine Tolmin. Zaradi odpovedi *FrikaFesta*, katerega izvedba je bila načrtovana v oktobru, je bila začasna sprememba prometnega režima v SMJ tako letos že 13. septembra odpravljena. So pa med drugim lahko obiskovalci tam v poletnih mesecih preizkušali tudi prototipe klopi in stolov, ki jih v sklopu celovitega oblikovanja urbane opreme za občino Tolmin oblikuje biro *Arhitektura Krušec*.

Nika Gerbec

Temeljni namen je poiskati ustrezno ravnotežje med javnimi in zasebnimi interesi

Občina Tolmin je pred enim letom na tretji ponovitvi javne dražbe kot edini interesent kupila objekt nekdanjega hotela Paradiso. Ob zavedanju, da širše območje Sotočja predstavlja izjemen potencial, je župan **Uroš Brežan** januarja letos imenoval delovno skupino, katere naloga je do konca tega leta pripraviti predlog oblikovanja smernic za urejanje in nadaljnji razvoj Sotočja. Pri oblikovanju skupine je župan želel zastopanost čim širšega nabora znanj in izkušenj, zato je vanjo imenoval predstavnike občinske uprave **Janjo Bičič** in mag. **Mirana Droleta**, Območne obrtne zbornice **Renato Komar**, predsednika Krajevne skupnosti Tolmin **Danjela Tomažinčiča**, **Davorina Korena** iz Javnega zavoda Triglavski narodni park (TNP), **Matejo Leban**

DELOVNA SKUPINA ZA OBLIKOVANJE SMERNIC ZA UREJANJE IN NADALJNJI RAZVOJ SOTOČJA *se prednostno ukvarja z ožjim območjem objekta nekdanjega hotela Paradiso z okolico, zaradi strateškega pomena lokacije pa išče tudi rešitve za širše območje s Sotočjem ter dostopom in povezavo do Tolmina in nemške kostnice.* ***Foto: Špela Kranjc***

iz Javnega zavoda za turizem Dolina Soče, **Mira Kristana** s Posoškega razvojnega centra, **Suzano Hvala** kot predstavnico mladih ter zunanjega sodelavca **Janka Humarja**.

Delovno skupino vodi podžupan mag. **Matej Skočir**, ki je predstavil njene dosedanje aktivnosti.

Kako ste člani skupine pristopili k delu in kdaj ga boste zaključili?

Takoj v februarju smo si ogledali lokacijo in sprejeli okvirni program dela, v katerem smo zastavili vsebinsko in časovno ambiciozne cilje. Do konca letošnjega leta bomo pripravili predlog oblikovanja smernic razvoja Sotočja in ga predstavili občinskemu svetu. Če bo potrjen, bomo nemudoma pričeli s postopkom javnega naročila za poslovno-investicijski načrt razvoja Sotočja. Ker gre za pomemben in tudi investicijsko zahteven projekt, razmišljamo še o izvedbi arhitekturnega natečaja, ki bo prikazal možne arhitekturne rešitve, obenem pa želimo poiskati tudi zunanje vire financiranja – bodisi prek različnih mehanizmov v okviru ukrepov Evropske unije bodisi prek javno-zasebnega partnerstva.

Kaj iz zastavljenega programa dela ste že uspeli opraviti in kaj vas še čaka?

V poletnem času smo s pomočjo ***Posoškega razvojnega centra*** izvedli anketo, s katero smo preverjali mnenja sodelujočih glede različnih pobud razvoja Sotočja. Odziv je bil odličen, prejeli smo skoraj 500 odgovorov. Trenutno zaključujemo z intervjuji s ključnimi zunanjimi deležniki. Po pridobitvi vseh informacij bomo v delovni skupini opravili podrobno vsebinsko razpravo in izoblikovali končne predloge, načrtujemo pa tudi izvedbo javne delavnice, na kateri bomo izhodišča in predloge razvoja Sotočja predstavili zainteresirani javnosti. V sklepni fazi se bodo predlogi obravnavali na občinskem svetu.

Ali se že kažejo kakšne usmeritve, kam naj bi razvoj tega območja šel?

Ocenjujemo, da je Sotočje strateško razvojno območje Tolmina in širšega prostora, pri čemer to razumemo tudi v čezmejnem smislu. Naš temeljni namen pri urejanju območja je poiskati ustrezno ravnotežje med javnimi in zasebnimi interesi. Naj za lažjo predstavo naštejem nekaj predlogov, kaj naj bi se na tem območju nahajalo: center za »*outdoor*« aktivnosti, center obiskovalcev TNP, prostor za izvajanje prireditev, prostor, ki bi omogočil nastanitvene kapacitete (kamp, glamping ...) in spremljajoče storitve (gostinska ponudba, druženje ...). Cilj bo torej uskladiti želje in potrebe domačinov, ki si želijo javnega in odprtega prostora, ter interese deležnikov, ki bodo v njem prepoznavali strateški interes z dolgoročnim trajnostnim razvojem.

Kako široko območje bodo zajemale smernice, ki jih pripravljate?

Prednostno se ukvarjamo z ožjim območjem, to je območjem objekta z okolico, ki ga je občina kupila na javni dražbi. Zaradi strateškega pomena lokacije iščemo tudi rešitve za

Utrinki

dobnega časa ohranile mogočnost in arhitekturni čut preteklih časov.

Mojca Batič (prva violina), **Ana Cotič** (druga violina), **Barbara Grahor** (viola) in **Polona Soban** (violončelo) so skupaj zaigrale že v času šolanja na ljubljanski Akademiji za glasbo pred skoraj desetletjem, a zaradi nadaljnjih izobraževanj so se zadnja leta raztresle po vsej Evropi. Letos pa jih je koronačas spodbudil, da so se ponovno zbrale ter z veseljem poprijele vsaka za svoj lok. Prijazno povabilo jih pripeljalo v vasico pod Črno prstjo na intenzivne vaje ob koncu tedna. Hladen dih višin in v zeleno naročje potopljena tišina sta jih napolnila z energijo za nove izzive, za katere pravijo, da jih imajo veliko. Nekaj so jo zlile med lepo število obiskovalcev na več kot uro trajajočem koncertu »pod milim nebom«, na katerem so se za kratek čas celo razgrnili nevihtni oblaki.

Ogrlica skladb je postajala vse daljša in vedno bolj pestra. Lepo je bilo poslušati, kako so se strune violin, viole in violončela privadile novim notnim zapisom, ki so jih glasbenice prinesle od vsepovsod. Občudujejo namreč enega od danskih kvartetov, sprošča jih ljudska glasba iz svetovne glasbene zakladnice, kot je severnjaška, irska, mehiška, avstralska, madžarska, seveda tudi slovenska. Zveste pa ostajajo tudi zimzelenim melodijam, ki so jih poslušalci še posebej toplo sprejeli.

Dogodek, ki je s svojo izvajalsko odličnostjo v to vas prinesel prodorno svežino, je sam od sebe izzval željo po tradicionalnosti dogodka.

Olga Zgaga

ENAJSTIČ PO BEVKOVI POTI

Iz tolmuna dogodkov ob Bevkovih dnevih, Festivalu pohodništva Dolina Soče in Dnevov evropske kulturne dediščine (DEKD) 2021 je bil za 19. september napovedan 11. pohod po Bevkovi poti. Težji različici iz Cerknega sta bili zaradi slabe vremenske napovedi odpovedani, lažji krak iz Hudajužne v Zakojco, ki ga Kulturno tehnično turistično Društvo Baška dediščina (KTT DBD) umešča v dejavnosti za zagon literarno-kulturnega turizma, pa je kljub temu uspel.

Pohodniki so ga tudi tokrat prehodili v sozvočju z Bevkovo besedo. Že na startu, letos prvič ob prenovljeni informacijski točki Bevkova pot pri domu krajanov, jo je društvo navezalo na tematiko letošnjih DEKD – »Dober tek!«. Izpostavilo je nekaj jedi iz Bevkovih otroških in šolskih let, omenjenih v njegovih zgodbah. Na malih, skromnih jedilnih listih, ki jih je umestilo tudi v letošnji informacijski list, je bilo največkrat zelje, močnik ali krompir, včasih pšenični mlinci ali ocvrti režnji pogače. Najraje pa je France imel kruh, sadje iz domačega sadovnjaka, obliznil pa se je tudi ob jedeh, postreženih ob koncu košnje, na pogrebščinah ali ob rojstvu novega družinskega člana.

Društvo je s kratkimi filmi lastne produkcije obogatilo že predstartni čas. Ponudilo je tudi nekaj lokalnih dobrot in novo natisnjeni letak Po Bevkovi poti, izdan ob podpori Občine Tolmin. V pohodnem času je spomnilo tudi na 30-letnico samostojnosti Slovenije in na Bevkovo domoljubje,

širše območje, ki poleg Sotočja zajema tudi dostop in povezavo do Tolmina in do nemške kostnice. Opozoriti velja, da gre za območja, ki niso v občinski lasti, zato se bo v tem delu glede posameznih predlogov treba usklajevati s posameznimi lastniki. Prav iz tega razloga obstaja možnost, da se bo območje razvijalo v več fazah.

Pogovor pripravila: Špela Kranjc

Živi zdravo. Potuj trajnostno.

Med 16. in 22. septembrom je letos pod sloganom Živi zdravo. Potuj trajnostno potekal 20. Evropski teden mobilnosti (ETM). Letošnja tema je pomen trajnostne mobilnosti razširila še na področju varnosti v prometu. Med skoraj 3.200 mesti oziroma občinami iz 52 držav je bila tudi tokrat ***Občina Tolmin***. Pri organizaciji je združila moči s ***Posoškim razvojnim centrom***, ***Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Tolmin*** (SPVCP), ***Zavodom za kulturo, šport in mladino občine Tolmin***, ***mostarsko in tolminsko osnovno šolo***, ***Krajevno skupnostjo*** (KS) ***Most na Soči*** in ***Moto klubom Soča Tolmin***. Kljub negotovim razmeram in ob zavedanju, da lahko vse pokvari ne le slabo vreme, ampak tudi epidemiološka slika, smo se že pred poletjem lotili organizacije dejavnosti za vse generacije.

Na obeh OŠ je med 16. in 29. septembrom potekal Pešbus. V Tolminu so učence prve triade spremljali odrasli po štirih varnih poteh do šole, na Mostu na Soči pa po treh. Učencem vseh OŠ v občini je bil namenjen nagradni kviz, ki sta ga pripravila občina in novogoriška območna enota ***Nacionalnega inštituta za javno zdravje***, da bi jih spodbudila k razmisleku o prizadevanjih za človeku in okolju prijaznejše načine mobilnosti ter o tem, kako lahko vsak prispeva k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov, čistejšemu zraku, večji kakovosti bivanja, zdravju in socialni pravičnosti. V ***Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin*** so uredili poseben kotiček z izbrano literaturo na temo mobilnosti.

***NA DELAVNICI V ORGANIZACIJI MALE HIŠE, KI JE POTEKALA V OKVIRU LETOŠNJEGA ETM**, je nastal pomenljiv smerokaz. Ko se bomo naslednjič odločali, kako se bomo po Tolminu premikali, se spomnimo, na kaj nas opozarjajo najmlajši. Aktivnosti ETM sta financirala projekt CROSSMOBY in **Občina Tolmin**. Foto: Janja Florjančič*

Osrednji dogodek ETM je potekal 21. septembra v Tolminu, udeležila pa sta se ga tudi župan **Uroš Brežan** in komandir Policijske postaje Tolmin **Boris Zorko**. Na Mestnem trgu so se najmlajši lahko preizkusili na kolesarskem poligonu in se udeležili ustvarjalne delavnice, ki jo je organizirala Mala hiša. V popravljalnici koles so pregledovali kolesa, obiskovalci pa so lahko preizkusili tudi e-kolo. Tega dne sta bila organizirana dva vodena izleta; pohodniki so se s shuttle busom odpeljali v Polog in se od tam podali do Javorce in po planini. Za ljubitelje kolesarjenja je bil organiziran izlet z električnim kolesom po okolici Tolmina. Na voljo pa je bila tudi delavnica varne uporabe koloparka.

Na Mostu na Soči so ulico pred šolo spremenili v šolsko ulico in jo prepustili otrokom. Na igrišču je bil 22. septembra postavljen kolesarski poligon, ki je zagotovo najbolj navdušil najmlajše. V tem delu naselja so za mesec dni spremenili prometni režim, kar je posledično narekovalo tudi spremembo parkirnih režimov drugje v kraju. Kot je povedala **Sanja Sivec Levpušček**, vodja Oddelka za okolje in prostor na Občini Tolmin, se Most na Soči kot *»starejše strnjeno naselje spopada z nevšečnostmi vse gostejšega prometa. Z željo izboljšanja varnosti otrok na poti v šolo in pred stavbama šole smo v okviru ETM že v preteklih letih skupaj z OŠ in KS ter ob podpori policije, redarstva in SPVCP spodbujali pešhojo ter omejitev prometa v okolici šole. Pozitivne izkušnje so botrovale želji po stalni spremembi.«* Pred morebitno uvedbo je občina želela pridobiti čim več informacij glede prometnih tokov, zasedenosti parkirišč, varnosti otrok, morebitnih prometnih zagat ..., zato so sklenili ukrep podaljšati in spremljati vse okoliščine. Prvi odzivi učiteljev so bili pozitivni, ukrep pa pozdravljajo tudi *»stanovalci, saj omejitev prometa pomeni več varnosti v ozkih ulicah in manj hrupa,«* je povedala Sivec Levpuščkova. Končna analiza začasnega ukrepa in odzivov deležnikov bo podlaga za odločitve glede nadaljnjega prometnega urejanja tega območja.

Mateja Kutin, lokalna koordinatorka ETM, Posoški razvojni center

Letos v osnovnih šolah po občini 103 prvošolci

Letošnji 1. september je bil prav poseben dan vsaj za 103 otroke, ki so prvič prestopili prag ene od šol v občini. V matični šoli ***OŠ Franceta Bevka Tolmin*** jih je 42, v podružnici v Volčah sedem in na Kamnem devet. Matično šolo ***OŠ Dušana Muniha Most na Soči*** je začelo obiskovati 27 učencev, podružnico na Šentviški Gori pet, v Podmelcu šest in v Dolenji Trebuši sedem. V ***OŠ Simona Kosa Podbrdo***, kamor je sicer vpisanih 38 otrok, v letošnjem šolskem letu po dolgih 152 letih nimajo prvega razreda, veseli pa so devetih vpisanih otrok v podružnični vrtec.

Matično šolo v Tolminu obiskuje

Utrinki

POHOD PO BEVKOVI POTI** je že pred leti pritegnil zanimanje obiskovalcev iz drugih slovenskih pokrajin. KTT DBD se pri tem vključuje tudi v Evropski teden mobilnosti in promovira prihod na start z vlakom. **Foto: Alenka Zgaga

ki ga je v svojih številnih delih in dejanjih zavzeto izkazoval. Po prvi vojni ga je prignalo domov v zasužnjeno Primorsko, po drugi pa ga je z vso silo vrglo v boj za narodnostno mejo. To vzneseno kipi tudi iz njegove črtice Iz spomina, prebrani med postankom.

V Zakojci so se pohodniki pridružili kulturnemu programu z osrednjim gostom **Silvestrom Gabrščkom**, ki je zbrane navdušil s svojimi spomini iz otroštva na srečanja s **Francetom Bevkom**.

Olga Zgaga, članica KTT DBD

NA FARNI PRAZNIK

Temljine – Drugo nedeljo v septembru je duhovnik **Niko Rupnik** v cerkvici Marijinega rojstva ob farnem prazniku daroval mašo Kraljici družine. Ob tej priložnosti se je zbralo lepo število domačinov, temljinskih rojakov in drugih. Med njimi je bila tudi **Marta Leban**, rojena Dobravec, ki se je rodila na Temljinah, danes pa živi v Poljubinju. V svojem 102. letu se je po mnogih letih ponovno udeležila bogoslužja v svoji rojstni vasi. Na dan blagoslova cerkve je bila prav Marta ena od temljinskih deklet, ki so v procesiji s Kneže na Temljine nosile Marijin kip.

Ker je cerkev, ki je bila zgrajena leta 1936, zelo majhna, ji domačini pravijo kar kapela. A kljub svoji majhnosti nosi zanimivo zgodovino, ki se je začela pisati s prihodom mlade italijanske učiteljice **Ernestine Lanzoni** iz Mantove v Lombardiji. Ker so jo na Temljinah lepo sprejeli, je domačinom te vasice v Baški grapi svojo hvaležnost izkazala s postavitvijo cerkvice na mestu, kjer je stala stara kapela. Ker je izhajala iz verne in bogate družine, je stroške gradnje prevzela njena mati. Nadškofija v Gorici je gradnjo odobrila in tako so domačini v letu dni cerkev, za katero zgledno skrbijo še danes, zgradili

509 učencev, ki so razdeljeni v 24 oddelkov. V podružnični šoli (PŠ) v Volčah je 40 učencev razdeljenih v tri oddelke, na Kamnem pa 20 učencev v dva oddelka. V ***PŠ za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami*** v Tolminu je vpisanih 29 učencev, razdeljeni so v dva oddelka. V 15 oddelkih matične šole na Mostu na Soči imajo skupaj 292 učencev, v podružnicah na Šentviški Gori in v Podmelcu po 23 učencev v dveh oddelkih in v podružnici v Dolenji Trebuši 21 učencev prav tako v dveh oddelkih. Skupaj 150 predšolskih otrok pa je vpisanih v vrtec, ki deluje kot enota v sklopu OŠ. Na Mostu na Soči je 85 otrok razporejenih v pet oddelkov, v Dolenji Trebuši jih je 23 razporejenih v dva oddelka, v Podmelcu in na Šentviški Gori pa jih je v dveh oddelkih po 21.

V enote ***VVZ Ilke Devetak Bignami Tolmin*** je bilo septembra vpisanih skupaj 224 otrok, od tega 134 v centralni stavbi in 36 v šolskem centru v Tolminu ter 30 v Volčah in 24 na Volarjah. Pomembna novost, h kateri skupaj s tolminskim vrtcem kot ustanoviteljica pristopa ***Občina Tolmin***, pa je namera o odprtju prvega razvojnega oddelka, za kar bo treba preurediti prostore ene od obstoječih igralnic in sanitarije v centralni stavbi, zagotoviti ustrezen strokovni kader ter spremeniti odlok o ustanovitvi in s tem urediti zakonsko podlago. Otroci s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programa predšolske vzgoje, so trenutno vključeni v redne oddelke. Trije od njih potrebujejo program, ki se bo izvajal v razvojnem oddelku, kjer jim bo na voljo individualna pomoč za njihov uspešen vsestranski razvoj, prav tako bodo vključeni v izvajanje dejavnosti drugih oddelkov v vrtcu. V razvojni oddelek je glede na normative lahko vključenih največ šest otrok, najbližji vrtec s prilagojenim programom predšolske vzgoje pa je sedaj šele v Novi Gorici.

V ***Gimnaziji Tolmin*** imajo letos v osmih oddelkih 198 dijakov, kar je celo sedem več kot lani. S 55 dijaki sta dva oddelka prvega letnika skoraj povsem zapolnjena. V ***Glasbeno šolo Tolmin***, ki letos praznuje 70-letnico delovanja, je na matični šoli in štirih oddelkih skupaj vpisanih 353 učencev. Od tega jih 40 obiskuje pouk predšolske glasbene vzgoje in glasbene pripravnice, 66 pouk plesa, 223 učencev pa individualni pouk 18 glasbil in petja.

Špela Kranjc

PRED TOLMINSKIM ŠOLSKIM CENTROM *so pripravili skupni sprejem za 58 prvošolcev iz matične šole in obeh podružnic. Obiskal jih je tudi župan* **Uroš Brežan**. ***Foto: Matej Kavčič***

Utrinki

BOGOSLUŽJA OB FARNEM PRAZNIKU NA TEMLJINAH *se je udeležila tudi 102-letna* **Marta Leban**, *ki je na dan blagoslova cerkvice v procesiji, ki se je vila s Kneže, poleg drugih deklet nosila Marijin kip. Ob cerkvici danes najdemo tudi informativno tablo, ki obiskovalcem pripoveduje zgodbo o nastanku tega majhnega sakralnega objekta.* ***Foto: Tomaž Kenda***

kar sami. Podatke in fotografije o tem je zbral **Stojan Kenda** ter jih nato izdal v brošuri Cerkev Marijinega rojstva na Temljinah. Pri tem si je pomagal s podatki iz cerkvenih arhivov, dragocene vire pa je pridobil tudi pri Lebanovi, posameznih vaščanih, omenjenem duhovniku in drugih strokovnjakih.

Maja Kenda

VREME JE BILO NAKLONJENO PLANINSKEMU SREČANJU

Črna prst – Tretja sobota v septembru, tik pred zaprtjem planinske sezone, je že od leta 2004 rezervirana za srečanje planincev na Črni prsti. Gosti ga Planinsko društvo (PD) Podbrdo, ki je od leta 1959 upravljavec planinskega doma Zorka Jelinčiča.

Sprva klavrna vremska napoved se je prilagodila prazničnemu dnevu, le megla je v okoliške gorske lepote dovolila pokukati šele popoldne. Predsednik društva **Tomaž Štenkler** se je v pozdravnem nagovoru zahvalil skupini članov, ki je poskrbela za prijetno vzdušje, nato pa spomnil na leto 1991, ko je Slovenija stopila na pot samostojnosti. Bil je začetek planinske sezone. Vrata doma na Črni prsti so se sicer odprla ob napovedanem datumu, a zaradi nepredvidljivosti časa spet zaprla za dva tedna.

Članica društva **Alenka Zgaga** je jubilej povezala z domoljubjem, ki se ga lahko učimo tudi od tigrovca, publicista, gornika in prosvetnega delavca **Zorka Jelinčiča**, po katerem dom na Črni prsti že od leta 1966, ko so proslavljali zaključek nadgradnje, nosi ime. Od takrat v njem visi tudi Jelinčičev portret tržaškega slikarja **Jožeta Cesarja**. Iz društvenega planinskega zbornika je prebrala, s kakšnim zanosom so mladi na goro prinesli portret. Planince je seznanila tudi z novo knjigo z naslovom Šepet nevidnega morja, dvanajst tablet svinca, v kateri **Dušan Jelinčič** opisuje življenjsko zgodbo svojega očeta Zorka.

TRETJA SEPTEMBRSKA SOBOTA JE ŽE OD LETA 2004 REZERVIRANA ZA SREČANJE PLANINCEV NA ČRNI PRSTI *– Svoj korak so zaustavili tudi naključni obiskovalci, ki so bili presenečeni nad programom in gostoljubjem organizatorja.* ***Foto: Alenka Zgaga***

Za enajsto uro je bila najavljena tradicionalna maša za planince, ki jim gore niso naklonile vrnitve v svoje domove, pa tudi za vse obiskovalce gorskega sveta, da bi varno hodili po planinskih poteh. Kakor že nekaj let jo je tudi tokrat daroval soriški župnik **Milan Turk**. Sledila je tradicionalna pogostitev s pečenimi ribami iz ribogojnice v dolini in drugimi dobrotami iz planinske kuhinje.

Olga Zgaga, članica PD Podbrdo

Širimo glas o skupnem prostoru

Časopis Novi Matajur že sedem desetletij spremlja življenje slovenske manjšine v Furlaniji. Ves ta čas opravlja tri naloge: informativno, kulturno in povezovalno.

Tednik Slovencev Videnske pokrajine ne prinaša le novic o dogajanju, ampak se prek njega zamejci tudi povezujejo in spoznavajo lastno zgodovino ter kulturno tradicijo. Približuje jim slovenski knjižni jezik. *Novi Matajur* je namreč dvojezični; prispevki so v slovenskem in italijanskem jeziku, posebno pozornost pa namenjajo narečjem, ki predstavljajo izredno dragocenost in bogastvo.

Novi Matajur dobro leto dni spremlja tudi dogajanje v Zgornjem Posočju. Že nekaj časa pa tečejo pogovori o sodelovanju s *SOČAsnikom* – prav z namenom širjenja glasu o skupnem prostoru in s tem prispevanja k utrjevanju vezi. Želja je namreč, da bi se rojaki z obeh strani meje bolje spoznali in posledično lažje soustvarjali znotraj skupnega prostora.

Odgovorni urednik Novega Matajurja je že od leta 2013 **Miha Obit**. Z njim smo se pogovarjali v želji, da bi pobliže spoznali njihov tednik.

Vse čestitke ob visokem jubileju izhajanja Novega Matajurja. Kam vse seže vaš glas in katere vsebine pokrivate?

Hvala za čestitke. Smo časopis, ki je seveda pretežno povezan z območjem, kjer živijo Slovenci na Videnskem (to se pravi od Kanalske doline na severu do Idrske doline na jugu), o katerem skušamo informirati naše bralce iz raznih vidikov, od kulturnega do političnega, gospodarskega in športnega. Del časopisa je osredotočen tudi na bolj krajevno kroniko, kjer so navadno naši prvi »dopisniki« – naši bralci, ki nam pogosto prinesejo ali pošljejo novice. Prostor namenjamo tudi raznim pobudam, ki se dogajajo v celotnem ozemlju, kjer živi slovenska manjšina v Italiji. V zadnjih časih pa smo namenili posebno pozornost bližnjemu slovenskemu prostoru, to se pravi Posočju. Včasih je naš »pogled« širši, saj smo prepričani, da tudi to, kar se dogaja izven našega območja, velikokrat vpliva in je del našega življenja.

Je izhajanje tednika v večjezičnosti bogastvo ali nuja?

Gotovo je bogastvo, na katero smo ponosni in ki je pomemben del identitete časopisa. Ne smemo pozabiti, da so se na njegovih straneh generacije beneških ljudi učile pisane slovenske besede in se približevale knjižnemu jeziku.

Redakcija Novega Matajurja je majhna, a kljub vsemu gre za eno večjih slovenskih ustanov na Videnskem. Kako vam uspeva sestaviti časopis in kako je s podmladkom?

Uredništvo sestavljamo štirje novinarji, ob tem pa imamo dva sodelavca, ki se ukvarjata s posebnimi področji (na primer krajevno kroniko in športom). Vsak teden skušamo pokriti vse dogodke na našem obmejnem območju in drugje, ko je treba. Med ponedeljkom in sredo, ko zaključimo posamezne številke, vsak teden sestavimo 16 strani. Kot odgovorni urednik imam nalogo, da vse to koordiniram. Moram povedati, da mi znanje in izkušnje kolegov močno olajšajo delo. Glede podmladka oziroma njegovega pomanjkanja pa moram priznati, da gre za vprašanje, ki povzroča nemalo skrbi ne samo nam kot časopisu, temveč vsej slovenski skupnosti v naši pokrajini nasploh. Gre za težavo, ki je po eni strani posledica šibkosti gospodarstva v Benečiji, po drugi pa dejstva, da mladi Benečani, ko gredo na univerzo, pogosto zapustijo naše kraje in se po zaključku študija večkrat ne vrnejo.

UREDNIK NOVEGA MATAJURJA MIHA OBIT** pravi, da je vsem jasno, da je razvoj beneškega ozemlja možen samo, če se bodo znali soočiti in povezati s Posočjem.* ***Foto: iz osebnega arhiva

Ob tem je treba tudi priznati, da vsaj pri nas novinarski poklic ne zanima veliko ljudi.

Kako dobro se po vašem mnenju poznamo in povezujemo Slovenci z obeh strani meje?

Mislim, da se je spoznavanje na kulturni ravni zelo okrepilo. Pomislimo samo na prireditev *Skupni slovenski kulturni prostor*, ki vsako leto poteka med Špetrom in Kobaridom, ali na delovanje čezmejnega kulturnega društva ***Nit***. Obstajajo druga področja, kjer bi lahko bolj učinkovito sodelovali, mislim predvsem na turizem in gospodarstvo.

Kje vidite možnosti za izboljšanje povezanosti tega skupnega prostora?

V bistvu sem na to na neki način že odgovoril, vse možnosti pa so odvisne od povezanosti med političnimi, upravnimi akterji. Vsi vemo, kako je na italijanski strani težko najprej najti sogovornika, potem pa združiti ideje in projekte. Vsem je vsekakor jasno, da je razvoj beneškega ozemlja možen samo, če se bomo znali soočiti in povezati s Posočjem.

Za konec ... Pandemija je preprečila slovesnost ob 70-letnici. A vseeno je zdaj prišel čas zanjo.

Prireditev, ki smo jo lani zaradi pandemije odpovedali, je sredi oktobra potekala v Špetru. Šlo je za srečanje z bralci in spomin na 25. obletnico smrti dolgoletnega odgovornega urednika Novega Matajurja **Izidorja Predana - Doriča**. Odprli smo razstavo, ki predstavlja zgodovino našega tednika od ustanovitve do danes. Razstava je potujoča in upam, da jo bomo lahko predstavili tudi v vaših krajih.

Pogovor pripravila: Mateja Kutin

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Ovire so zato, da se jih preskakuje

Po ugotovitvah stroke, da so travne površine na Bovškem z vidika krmne vrednosti v slabem stanju, se je staknilo glave in začelo iskati ustrezne rešitve. Tokrat pišemo o tem, kakšni koraki so že storjeni, da se stanje izboljša, in kaj je treba še narediti. Poročamo pa tudi o novem projektu LAS Dolina Soče – Lesarji doline Soče.

RAZVOJNE MOŽNOSTI KMETIJSTVA NA BOVŠKEM

Društvo rejcev drobnice Bovške je v sodelovanju s Posoškim razvojnim centrom v sklopu projekta Podeželje in dediščina v dolini Soče izvajalo dejavnosti, povezane z dvigom kakovosti travne ruše na območju občine Bovec.

K sodelovanju pri projektu so pristopile štiri ekološke kmetije (Černuta, Jelinčič, Ostan in Ranč Pegaz), ki se zavedajo, da so poleg njiv tudi travniki in pašniki glavni kmetijski »poligon«. Za ta projekt, katerega vodilni partner je lokalna akcijska skupina ***LAS Dolina Soče***, smo se odločili na podlagi ugotovitev, da so travne površine na Bovškem, z vidika krmne vrednosti, v zelo slabem stanju. Večinoma so poraščene z rastlinami, ki imajo za živinorejo manjšo krmno vrednost ali celo negativno vplivajo na počutje živali (zlatica, podlesek, čmerika, praproti itd.).

Prvi korak k izboljšanju kakovosti kmetijstva

Najprej so stekli pogovori med člani društva in strokovnimi službami. Začeli smo iskati možnosti, kako urediti kmetijske površine, da bi bile te dobro in pravilno izkoriščene ter da jih hkrati ne bi prekomerno izčrpali. Ozrli smo se na Gorenjsko in ugotovili, da tam velika večina resnih kmetij dosejuje vsaj trave in metuljnice. S tem ukrepom pride do pritiska na nezaželeno rastlinje v travni ruši, hkrati pa se povečata količina in kakovost krme.

Zato smo se s kmeti odločili, da s projektnimi sredstvi, ki jih sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz *Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja*, nabavimo travniško sejalnico. V septembru smo tako izvedli prve poskusne dosaditve različnih travnih mešanic v travnike in pašnike. Pripravili smo tudi strokovne delavnice in prikaze s področja učinkovite, trajnostne in ekološko usmerjene rabe kmetijskih površin. Sicer se ob tem zavedamo, da le z dosejevanjem še ne bomo rešili težav in dosegli želenega kakovostnega premika. A prvi, ključni korak je storjen. Tisti, ki mu bodo sledili, bodo zagotovo težji, saj zahtevajo vsaj delni odmik od ustaljenih kmetijskih praks. Kljub temu ostajamo optimisti in računamo, da bomo v naslednjih petih letih lahko priče prvim vidnim izboljšanim rezultatom. Ta čas bomo spremljali potek rasti različnih travnih mešanic, ki smo jih poskusno sadili na travnikih in pašnikih od Srpenice, Bovca, Soče do Loga pod Mangartom. Rezultati bodo osnova za pripravo nadaljnjih priporočil. Tako se bodo kmetje morda lažje odločali za ukrep dosejevanja. Želimo si, da bi se našim dejavnostim priključilo čim več kmetov, saj bomo tako uspešnejši.

PRIKAZ DOSEJEVANJA S TRAVNIŠKO SEJALNICO *– Ovire so zato, da se jih preskakuje – tudi v kmetijstvu.*

Možne rešitve za obstoj kmetijstva

Danes se na Bovškem vsaj osem (za naše razmere večjih) kmetij ukvarja s predelavo mleka in rejo drobnice. Ti skupno pridelajo okoli 16 ton sira. Od tega so štiri kmetije vključene v shemo označbe porekla za Bovški sir. Člani društva rejcev drobnice se sprašujejo, kako bo s sirarsko proizvodnjo čez 30 let. Nam bo uspelo obdržati obstoječe stanje? Se bo kmetijstvo obdržalo in če, na kakšen način?

Delo na kmetiji, ki se lahko pohvali s sirarsko obrtjo, ni le zahtevno, ampak za nemoteno delovanje potrebuje tudi veliko delovne sile. Ker gre za težaško delo, se razmišljanja v smeri razbremenitve kmeta. Ena od rešitev, ki lahko omogoči dolgoročne učinke, je izgradnja skupne sirarne, kjer bi proizvajali Bovški sir in druge mlečne izdelke, s katerimi bi povečali pestrost ponudbe. Poslovni načrt za delovanje skupne sirarne je pokazal, da se pri dveh zaposlenih in občasni pomoči sezonskih delavcev sirarna lahko pokriva in ob tem dostojno plačuje mleko. V tem primeru bi se kmete, ki danes v svojih sirarnah dnevno prebijejo vsaj štiri ure (za trženje porabijo še mnogo več časa), močno razbremenilo. To bi bil zagotovo težko izvedljiv, a hkrati velik in zelo pomemben korak. Ob tem bi se sprostili še drugi potenciali, ki jih imajo posamezne kmetije (turizem na kmetiji, predelava drobnice v mesne izdelke, večanje osnovne črede itd.). Kmetje bi lahko na ta način pridelali več. Poleg tega bi lahko dali več poudarka na kakovostnejšo in povečano obdelavo kmetijskih površin, kar bi posledično vplivalo tudi na manj zaraščanja. Skratka, kmetijam, ki želijo nekaj več, zagotovo ne bi zmanjkalo izzivov. Izpad dohodka (razliko od mleka do sira) bi lahko vsaka kmetija na hitro pokrila. Pri tem je bojazen, da s skupnim sirjenjem izgubimo pestrost sirov, odveč.

Izzivi za v prihodnje

Ob tem se zavedamo, da je treba tradicijo planinskega sirarstva ohranjati. Tovrstna paša in sirarstvo sta še dodatna bisera, zato moramo narediti vse, da ohranimo vsaj trenutno obstoječe planine (Božca, Duplje, Krnica, Mangart). Pri razvoju planin vidimo možnost sodelovanja z ***Občino Bovec***, ki bi se lahko dejavno vključila v gradnjo potrebne infrastrukture. Žal brez ustrezno dosto-

pnih cest razvoja planin ne moremo pričakovati. Aktualno je razmišljanje o izgradnji ceste na planino Golobar, ki predstavlja velik potencial za kmetijstvo, biomaso (DOLB) ter tudi za zimski in poletni turizem. S tem bi turiste načrtno preusmerili in s tem razbremenili območje Triglavskega narodnega parka.

Skupna sirarna bi zagotovo spodbudila potrebo po večji proizvodnji mleka in gospodarnejšem sodelovanju. Zato bi bilo smiselno urediti dostopne »mlečne« pašnike. Tako bi lahko npr. dolina Bavšice postala »mlečna« planina. Ta bi zaradi dobre dostopnosti omogočila strojno molžo in transport mleka do sirarne. Danes se v Bavšici pasejo jalove ovce. Te bi lahko preselili na višje ležeče in slabše dostopne pašnike (npr. Lemovje). S tovrstnimi ukrepi bi poskrbeli za gospodarno obdelane površine in lep videz kulturne krajine.

Osnovni pogoj pa je, da se povezujemo in delamo za skupno dobro. Individualizem je sicer skladen s trenutnim načinom življenja. Pa je to prava pot?

Besedilo in foto: Peter Domevšček, tajnik Društva rejcev drobnice Bovške

LESARJI DOLINE SOČE

Skozi celotno zgodovino človeštva je tako kot kamen tudi les odigral izjemno pomembno vlogo. Slednji ne sodi le med enega od osnovnih materialov za gradnjo in izolacijo, ampak je kot obnovljivi vir energije tudi pomemben energent. Kljub svoji trdnosti in žilavosti je les material, ki se sorazmerno lahko obdeluje. Je prijeten za oko in otip, človeku pa nudi tudi občutek toplote. Zanimivo je njegovo razmerje med težo in nosilnostjo, ki zagotavlja široko uporabnost za interier ter eksterier. Danes je nepogrešljiv v papirni, tekstilni, farmacevtski in živilski industriji, vsekakor pa je še vedno zelo cenjen in priljubljen tudi v umetnosti.

***V TOLMINSKEM MUZEJU SO DIJAKI SREDNJE LESARSKE ŠOLE IZ NOVE GORICE MED DRUGIM ISKALI TUDI OKRASNE VZORCE IN DETAJLE**, s katerimi muzejski leseni predmeti še vedno izžarevajo umetniško žilico ter čut za estetiko naših prednikov. Z imitacijo posameznih elementov bi radi petošolci v svoje izdelke vnesli pridih kulturne dediščine in jim s tem zagotovili dodano vrednost, hkrati pa bi se na tak način poklonili lesarskim mojstrom tistega časa.*

Kljub njegovi vsestranskosti in širokemu spektru uporabe pa ta obnovljivi vir energije današnji potrošniški svet vse prevečkrat zamenjuje s plastiko. V želji, da les ne bi izgubil vrednosti in da bi ga znali ustrezno ceniti, je lokalna akcijska skupina ***LAS Dolina Soče***, ki deluje pod okriljem ***Posoškega razvojnega centra***, prijavila projekt z naslovom *Lesarji doline Soče*. Z ustrezno povezanostjo, spodbujanjem ustvarjalnosti in sodelovanjem tovrstne stroke bi se lahko skupaj nastopilo na konkurenčno močnem trgu, posledično pa bi lahko okrepitev te dejavnosti v naši dolini prispevala tudi k zmanjševanju zaraščanja območja. Zato je v sklopu projekta z namenom skupne promocije predvidena tudi skupna promocija, izid kataloga lesarjev in izdelava predstavitvenih lesenih kulis.

Sredi septembra je tako stekla prva dejavnost v okviru omenjenega projekta. Vodilni partner je v sodelovanju s ***Tolminskim muzejem*** in ***Strojno, prometno in lesarsko šolo iz Nove Gorice*** organiziral srečanje mizarjev in dijakov iz omenjene lesarske šole. Po uvodni predstavitvi projekta, ki jo je pripravil vodja **Peter Domevšček**, je etnologinja Tolminskega muzeja **Karla Kofol** predstavila posamezne zanimive muzejske lesene predmete, medtem ko se je njen stanovski kolega **Marko Grego** dotaknil še ene zanimive teme. Spregovoril je o tako imenovanem resonančnem lesu in izdelovanju kitar. Okoli 25 slušateljev pa je prisluhnilo tudi mizarju **Marcusu Pollmeierju**, ki je predstavil še obdelavo in umetniško oblikovanje lesa.

Tolminski muzej so nato konec septembra v spremstvu profesorja **Mihe Jukiča** ponovno obiskali trije dijaki 5. letnika omenjene lesarske šole (**Miha Cotič**, **Martin Govekar** in **Manuel Legiša**), ki so se odločili, da bodo s svojimi ročno izdelanimi lesenimi predmeti sodelovali pri projektu. Tokrat so se v muzeju, ki je po mnenju Kofolove lahko prava zakladnica novih idej, posvetili predvsem iskanju okrasnih vzorcev in detajlov, s katerimi muzejski predmeti še vedno izžarevajo umetniško žilico ter čut za estetiko naših prednikov. Z imitacijo posameznih elementov bi radi v svoje izdelke vnesli pridih kulturne dediščine in jim s tem zagotovili dodano vrednost, hkrati pa bi se na tak način poklonili nekdanjim lesarskim mojstrom.

Projekt, v katerega je poleg LAS Dolina Soče vključenih še pet projektnih partnerjev (***Občina Bovec***, ***Občina Kanal ob Soči***, ***Občina Kobarid***, ***Občina Tolmin*** in omenjeni muzej), sofinancirata Republika Slovenija ter Evropska unija iz *Evropskega sklada za regionalni razvoj*.

Besedilo in foto: Tatjana Šalej Faletič

Utrinki

V SPOMIN NA SOŠKE MLEKARJE

Soča – Sredi avgusta je sredi vasi Soča potekalo slovesno odkritje nove lesene skulpture, avtorja **Miloša Domevščka**. Skulptura uprizarja mlekarja in po novem dela družbo lesenemu gozdarju, ki je prav tako plod dela istega avtorja.

»Skulptura mlekarja je še ena od pričevalcev nekdanjega življenja ljudi iz Soče in celotne doline, ki so s svojo skromnostjo živeli na svojem bornem koščku zemlje,« je zbrane pozdravil **Mitja Cuder**. Spremljevalni kulturni program je bil obogaten z ubranimi toni harmonikarja **Reneja Zorka**, na citrah pa je zaigral **Ivan Jelinčič**, ki je v nadaljevanju predstavil današnje sirarstvo in razkril nekaj skrivnosti o pravilni pripravi ovčjega sira.

***ODKRITJE NOVE LESENE SKULPTURE IN INFORMACIJSKE TABLE** – S šaljivim skečem o »kozarjenju« na planini so občinstvo navdušili avtor skulpture* **Miloš Domevšček - Mužincu** *(drži skulpturo), brata* **Mitja** *in* **Peter Cuder**, **Franci Čopi - Ciska** *ter* **Roman Kravanja - Otokarju**.

S šaljivim skečem o »kozarjenju« na planini so občinstvo navdušili avtor skulpture Miloš Domevšček - Mužincu, ki je tudi napisal scenarij, brata **Mitja** in **Peter Cuder**, **Franci Čopi - Ciska** ter **Roman Kravanja - Otokarju**. Ob tej priložnosti so na zid ob skulpturi na ogled postavili tudi informacijsko tablo o vasi Soča in njenih planinah. Besedilo, avtorja **Petra Domevščka**, je podano v slovenskem in angleškem jeziku. Prireditev, ki se jo je med drugim udeležil tudi župan Občine Bovec **Valter Mlekuž**, je potekala v soorganizaciji Krajevne skupnosti Soča Trenta in Zadruge Soča-Trenta. Dogodek se je zaključil z zabavo s pevcem **Vilijem Resnikom**.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Aktivno izmenjevanje izkušenj med pametnimi vasmi

Naj spomnimo, da se je pred časom kar 730 vasi iz cele Evrope potegovalo za naziv pametne vasi, od katerih so nato v sklopu projekta Smart Rural 21 izbrali 21 tistih, ki s svojimi razvojno usmerjenimi potezami izstopajo.

Med kandidatkami je bila tudi Šentviška planota, ki je s svojo razvojno vizijo prepričala komisiji tako v Sloveniji kot tudi v Bruslju. *»To je veliko priznanje ne le za vas, ampak tudi za Slovenijo, ki lahko pokaže nekaj konkretnega. Vi ste imeli veliko pokazati. Pri vas ste območje razvijali že prej, poleg tega ste samoiniciativno naredili svojo razvojno vizijo, predvsem pa ste bili pripravljeni na sodelovanje,«* je predstavnike krajevnih skupnosti (KS) s Planote, ki so se z namenom izmenjave primerov dobrih praks s predstavnicama iz finske pametne vasi sestali prvo soboto v oktobru, pohvalil koordinator omenjenega projekta za Slovenijo **Goran Šoster**. Med drugim je dejal, da je pri njihovem izboru pretehtala želja mladih ljudi, da skupaj s starejšo generacijo sooblikujejo ta življenjski prostor. *»To je bilo vaše najmočnejše razvojno orožje, ki se je močno čutilo in vam dalo prednost pred ostalimi,«* je še poudaril.

Na srečanju na Pečinah je **Polonca Kavčič** okoli 20 zbranim najprej predstavila Planoto, ki združuje območje treh krajevnih skupnosti, **Nives Laharnar** pa v nadaljevanju še projekt večgeneracijskega centra. Tega želijo Planotarji urediti v prostorih nekdanje šole na Pečinah. Sledila je predstavitev primera dobrih praks iz Finske, kjer so tamkajšnji vaščani samoiniciativno ustanovili zadrugo, od občine odkupili stavbo nekdanje šole v vasi Raudanmaa in jo spremenili v »pametno hišo«. Pod njeno streho danes vaščani koristijo usluge fitnesa in vodene vadbe, podjetništva (sodelo oziroma *»coworking«*), varstva in izobraževanj, občasnih frizerskih storitev in pedikure, prehrane (menze) ... Ob tem je zadruga uredila tudi lasten mini živalski vrt, s katerim si poleg prihodkov od enkratne članarine v vrednosti 300 evrov deloma zagotavlja dodatni vir finančnih sredstev. Ta dejavnost pa ima še eno prednost. Z njo domače in tuje goste (zaključene skupine, šole, družine, posameznike ...), ki jih je iz leta v leto več, načrtno usmerjajo in koncentrirajo na to območje vasi ter s tem domačinom zagotavljajo njim ljub bivanjski mir in zasebnost. Ker gre za projekt, ki se je po tematiki najbolj približal razvojni viziji Planotarjev, so ga ti tudi izbrali za aktivno izmenjevanje izkušenj. Zahvala za delitev konkretnih in praktičnih nasvetov pa gre simpatičnima gostjama, **Heini Niklas-Salminen** in **Pirkko Syrjäläinen**, dvema gonilnima silama iz skupine sedmih aktivistov omenjene finske pametne vasi.

***IZMENJAVA IZKUŠENJ ZAGOTOVO SODI MED DRAGOCENE NEVIDNE ZAKLADE**, kar se na Šentviški planoti zelo dobro zavedajo. Zato so z veseljem gostili dve gonilni sili iz skupine aktivistov finske pametne vasi Raudanmaa. Njune nasvete bodo s pridom uporabili pri pripravi novih LAS-projektov in črpanju EU-sredstev iz programa CLLD.*

Srečanja so se udeležili tudi trije člani tolminskega občinskega sveta **Karel Laharnar**, **Gregor Lapanja**, ki je tudi predsednik KS Šentviška Gora, in **Gregor Poljak** – vsi domačini s Planote, ki si vseskozi prizadevajo, da bi se njihovo območje razvilo v zgleden primer pametne vasi, kakršno so si skupaj z ostalimi domačini tudi zamislili.

Besedilo in foto: Tatjana Šalej Faletič

OCENJEVANJE SIROV 2021

Štiričlanska strokovna komisija, ki je letos 7. oktobra ocenjevala devet prispelih vzorcev sira, je bila več kot zadovoljna, saj se je izkazalo, da so vsi siri izredno kakovostni. Po besedah vodje komisije **Davorina Korena** je na ocenjevanju možno doseči največ 20 točk: za okus največ deset točk, za prerez tri, za testo, vonj in izgled po dve točki, za barvo eno točko. Eden je s 17,56 točkami dosegel naziv prvi kakovostni razred (16–17,99 točk), kar osem sirov pa je prejelo več kot 18 točk in se s tem uvrstilo v ekstra kakovostni razred. Največ točk (19,44) je dobil trdi kravji sir s planine Matajur.

Vsi sodelujoči siri so bili v organizaciji ***Kmetijske zadruge Tolmin*** med 14. in 16. oktobrom razstavljeni v Kinogledališču Tolmin. Dejavnosti so potekale v okviru projekta *Oživljanje starega mestnega jedra Tolmina*, ki ga v sodelovanju s ***Posoškim razvojnim centrom*** vodi ***Občina Tolmin***. Projekt sofinancirata RS in EU iz ESRR.

Besedilo in foto: T. Š. F.

ZNAK KAKOVOSTI TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA TUDI V BIOSFERNEM OBMOČJU JULIJSKE ALPE

BESEDILO • *Davorin Koren,* **vodja oddelka za trajnostni razvoj, Javni zavod TNP**
FOTOGRAFIJI • *Davorin Koren* • *Jaka Koren (osebni arhiv Mojca Benedejčič)*

Letos obeležujemo 50 let medvladnega raziskovalnega programa UNESCO MAB (»Man and Biosfere« / Človek in Biosfera), ki si prizadeva za sožitje med ljudmi in njihovim okoljem, hkrati pa v 129 državah vzpostavlja svetovno mrežo 714 tako imenovanih biosfernih območij (BO). Gre za mednarodno prepoznana območja, kjer človek in narava sobivata z roko v roki. S programom MAB se tako prebivalcem in lokalnim skupnostim nudi nove razvojne priložnosti, strokovnjakom nove izzive, obiskovalcem pa nova doživetja.

Biosferno območje Julijske Alpe

To najstarejše in največje BO v Sloveniji obsega občine Bled, Bohinj, Bovec, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora, Kobarid, Radovljica, Tolmin in Žirovnica. Območje Triglavskega narodnega parka (TNP) predstavlja osrednje območje BO Julijske Alpe, prehodno območje pa obsega širši del Julijskih Alp. Sicer pa imamo v Sloveniji še tri BO, in sicer Kozjansko, Kras in Mura.

Znak kakovosti Triglavskega narodnega parka (ZKTNP) *www.tnp-kakovost.si*

Certifikat znaka kakovosti zasleduje vrednote in poslanstvo našega narodnega parka na celotnem BO Julijskih Alp. Predstavlja storitve in izdelke posameznikov, ki razumejo potrebo ohranjanja čudovite narave ter okolja našim zanamcem. Potrošniku ob tem omogoča, da podpira lokalno gospodarstvo in tradicijo, in sicer kot zagotovilo kakovosti ter znak spoštovanja narave in zaupanja človeku.

Znak kakovosti se podeljuje za področja kmetijstva, turizma, domače in umetnostne obrti, gozdarstva, zeliščarstva, izobraževanja …

Glavni pogoj za pridobitev certifikata je zagotavljanje in konkretno dokazovanje, da imajo izdelki in storitve nadstandardno splošno, predvsem pa okoljsko kakovost.

ZKTNP lahko pridobijo

- **ekološke kmetije, rejci avtohtonih pasem domačih živali, uporabniki planinskih pašnikov, izdelovalci zaščitenih izdelkov, itd. … in**
- **turistični ponudniki (zanje je eden ključnih pogojev ZKTNP predhoden vstop v zeleno shemo slovenskega turizma »Slovenia Green«).**

Več o tem, kako pridobiti ZKTNP najdete na: *www.tnp-kakovost.si/sl/content/zktnp/kako-se-pridruziti-zktnp.html*

Ponosni nosilci ZKTNP iz doline Soče so:

- ***Ekološka kmetija Černuta***, Log pod Mangartom 47b, 5231 Log pod Mangartom
- ***Ekološka turistična kmetija Pri Plajerju***, Trenta (www.eko-plajer.com)
- ***Ekološka turistična kmetija Jelinčič***, Soča (www.kmetijakampjelincic.si)
- ***Kamp Korita***, Soča (www.camp-korita.com)
- ***Eko kamp Koren***, Kobarid (www.kamp-koren.si)
- ***Ekološka turistična kmetija Pri Lovrču***, Čadrg (www.prilovrcu.si)
- ***Pehtra.si***, Zatolmin (www.pehtra.si)
- ***Eko chalet Astra Montana***, Stador (www.astra-montana.com)
- ***Ekokmetija d.o.o.***, Kneške Ravne 9, 5216 Most na Soči

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo

Julian Alps Biosphere Reserve since 2003 Man and the Biosphere Program
Julijske Alpe Biosferno območje od leta 2003 Program Človek in biosfera

50 LET

TRIGLAVSKI NARODNI PARK KAKOVOST QUALITY

PRVI TRIJE TEKAČI V KATEGORIJI »DOMAČINI«**: pri moških* **Marko Abram**, **Pavlo Šorli** *in* **Jaka Obid**, *pri ženskah pa* **Simona Ozebek**, **Tina Šorli** *in* **Milojka Čufer**. ***Foto: Matjaž Trojar

MLADI TEKMOVALCI IZ ATLETSKEGA DRUŠTVA POSOČJE** tudi letošnjo sezono zaključujejo z izjemnimi rezultati.* ***Foto: Matjaž Sovdat

28. GORSKI TEK NA ČRNO PRST

Podbrdo–Črna prst – Prvič po šestih letih je Planinsko društvo (PD) Podbrdo v soorganizaciji Gorsko reševalne službe (GRS) in Občine Tolmin pri pripravah na gorski tek iz Podbrda na Črno prst razveselilo stabilno vreme. Več kot 90 tekačev se je pognalo na progo, ki je suho oprijemala njihove stopinje in jim zagotavljala varen korak vse do vrha 1.844 metrov visoke gore.

Letos je precej upadla številčnost tekačev GRS. Nekoliko manj je bilo tudi domačinov, a nove generacije in nova imena zagotavljajo kontinuiteto. Ob tem ne moremo mimo dejstva, da je na startu že 28 stal eden od treh pionirjev tega teka **Peter Čufer**, le enkrat manj pa njegova žena **Milojka** in Podbrdčan **Leon Kos**, ki jima manjka le prvi tek iz leta 1970. Petru in Milojki se je pridružil sin **Tomaž Čufer**, družinski vzpon je uspel tudi **Tini Šorli**, **Jaku Obidu** in **Marku Obidu**.

Ciljno črto pred planinskim domom je prvi prestopil **Luka Mihelič** iz KGT Papež, a s časom 00:52:57.70 ni uspel premagati rekorda proge, ki si ga že od leta 2006 lasti **Peter Lamovec**. Sledil mu je **Primož Porenta** iz Atletskega društva Olimpik, ki se je s progo spopadel drugič. Kot tretji se je zapisal stari znanec in legenda **Simon Alič**. V kategoriji ženske absolutno so lestvico sestavile **Barbara Jolič** iz Ljubljane, TK Šmarnogorska naveza (01:09:14.60), povratnica po poškodbi **Mihaela Tušar** in v Kopru živeča Angležinja **Madeleine WhyBrow**.

Med domačini je bil najboljši **Marko Ambram** s sedmim mestom, med domačinkami pa **Simona Ozebek** z osmim. Letos sta v strmino grizla kar dva osnovnošolca, 14-letni **Urh Melan Mozetič** iz Komna in 12-letni domačin Mark Obid, najstarejši pa je bil 78-letni **Milan Kogoj** iz Šentviške planote.

PD Podbrdo je tudi letos z žičnico na vrh gore prepeljalo rezervna oblačila in tekačem pripravilo okrepčilno sadno kupo. Zaključna slovesnost s podelitvijo medalj in pokalov pa se je odvila na športnem igrišču v Podbrdu.

Olga Zgaga

PONOSNI NA USPEHE NAŠIH ATLETOV

Tolmin – Mladi tekmovalci iz Atletskega društva (AD) Posočje tudi letošnjo sezono zaključujejo z izjemnimi rezultati. **Andrej Skočir**, ki je bil s svojimi 18 leti uvrščen med najbolj obetavne mlade evropske atlete in v vrhunsko mlado slovensko selekcijo, je zmagal v teku na 200 metrov na balkanskem prvenstvu do 20 let v Istanbulu in v isti disciplini osvojil še deseto mesto na evropskem prvenstvu do 20 let v estonskem glavnem mestu. Tudi na državnih prvenstvih in mitingih je osvajal najvišja mesta v tekih na 60, 100 (osebni rekord 10:68), 200 in 400 metrov v mladinski ter članski kategoriji, kar dokazuje njegov izjemni sprinterski potencial. Na balkanskem prvenstvu do 18 let v srbskem mestu Kraljevo je sodelovala tudi 15-letna **Žana Sovdat** in v metu kopja osvojila odlično šesto mesto.

Poleg naših dveh najboljših atletov so medalje na državnih prvenstvih osvojili še drugi mladi člani. **Svit**, **Kras** in **Gaja Leban Jež** ter **Anuška Gruden** v gorskih tekih, **Ajda Sovdat** v skoku s palico in metu kopja ter **Tamara Manfreda** v metu diska. Zelo dobro so tekmovali tudi **Tina Jarc**, **Nik Črv**, **Martin Leban**, **Blaž Kragelj**, **Jaka Kenda** in **Gaja Sovdat**.

AD Posočje je v letošnji sezoni ponovno odlično organiziralo prvenstvo Slovenije v moštvenem in posamičnem mnogoboju v kategoriji U14, na katerem je nastopilo 180 mladih iz 19 klubov. Sezono pa smo 9. oktobra zaključili z mitingom v Tolminu, na katerem so se predstavili tudi zgoraj omenjeni najboljši domačini in številen atletski podmladek.

Ob koncu sezone se zahvaljujemo vsem, ki pomagajo atletom, predvsem trenerjem **Saši Babšek**, **Katji Cvek**, **Aljažu Černigoju**, **Veroniki Gregorčič**, **Aljošu Rejcu**, **Matjažu Sovdatu** in sodniški ekipi z **Matejem Gaberščkom** na čelu, pa tudi članom upravnega odbora, staršem ter vsem, ki nas finančno podpirajo.

Maša Klavora, članica AD Posočje

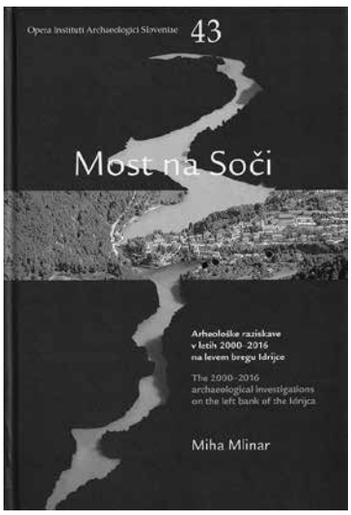
DVAJSETA KOŠNJA MAKLAUČKOVE SENOŽETI

Podmelec – Na Tolminskem je bila nekoč košnja visokogorskih senožeti del poletnega vsakdana. Danes se tega opravila spominjajo z nostalgijo in v nekaterih vaseh želijo tradicijo ročne košnje ohraniti. V Podmelcu se kosci vsako leto srečajo na dogodku, ki so ga pred 20 leti poimenovali Maklaučkov memorial. Domačini se še živo spominjajo vaščana **Maksa Golja**, po domače Maklaučka. Vaški godec, pevec, čebelar, kmet, predvsem pa veseljak je popestril marsikateri trenutek podmelškega vsakdana. Na obronku vasi je posedoval strmo senožet in ko je Maks konec maja 2000 umrl, so se vaščani odločili, da jo bodo v njegov spomin vsako leto pokosili. Leto po Maksovi smrti se je na Maklaučkovem memorialu zbralo deset vaških fantov, kasneje je organizacijo prevzelo Turistično društvo Sopota, pridružili so se jim še člani Vokalne skupine Snežet in skoraj vsako leto tudi tolminski župan, ki izhaja iz Podmelca.

MAKLAUČKOV MEMORIAL** – Tradicionalno se kosci in klepači zgodaj zjutraj zberejo pod vaško lipo. Ob zajtrku, »kafetu« in obveznem šilcu domačega se oglasita ljudska pesem ter harmonika. Ta kosce spremlja vse do senožeti, kjer sledi pregled orodja in kjer se izmenjajo prastare ter nove modrosti o tehniki košnje, brušenja in klepanja.* ***Foto: Radko Laharnar

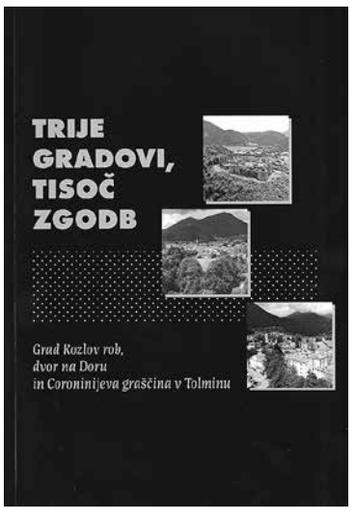
Tradicionalno se kosci in klepači zgodaj zjutraj zberejo pod vaško lipo. Ob zajtrku, »kafetu« in obveznem šilcu domačega se oglasita ljudska pesem ter harmonika. Ta kosce spremlja vse do senožeti, kjer sledi pregled orodja in kjer se izmenjajo prastare ter nove modrosti o tehniki košnje, brušenja in klepanja. Ko vsa trava pade, se kosci zberejo na vrhu senožeti, nazdravijo in zapojejo, seveda tako glasno, da jih zaslišijo dekleta in žene v kuhinji, kjer se po starem receptu kuhajo domači štruklji. Kot radi rečemo, se na takih sreča-

Most na Soči

Obsežno strokovno knjižno delo, ki ga je avtor posvetil spominu na svojo muzejsko mentorico, prijateljico in podpornico **Beatiče Žbona Trkman**, *je nadgradnja njegovega magistrskega dela* »z dodatnimi izsledki raziskav leta 2013 na Pucarjevem robu in naključnega odkritja na Lipičarjevem vrtu leta 2016 ter naravoslovnih analiz človeških, živalskih in rastlinskih ostankov.« *Dvojezično (slovensko in angleško) monografijo, dopolnjujejo tudi prispevki* **Petre Leben - Seljak**, **Boruta Toškana** *in* **Metke Culiberg**. *Ob koncu nam to zajetno strokovno delo na kar 72 straneh ponuja tudi table z risbami izkopanih predmetov.*

NASLOV: Most na Soči. Arheološke raziskave v letih 2000–2016 na levem bregu Idrijce. AVTOR: **Miha Mlinar**. ZALOŽBA: Založba ZRC SAZU, Inštitut za arheologijo, Založba ZRC. ZBIRKA: Opera instituti Archeologici Sloveniae 43. KRAJ IZDAJE: Ljubljana. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 335. NAKLADA: 500. FORMAT: 23 cm × 29,7 cm. VEZAVA: trda.

Trije gradovi, tisoč zgodb

Zbornik prispevkov nas pouči o tem, da ima (je imel) Tolmin kot edino naselje na Primorskem, kar tri grajske stavbe. Njihove vloge so bile različne, prav tako pa se je skozi stoletja spreminjal njihov pomen. Raziskave so denimo pokazale, da je bil Kozlov rob obljuden že v rimskem času. »Večina drobnih arheoloških predmetov je s konca 15. ter 16. in 17. stoletja, ko je grad doživljal svoj zadnji razcvet. Predmeti jasno kažejo na vpetost najdišča in Tolminske v širši evropski prostor, kar predstavljajo tudi nekateri odkriti prestiži predmeti, kot sta npr. zlat prstan ali del kamnitega kipca, ki jima z bližnjega prostora še ne najdemo ustreznih primerjav.«

NASLOV: Trije gradovi, tisoč zgodb. Zbornik prispevkov o gradu Kozlov rob, dvoru na Doru in Coroninijevi graščini v Tolminu. UREDIL: **Miha Mlinar**. IZDAL: Tolminski muzej. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2021. ŠTEVILO STRANI: 98. NAKLADA: 300. FORMAT: 21,5 cm × 30,5 cm. VEZAVA: mehka.

Utrinki

njih srečata preteklost in prihodnost. In če ob dišečem štruklju, ravno takem, kot so jih kuhale naše babice, podoživimo okus preteklosti, ni vrag, da ne bodo za kuhalnico prijele tudi naše hčerke in ta okus prenesle naprej. Kajti mali kosci, ki že veselo vihtijo otroške kose, dajejo upanje, da tradicija tod ne bo zamrla.

Peter Pavletič, kosec

DOBRODELNI TURNIR V BADMINTONU

Most na Soči – Pisala se je sobota, 25. september. Tega dne se je dopoldne v skladu z ukrepi in priporočili, ki veljajo za organizacijo športnih dogodkov, začel odvijati prvi turnir v badmintonu. Organizirali so ga člani odbora šolskega sklada OŠ Dušana Muniha Most na Soči, zato je imel dobrodelno noto. Na vabilo se je odzvalo nekaj učencev in njihovih staršev. Ogreli smo si mišice in začeli odbijati žoge preko mreže v nasprotnikovo polje. V šolski telovadnici so

ČLANI ODBORA ŠOLSKEGA SKLADA MOSTARSKE OŠ *so septembra organizirali dobrodelni turnir v badmintonu.* ***Foto: Sanja Sivec Levpušček***

se hkrati odvijale štiri tekme v kategorijah osnovnošolec, fantje do 40 let in dekleta ter fantje nad 40 let.

Ob koncu turnirja je predsednica šolskega sklada **Andreja Klobučar** vsem udeležencem podelila priznanja. Z nasmehi na obrazih smo zadovoljni odhajali, saj smo tako s prispevki udeležencev kot z donatorskimi sredstvi zbrali kar zajeten kupček denarja za šolski sklad. Posebna zahvala gre donatorjem.

Organizatorji smo se odločili, da bomo turnir zagotovo ponovili. Tako se bo lahko še kdo prijetno razgibal in se imel lepo, hkrati pa prispeval kamenček v mozaik sredstev našega šolskega sklada.

Urška K. Mavrar, članica odbora šolskega sklada

Nada Peternelj

Že pred časom je v uredništvo prispela pesem, ki jo je spisala **Nada Peternelj** iz Otaleža. Ker se v jesenskih mesecih spominjamo tako konca soške fronte kot tudi konca prve svetovne vojne, vam jo ponujamo v branje. Naj bodo ti verzi spomin na trpljenje in opomin, da se taka morija ne bi smela nikoli zgoditi.

Mateja Kutin

KJE NJIH GROB LEŽI

Svetla jasa sredi gozda,
križ pri križu na njej stoji.
Brez naslova, brez imena,
da bi vedeli domači,
kje njih dragih grob leži.

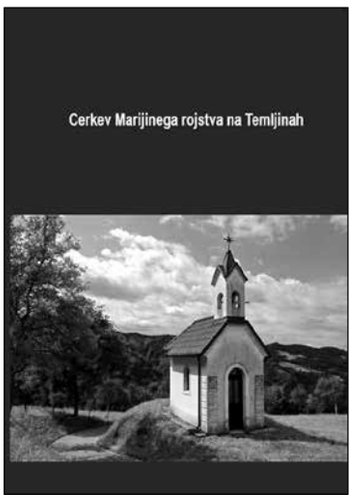
So v tuje kraje jih poslali,
se za tujo zemljo bojevat,
še grob so tujci jim skopali.
Zaman čakala mati je na sina,
zaman čakala žena je moža,
zaman čakali so otroci,
da bi očka jih objel.

Le drobno pismo je prispelo,
za presvitlega cesarja
je vaš sin, oče, mož, življenje
daroval ...
Nikdar tega ne bodo znali,
kje njegov poslednji dom stoji,
da bi svečko mu prižgali,
s seboj odnesli prgišče bi prsti.

Sveta gora, Škabrijel in Sabotin
neme priče teh grozot,
zaman so upali,
da človekov sin se bo kdaj
spametoval
in ljubezni pred pohlepom
prednost dal.

Komaj je potihnil grom topov,
na zahodu spet se zbiral
velik črn je oblak,
da prekril bo zemljo našo,
hoteč izbrisati naš rod.

Nada Peternelj

Cerkev Marijinega rojstva na Temljinah

V samozaložbi je letos izšla brošura z naslovom Cerkev Marijinega rojstva na Temljinah, avtorja **Stojana Kenda**. *V njej je v prvem delu govora o vasi Temljine v Baški grapi, ki* »leži na terasi jugozahodne strani Kotla (1174 m) nad dolinama potokov Knežce in Bače na višini 517 m«. *Drugi del pa je namenjen predstavitvi cerkve Marijinega rojstva. Kot lahko preberemo, je njena izgradnja povezana s prihodom italijanske učiteljice* **Ernestine Lanzoni**, *ki jo je dala v vasi postaviti v zahvalo za to, ker so jo vaščani tako lepo sprejeli. Stroške gradnje in opreme je krila učiteljičina mati, za dela, z izjemo krovskih, pa so poprijeli domačini. Sledi predstavitev gradnje cerkve, ki je bila zgrajena v manj kot letu dni in blagoslovljena 7. junija 1936.*

NASLOV: Cerkev Marijinega rojstva na Temljinah. AVTOR: **Stojan Kenda**. ZALOŽBA: samozaložba. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2021. ŠTEVILO STRANI: 24. NAKLADA: 60. FORMAT: 18 cm × 26 cm. VEZAVA: mehka.

Slike na steklo/ Pitture su vetro

Dvojezični (slovenski in italijanski) razstavni katalog opusa slik na steklo amaterske slikarke slovenskih korenin **Clare Lapanje** *predstavlja različne motive, krajinske podobe, cikel slik štirih letnih časov z mačko, portrete, panorame, živali in cvetlice itd. Pomemben sklop del* »predstavljajo tudi portreti njenih družinskih članov in prijateljev, ki kažejo, da svojega osebnega odnosa do portretirancev ni poudarila le z globoko izrazno močjo, ampak tudi z njihovo postavitvijo v prostor. Nono Amalijo (1995), oblečeno v haljo z izjemno natančno izrisanim cvetličnim vzorcem, je upodobila v idilični krajini, ki bežno spominja na kraje ob Idrijci, od koder izvirata njena starša,« *še pojasnjuje avtorica besedila.*

NASLOV: Slike na steklo/Pitture su vetro. AVTOR: **Nataša Kovšca**. ZALOŽBA: Tolminski muzej. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 40. NAKLADA: 300. FORMAT: 23 cm × 21 cm. VEZAVA: mehka.

Božji mlini

Letos je izšla pesniška zbirka Božji mlini, ki zajema izbor večletnega pesniškega opusa **Boruta Rutarja**. *Pesmi so nastale v časovnem razponu 40 let in* »kažejo na različna avtorjeva ustvarjalna obdobja, čutenja in razpoloženja.« *Avtor je zbirko razdelil na sedem razdelkov, ki med seboj ne ločujejo strogo, saj se* »motivi in podobe mehko prelivajo, ponavljajo in poglabljajo. Morda izstopa le razdelek Mistika, v katerem so pesmi prilike, s prevladujočim ekstatičnim odnosom do stvarstva.« *Kot je še zapisala* **Nadia Roncelli**, *je v središču avtorjevega* »duhovnega in pesniške-

Utrinki

KANUISTKA ALJA KOZOROG ŽIVI SVOJE SANJE

Idrija pri Bači – Zadnji julijski dan je bil športno obarvan. Sorodniki, prijatelji, sovaščani in podporniki smo v sobotnem popoldnevu pred domom krajanov z zastavami, ragljami in trobljami ob vrnitvi domov pozdravili našo olimpijko. Članica Kajak kluba Soške elektrarne **Alja Kozorog** je z debitantskim nastopom na olimpijskih igrah (OI) v Tokiu orala ledino v ženskem kanuju, saj se je kot prva Slovenka zapisala v zgodovino slaloma na divjih vodah in s tem domačo vas umestila na svetovni športni zemljevid. Z osmim mestom v kvalifikacijah in 12. mestom v skupnem seštevku polfinala se ji žal ni uspelo prebiti med finalistke, a Alja kljub temu z nasmehom pove, da so zanjo to (kljub neizpolnjeni želji po nastopu v finalu) bili lepi dnevi.

Po tekmi v kajakaškem središču Kasai je povedala: *»Na koncu se je vse skupaj strnilo v številko 12, ki pa zame ni samo številka. Pomeni napredek, vztrajnost, vložen čas in trud, ljubezen do športa, ljudi okoli mene, razočaranje in hkrati ponos, veselje. 12. mesto na Olimpijskih igrah Tokyo 2020 je rezultat, s katerim prihajam domov. Ponosna na svoje veslanje in hkrati razočarana nad napako, ki mi je odnesla nastop v finalu in borbo za višja mesta. S sabo prinašam tudi željo po še. Še naprej loviti in živeti sanje. Najlepša hvala vsem, ki ste stiskali pesti in verjeli vame in hvala celotni slovenski ekipi, ki je vsak dan naredila še bolj zanimiv. Vesela sem, da sem z vami lahko delila to izkušnjo in srečna, da vas imam! – S'm čutila na startu, kako se derete v ekran.«*

SPREJEM OLIMPIJKE ALJE KOZOROG *– Našo kanuistko je po vrnitvi iz Tokia na sprejemu pričakala delegacija podpornikov. Posebej razveselili so jo klubski kolegi, ki so jo športno dvignili na ramena.* ***Foto: Stane Rovšček***

Nastop na OI je želja vsakega športnika, a le redkim to tudi uspe. Alji je! S trdno voljo, mnogimi odrekanji in brezkompromisnim doseganjem jasnih ciljev, ki jih zastavi skupaj s trenerjem **Borutom Javornikom**. Poleg vrhunskega trenerja ima Alja, ki bo pri komaj 25 letih na ljubljanski Fakulteti za šport zaključila magisterij kineziologije, veliko podporo tudi v družini.

Valentina Žbogar, za Krajevno skupnost Idrija pri Bači

LETOS USPEŠNO IZPELJALI BOVŠKI MARATON

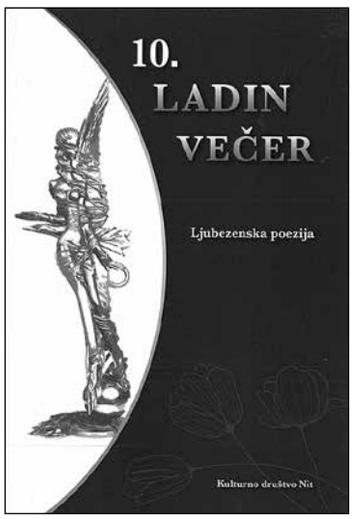
Bovec – V idealnem vremenu se je 18. septembra odvil Blitz Bovec maraton s startom in ciljem na osrednjem bovškem trgu. Športno društvo Maraton Bovec je tudi letos skupaj z ostalimi sodelujočimi in več kot 400 prostovoljci izpeljalo maraton, polmaraton, osem kilometrski

ga vesolja osnovno spoznanje, da je človek del stvarstva in z njim sestavlja enovito celoto.«

NASLOV: Božji mlini. AVTOR: **Borut Rutar**. ZALOŽILA: Mladika Trst. KRAJ IZDAJE: Trst. LETO IZDAJE: 2021. ŠTEVILO STRANI: 166. FORMAT: 13,8 cm × 23,4 cm. VEZAVA: trda.

10. Ladin večer

Pred letom dni je v zbirki Ladin večer izšla deseta knjižica, v kateri so zbrane pesmi literarnih ustvarjalcev

Kulturnega društva Nit – Posočje, Benečija, Rezija in gosta **Miha Obita**. *Ladin večer je tradicionalna glasbeno poetična prireditev, ki jo društvo organizira vsako jesen. Posveča jo Ladi, staroslovanski boginji ljubezni, lepote in družine. V tokrat zbrani ljubezenski poeziji lahko preberemo tudi pesem* **Dareta Trobca** *Se da?*

SE DA?
Se da nasmejati nasmeh?
Se da začutiti dotik?
Se da slišati misel?
Da se.
Kako nasmejati nasmeh?
Kako začutiti dotik?
Kako zaslišati misel?
Dotakni se nasmeha in slišal boš.

NASLOV: 10. Ladin večer. Ljubezenska poezija. Uredila: **Marjeta Manfreda Vakar**. IZDALO IN ZALOŽILO: Kulturno društvo Nit – Posočje, Benečija, Rezija. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 76. NAKLADA: 180. FORMAT: 14,1 cm × 20,9 cm. VEZAVA: mehka.

Knjižno polico napolnili: Tatjana Šalej Faletič in Mateja Kutin

OB DNEVU KNJIŽNICE *učenci tretjih razredov spoznavajo akcijo spodbujanja branja Moja knjižnica.* ***Foto: arhiv knjižnice***

BEREMO SKUPAJ

Zgornje Posočje – Nacionalni mesec skupnega branja se tradicionalno začenja na mednarodni dan pismenosti, 8. septembra, in se zaključi 10. oktobra, ob zaključku tedna otroka. Letos je bila posebna pozornost namenjena medgeneracijskemu branju, izpostavljen je bil pomen družinskega branja. V Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin smo različne generacije povabili k skupnemu branju že ob začetku poletja s projektom Bralna bratovščina. Zaključil se je 21. septembra. Sodelovalo je 86 bratovščin, ki so skupaj prebrale 1.032 knjig. Da bodo skupno druženje lahko nadaljevale še naprej, so za nagrado prejele družabno igro Črkovlak.

September je bil pri nas prazničen, saj smo 28., ob rojstnem dnevu **Cirila Kosmača**, že četrto leto zapored organizirali Dan knjižnice. Dogajanje, s katerim smo nagovorili različne ciljne skupine, smo razporedili prek celega tedna. Kako pisatelj doživlja življenje na malem kvarnerskem otoku, nam je razkril pisatelj in komediograf **Tone Partljič**. Da imamo Slovenci bogato zakladnico ljudskih zgodb in da so večeri v krogu družine ter prijateljev primeren čas za pripovedovanje, smo spoznali na zaključku delavnice pripovedovanja ljudskih zgodb (nastala je v organizaciji Zveze MiNK) z mentorico **Renato Lapanja** in pripovedovalcema **Luko Ovscem** ter **Kajo Rakušček**. Knjižnico kot zakladnico zanimivih in uporabnih informacij tudi za starejše so spoznavali obiskovalci iz tolminskega doma upokojencev ob mednarodnem dnevu starejših.

V galeriji tolminske knjižnice je bila ob začetku bralnega meseca na ogled razstava slikarja **Krištofa Zupeta** iz stalne zbirke knjižnice, na kateri je upodobil slovenske pesnike in pisatelje. Sledila je razstava igrivih likovnih del **Nine Zuljan**. Obiskovalcem bovške in kobariške knjižnice smo na bukvarnah omogočili nakup rabljenih knjig po simbolični ceni. Z bogatenjem domačih knjižnih polic lahko postavljamo zgled tudi otrokom in mladim bralcem. V knjižnici jih v svet domišljije popeljejo knjižničarke na urah pravljic z Lisico Mico, ki so se v vseh oddelkih začele oktobra. Prav tako se je v začetku meseca začela akcija Moja knjižnica, namenjena tretješolcem v Zgornjem Posočju, s katero jih želimo spodbujati k samostojnemu branju, obiskovanju knjižnice in samostojni izbiri knjig.

Peter Pavletič, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin

SREDI SEPTEMBRA SO V BOVCU USPEŠNO IZPELJALI LETOŠNJI MARATON, *na katerem se je na 42-, 24- ali 8-kilometrski preizkušnji skupaj pomerilo več kot 450 tekačev. Otrokom do 5. razreda OŠ pa je bil na voljo Kuža pazi tek.*

»fun run«, tek najmlajših ter pripravilo pester spremljajoči program.

Župan **Valter Mlekuž** je v svojem nagovoru tekačem zaželel obilo užitkov *»v tem prekrasnem naravnem okolju Bovškega«* in tek na najdaljši preizkušnji odprl s tradicionalnim zvonjenjem s kravjim zvoncem, medtem ko je zadonela himna Blitz Bovec maratona. Kot je povedal, občina *»na vseh ravneh ponosno podpira Blitz Bovec maraton, a vendar brez prostovoljnega dela izvedba zagotovo ne bi bila mogoča. Iskrena hvala vsem, ki se vse leto trudite, da je maraton tudi letos izveden, posebna zahvala pa gre prav prostovoljcem in pokroviteljem. Tokrat je še bolj kot uspešnost teka posameznikov morda najpomembnejši prav element druženja, saj smo v zadnjem letu vsi ugotovili, kako veliko nam to pomeni. Bodimo zgled, saj je eno najpomembnejših sporočil tega izvrstnega športnega dogodka prav spodbuda mladim k razvijanju športa in krepitvi zdravega športnega duha v zdravem telesu. Tudi tokrat smo naredili vse, da vam bo Bovško ponovno ostalo v najlepšem spominu«.*

V teku na 42 kilometrov je v moški konkurenci zmagal **Niklas Kröhn** (Avstrija), v ženski konkurenci pa **Neža Mravlje** (Slovenija). Na 21-kilometrski preizkušnji je bil med moškimi najuspešnejši **Tomaž Kenda** (Slovenija), pri ženskah pa **Alessandra Gratton** (Italija). Na osem kilometrski progi je v moški konkurenci zmagal **Enej Kovač** (Slovenija), v ženski pa **Neja Kršinar** (Slovenija). Vsi rezultati so objavljeni na spletni strani blitz-bovecmaraton.si.

Besedilo in foto: Milan Štulc

ČETRTA SEZONA REKREATIVNE KOŠARKARSKE LIGE NBA TMIN *– V napetem finalu si je zmago letos priigralo moštvo Dallas Mavericks in tako postalo četrta ekipa, ki je zasedla šampionski prestol.* ***Foto: Erik Vrčon***

DALLAS MAVERICKS PRVAK KOŠARKARSKE LIGE NBA TMIN 2021

Tolmin – Prvi petek v septembru se je v športnem parku Brajda zaključila četrta sezona rekreativne košarkarske lige NBA Tmin – edinstvenega športnega dogodka za vse košarkarske navdušence, ki že štiri leta v Tolminu poteka po podobi najbolj znane ameriške košarkarske lige. V napetem finalu si je zmago letos priigralo moštvo Dallas Mavericks in tako postalo četrta ekipa, ki je zasedla šampionski prestol. Prehodni pokal so v zrak dvignili takoj po tekmi, v prvem krogu naslednje sezone pa bodo prejeli še prave šampionske prstane. Osem moštev, ki jih je letos sestavljalo 86 rekreativnih košarkarjev vseh starosti in iz celotnega Posočja, se je v prvem delu sezone v sedmih krogih rednega dela pomerilo med seboj, po poletnem premoru pa je konec avgusta in v začetku septembra sledil še zaključni del, ki je prinesel končni vrstni red. Da je liga vsako leto bolj izenačena, dokazuje dejstvo, da so štiri sezone lige prinesle že štiri različne prvake.

Čeprav so tudi letošnjo sezono krojili ukrepi ob epidemiji koronavirusa, košarkarsko navdušenje na Tolminskem ne pojenja. Pravzaprav narašča, saj organizatorji opažajo vedno več zanimanja in preigravajo možnost, da bi v prihodnji sezoni v ligo dodali še eno moštvo. Tudi v lokalnem okolju ima NBA Tmin vsako leto večjo podporo – finalni večer je letos privabil okoli 350 gledalcev, kar predstavlja zavidljivo število tudi nekaterim prvoligaškim ekipam po Sloveniji. Za košarkarje in organizatorje sledi kratek ter zaslužen počitek, čeprav vsi že nestrpno pričakujejo novo sezono, ki se bo uradno začela januarja, ko se bodo odprle prijave za nove igralce, za sezono 2022. Pa naj za konec zabeležimo še končni vrstni red: 1. Dallas Mavericks, 2. Chicago Bulls, 3. Boston Celtics, 4. LA Lakers, 5. Houston Rockets, 6. Golden State Warriors, 7. San Antonio Spurs in 8. New York Knicks.

Simona Skočir

Poziv za ODDAJO POBUD ZA SPREMEMBO NAMENSKE RABE ZEMLJIŠČ za pripravo novih sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta

Občina Tolmin namerava v letošnjem letu začeti z novim postopkom sprememb in dopolnitev *Občinskega prostorskega načrta* (OPN). Na podlagi analize stanja prostora, izsledkov letos izdelanega Poročila o prostorskem razvoju občine Tolmin ter prejetih pobud občanov ugotavljamo, da se potrebe v prostoru spreminjajo, čemur skušamo v čim večji meri slediti. Z željo pridobiti aktualne informacije o individualnih in siceršnjih potrebah v prostoru pozivamo vse občane in drugo zainteresirano javnost k oddaji morebitnih novih pobud za spremembo namenske rabe zemljišč, ki bi lahko bile predmet predvidenega novega postopka sprememb in dopolnitev OPN.

Pobude lahko oddate na pripravljenem obrazcu, ki je na voljo na spletni strani Občine Tolmin in na sedežu občinske uprave, in sicer najkasneje do vključno srede, 17. novembra 2021. Občina bo skupaj z izbranim izdelovalcem prejete pobude ovrednotila, zato naj bodo čim bolj obrazložene in utemeljene, saj bomo na podlagi vaših obrazložitev lažje prepoznali utemeljenost pobude. V kolikor se bo pobuda nanašala na spremembo namenske rabe zemljišča za potrebe izvajanja dejavnosti, ki presegajo zgolj bivanje, ji je obvezno treba predložiti tudi idejno rešitev načrtovanega posega na območju pobude (opis in grafični prikaz območja, velikost območja, razmestitev objektov, priključevanje na gospodarsko javno infrastrukturo …).

Predvideni postopek se bo vodil z upoštevanjem veljavne prostorske zakonodaje in določil *Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije covid-19 PKP6*, ki v primeru sprememb namenske rabe kmetijskih zemljišč v skupnem obsegu do 10 ha omogoča vodenje postopka brez nekaterih vsebin in strokovnih podlag (kot so določitev ureditvenih območij naselij in območij za dolgoročni razvoj naselij, določitev trajno varovanih kmetijskih zemljišč), kar postopek nekoliko poenostavi in skrajša.

V okviru postopka bodo prejete pobude vrednotene na podlagi kriterijev, ki upoštevajo varstvene omejitve v prostoru, cilje prostorskega razvoja občine, urbanistična merila in možnosti opremljanja zemljišč za gradnjo. V postopek bo občina uvrstila le najustreznejše, o vrednotenju posamezne pobude pa bo vse vlagatelje pobud pisno obvestila.

Ob vložitvi pobude se plača predpisana taksa, ki za spremembo osnovne namenske rabe prostora znaša 200 evrov, za spremembo podrobne namenske rabe prostora pa 100 evrov.

Pobude nam na izpolnjenih obrazcih skupaj s prilogami lahko posredujete:

- po elektronski pošti na naslov info@tolmin.si,
- po običajni pošti na naslov Občina Tolmin, Ulica padlih borcev 2, 5220 Tolmin,
- osebno v sprejemno pisarno Občine Tolmin.

Za morebitna vaša vprašanja in pojasnila lahko kontaktirate občinskega urbanista **Zorana Štanto** na telefonsko številko 05/38-19-502 ali prek e-pošte na naslov zoran.stanta@tolmin.si.

STO LET NOGOMETNEGA KLUBA TOLMIN

Tolmin – Nogometni klub (NK) Tolmin je s serijo dogodkov obeležil sto let začetkov igranja nogometa. Skozi različne medije je na častitljivo obletnico opozarjal že od maja dalje. Konec julija je klub ob tržnici razstavil panoje, ki prikazujejo pregled klubske zgodovine. Izdan je bil tudi zbornik, zadnjo septembrsko soboto pa je bil premierno predvajan še dokumentarni film Rdeče-črni iz Tolmina.

Glavna dogodka sta se odvila konec avgusta. V petek je bila organizirana svečana prireditev, na kateri smo zbrane med drugim nagovorili tolminski

NOGOMETNI KLUB TOLMIN *je s serijo dogodkov obeležil sto let začetkov igranja nogometa.* ***Foto: arhiv NK Tolmin***

CENITEV IN POPRAVILA
VOZIL ZA ZAVAROVALNICE

SAVA ZAVAROVALNICA · GENERALI · GRAWE · PORSCHE ZAVAROVANJE · triglav

PRODAJA IN MONTAŽA
PNEVMATIK

avtocenter
stavanja

Service · Audi Service · SEAT · ŠKODA SIMPLY CLEVER · Gospodarska vozila Service

t: 05 38 00 560
www.stavanja.si

Utrinki

župan **Uroš Brežan**, predstavnik Nogometne zveze Slovenije (NZS) **Mladen Čičmir** in spodaj podpisani predsednik NK Tolmin. Nagrajeni so bili vsi igralci, ki so dosegli največje uspehe kluba v sezonah 2013/2014 in 2014/2015, pa tudi **Boban Kucalović** za največ prvenstvenih nastopov in **Dalibor Sokanović** za največ doseženih prvenstvenih zadetkov v zadnjih 30 letih. Priznanja za delo v klubu so prejeli trenerji **David Kanalec**, **Jan Kragelj** in **Robert Rutar**. Vlogo podeljevalcev nagrad so opravili častni člani **Dušan Bezjak**, **Branko Lenarčič** in **Zvonko Peršič**.

Člani ekipe U11 so predstavnikoma glavnih sponzorjev kluba **Mitju Costantiniju** iz TKK Srpenica in **Rudiju Kraglju** iz Hidrie predali priložnostno darilo. Ob tej priložnosti se je klub zahvalil tudi vsem ostalim sponzorjem, donatorjem, občinama Bovec in Tolmin ter vsem, ki so jim ob praznovanju poklonili priložnostna darila. Ob koncu so predstavili še nov logotip Nogometne šole Hidria Tolmin in nov grb NK Tolmin. Ob tem je predstavnik navijačev **Albin Mrak** od kapetana članske ekipe **Tineta Kravanje** prejel zastavo z novim grbom, predstavnici ženskega nogometnega kluba Tminke **Anita Lenarčič** in **Petra Jermol** pa sta predsedniku NK Tolmin poklonili novo kravato. Prireditev so spremljali pevski vložki Vokalne skupine Flance, pogovori z nagrajenci »Pr' Mojšču«, začetek in konec pa sta obeležili obe himni NK Tolmin. Večer se je zaključil s pogostitvijo.

Dan kasneje je delegacija najprej obiskala grobove umrlih zaslužnih članov kluba – **Mirka Filija**, **Danila Kanalca**, **Marka Pitamica**, **Iva Taljata** in **Slobodana Veličkovića**. Dogajanje se je nato preselilo na Brajdo, kjer se je začel turnir med različnimi mlajšimi selekcijami kluba, selekcija U15 pa je igrala prijateljsko tekmo z NK Adria. Člani selekcije U19 so se pomerili z najmlajšimi nekdanjimi igralci kluba, poleg tega pa sta bili odigrani še dve tekmi med moštvoma nekdanjih igralcev NK Tolmin. Odigrana je bila tudi prvenstvena članska tekma med kluboma TKK Tolmin in Fama Vipava. Brajdo je čez dan obiskalo približno 1.500 ljudi, nekaj manj pa jih je bilo tudi na večernem koncertu skupin Johnny Bravo, Mi2 in D'Šups.

Mitja Taljat, predsednik NK Tolmin

Popravek

ŠKRATARIJE

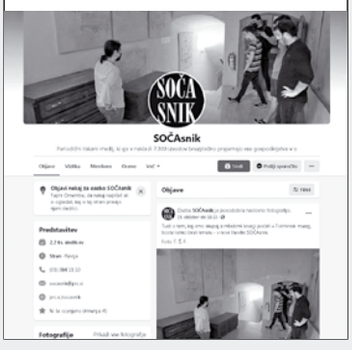
Verjeli ali ne, ampak pred izdajo prejšnje številke *SOČAsnika* smo ga pošteno »pihnili mimo«. V prispevku Tolminski učenci izjemni smo lahko brali o uspehih šolarjev OŠ Franceta Bevka, ki so sodelovali na skupno kar devetih tekmovanjih iz različnih znanj. Pri tem smo v prispevku **Jane Ipavec** sicer zaznali, da sta srebrno priznanje na tekmovanju iz biologije prejela dva Blaža Šorlija. Originalni stavek se je namreč glasil: *»Srebrna priznanja so dosegli še ... Blaž Šorli, Jernej Kragelj in Blaž Šorli na tekmovanju iz biologije ...«* Seveda smo bili ob tem prepričani, da gre za pomoto in smo enega izbrisali. Kasneje se je izkazalo, da gre dejansko za dva učenca z enakim imenom in priimkom, ki ne le, da prihajata iz istega kraja in obiskujeta isto šolo, ampak celo isti razred. Za nameček pa sta ta dva fanta na istem tekmovanju iz biologije prejela vsak svoje … kako pak drugače ☺ … srebrno priznanje.

Tako zdaj res nismo prepričani, kateremu Blažu Šorliju smo naredili krivico s tem, ko smo ga nehote izločili iz zapisa. Skoraj zagotovo pa vemo, da nas ne en in ne drugi zaradi tega ne bosta gledala preveč po strani, saj sta najbrž že vajena, da se ju tu in tam nehote »zameša« med seboj.

Ob tem se še enkrat zahvaljujemo avtorici prispevka, ki nas je opozorila na to našo »škratarijo« in nam hkrati pojasnila to nevsakdanjo situacijo. **Blažu Šorliju** in **Blažu Šorliju** pa želimo obilo uspehov še naprej.

Uredništvo SOČAsnika

SOČAsnik
TUDI NA
FACEBOOKU

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
do 1. 12.	**KOBARID**, Zelena hiša	**40 let TNP – Jurij Mikuletič: potreti biodiverzitete narodnega parka**, spominska slikarska razstava	JZ TNP, Zelena hiša Kobarid: 05/38-91-076, www.tnp.si
20. 10. (17.00)	**TOLMIN**, knjižnica Cirila Kosmača	**Ure pravljic z Lisico Mico**	KCK Tolmin: 05/38-11-538
20. 10. (19.00)	**TOLMIN**, kinogledališče	**Začetek filmskega abonmaja Desetka s filmom Oče**	Kinogledališče: 05/38-11-801
21. 10. (16.30)	**TOLMIN**, knjižnica Cirila Kosmača	**Gasilci pred knjižnico**	KCK Tolmin: 05/38-11-538
22. 10. (17.00)	**KOBARID**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Kobarid: 05/38-90-191
od 23. do 29. 10. (17.00)	**TOLMIN**, kinogledališče	**Počitniški filmski maraton Kino Krompir** – sklop filmov za otroke	Kinogledališče: 05/38-11-801
24. 10.	**ZAHODNI JULIJCI**	**Pohod na Vršič** (1.737 m n. m.)	PD Tolmin (M. Kokošin): 031-890-079
25. 10. (16.00)	**TOLMIN**, Pod Klancem	**Odkritje spominskega obeležja braniteljem slovenske samostojnosti**	Občina Tolmin: 05/38-19-500
27. 10. (18.00)	**TOLMIN**, galerija kinogledališča	**Odprtje razstave Videz tipnega**	JSKD OI Tolmin: 05/38-01-170, oi.tolmin@jskd.si
od 28. do 31. 10.	**TOLMIN**, kinogledališče	**Kino Čarovnice** – sklop sedmih grozljivk ob noči čarovnic	Kinogledališče: 05/38-11-801
29. 10. (17.00)	**BOVEC**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Bovec: 05/38-86-030
2. 11. (7. 30-13.00)	**TOLMIN**, telovadnica	**Krvodajalska akcija** (obvezno predhodno naročilo)	RKS, OZ Tolmin: https://tolmin.ozrk.si
3. 11. (7. 00-13.00)	**TOLMIN**, telovadnica	**Krvodajalska akcija** (obvezno predhodno naročilo)	RKS, OZ Tolmin: https://tolmin.ozrk.si
3. 11. (17.00)	**TOLMIN**, knjižnica Cirila Kosmača	**Ure pravljic z Lisico Mico**	KCK Tolmin: 05/38-11-538
4. 11. (7. 00-12.00)	**KOBARID**, telovadnica	**Krvodajalska akcija** (obvezno predhodno naročilo)	RKS, OZ Tolmin: https://tolmin.ozrk.si
5. 11. (17.00)	**KOBARID**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Kobarid: 05/38-90-191
12. 11. (17.00)	**BOVEC**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Bovec: 05/38-86-030
13. 11.	**JULIJSKE ALPE**	**Krn – pohod spomina 1918–2021**	PD Tolmin (M. Vidic): 040-232-898
14. 11. (17.00)	**BOVEC**, kulturni dom	**Koncert pihalnih orkestrov in big bandov**	JSKD OI Tolmin: 05/38-01-170, oi.tolmin@jskd.si
17. 11. (17.00)	**TOLMIN**, knjižnica Cirila Kosmača	**Ure pravljic z Lisico Mico**	KCK Tolmin: 05/38-11-538
19. 11. (17.00)	**KOBARID**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Kobarid: 05/38-90-191
20. 11.	**ŠENTVIŠKA PLANOTA**	**Pohod ... po stezicah, ki so včasih bile**	PD Tolmin (V. Pagon): 041-261-075
20. 11.	**MOST NA SOČI**	**Likovna delavnica Abstrakcija**	JSKD OI Tolmin: 05/38-01-170, oi.tolmin@jskd.si
22. 11. (18.00)	**TOLMIN**, knjižnica Cirila Kosmača	**Predstavitev knjige maratonke Petre Vladimirov: Evforija** (Zaključek projekta Primorci beremo 2021)	KCK Tolmin: 05/38-11-538
26. 11. (17.00)	**BOVEC**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Bovec: 05/38-86-030
26. 11. (18.00)	**TOLMIN**, knjižnica Cirila Kosmača	**Povratna vozovnica – Mohamed Laissani: Skrivnostna Alžirija** (potopisno predavanje)	KCK Tolmin: 05/38-11-538
27. 11.	**TOLMIN**, kinogledališče	**Tedex Tolmin** (v živo in online)	Kinogledališče: 05/38-11-801
28. 11. (16.00)	**TOLMIN**, kinogledališče	**Koncert – 10 let Skupine ljudskih pevk Korenine**	Kinogledališče: 05/38-11-801
1. 12. (17.00)	**TOLMIN**, knjižnica Cirila Kosmača	**Ure pravljic z Lisico Mico**	KCK Tolmin: 05/38-11-538
3. 12. (17.00)	**KOBARID**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Kobarid: 05/38-90-191
3. 12. (19.00)	**TOLMIN**, kinogledališče	**Koncert Klape More**	Kinogledališče: 05/38-11-801
4. 12.	**KANALSKO**	**Pohod na Jelenk** (787 m n. m.)	PD Tolmin (S. Boljat in D. Kenda): 051-622-962 in 041-774-631
4. 12.	**MOST NA SOČI**	**Likovna delavnica Abstrakcija**	JSKD OI Tolmin: 05/38-01-170, oi.tolmin@jskd.si
4. 12. (19.00)	**TOLMIN**, kinogledališče	**Miklavžev koncert**	Kinogledališče: 05/38-11-801
5. 12.	**JULIJSKE ALPE**	**Miklavžev pohod na Krasji vrh** (1.773 m n. m.)	PD Tolmin (N. in D. Gaberšček): 031-868-031
7. 12. (20.00)	**TOLMIN**, kinogledališče	**Koncert na razpotju grške pesmi (Mikis Theodorakis, Manos Hadjidakis in drugi grški skladatelji)**	Kinogledališče: 05/38-11-801
10. 12. (17.00)	**BOVEC**, knjižnica	**Ure pravljic z Lisico Mico**	Knjižnica Bovec: 05/38-86-030
18. 12.	**ČRNI VRH**	**Pohod na Javornik nad Črnim Vrhom** (1.240 m n. m.)	PD Tolmin (S. Gorjup): 031-344-967
19. 12.	**BRDA**	**Pohod ob meji brez meje**	PD Tolmin (S. Boljat): 051-622-962

Informacije:

V rubriki *Koledar prireditev* objavljamo izključno prireditve, ki nam jih posredujete v uredništvo (**05/38-41-502, 05/38-41-510**, e-naslov: **socasnik@prc.si**). Informacije za objavo v naslednji številki ***SOČAsnika*** sprejemamo **do 1. decembra 2021**. Objavili bomo tiste prireditve, ki se bodo **odvijale od 17. decembra 2021 dalje.**

Objava v Koledarju prireditev je **brezplačna**. Namenjena je informiranju prebivalcev, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev. Objavljamo samo naslednje podatke: datum in uro, kraj, naslov prireditve, kontaktnega organizatorja ter telefonsko številko ali e-naslov ali spletno stran. Če želite v SOČAsniku podrobneje najaviti prireditev v obliki članka, oglasa ali oglasnega sporočila, so vam informacije na voljo na spletni strani ***www.prc.si/socasnik/dodatno/cenik-oglasevanja***.

Za morebitne spremembe pri posameznih prireditvah, ki nastanejo po zaključku redakcije, ne odgovarjamo. **Izvedba načrtovanih prireditev bo odvisna tudi od epidemioloških razmer.**